

ΓΕΝΙΚΑΙ ΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

Του Διοικητού τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος κ. ΖΕΝ. Ε. ΖΟΛΩΤΑ

I. Ἡ κατὰ τὴν τελευταίαν διετίαν ἐξέλιξις τῆς Ἑλλην. Οἰκονομίας

Ἡ αὐξησις τοῦ ἀκαθαρίστου ἐθνικοῦ εἰσοδήματος εἰς σταθερὰς τιμὰς κατὰ τὸ 1959 ὑπολογίζεται ὑπὸ τῆς Ὑπηρεσίας Ἐθνικῶν Λογαριασμῶν τοῦ Ὑπουργείου Συντονισμοῦ εἰς 4% περίπου, ἔναντι ἀντιστοίχου αὐξήσεως 2,4% τὸ 1958. Τὸ ποσοστὸν αὐξήσεως τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος κατὰ τὸ λήξαν ἔτος, καίτοι αἰσθητῶς ἀνώτερον ἐκείνου τοῦ προηγουμένου ἔτους, εἶναι κατώτερον τῶν ἀντιστοίχων ποσοστῶν ἐκαστοῦ τῶν ἐτῶν 1955, 1956 καὶ 1957, ὡς καὶ τοῦ μέσου ὄρου τῆς τριετίας (8% περίπου). Ἡ ἐπιβράδυνσις τοῦ ρυθμοῦ ἀνόδου τῆς οἰκονομίας ὀφείλεται κατὰ κύριον λόγον εἰς τὴν στασιμότητα τοῦ ἀγροτικοῦ εἰσοδήματος καὶ εἰς τὴν ἐξ αἰτίας τῆς διεθνούς οἰκονομικῆς κάμψεως μείωσιν κατὰ τὸ 1958 τῶν ἀδήλων συναλλαγματικῶν εἰσπράξεων, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν σταθερὰν καὶ ταχεῖαν αὐξησιν αὐτῶν κατὰ τὰ προηγούμενα ἔτη. Τὸ μέσον ἐπίπεδον τοῦ ἀγροτικοῦ εἰσοδήματος κατὰ τὴν διετίαν 1958 - 59 ἠῤῥήθη μόνον κατὰ 4 % περίπου ἔναντι τῆς προηγηθείσης διετίας 1956 - 1957, κατὰ τὴν ὁποίαν ἡ ἀντίστοιχος αὐξησις, ἔναντι τῆς διετίας 1954 - 55, ἀνήλθεν εἰς 33%. Ἡ ἐξέλιξις αὕτη πρέπει νὰ ἀποδοθῆ εἰς σημαντικὸν βαθμὸν εἰς τὴν κάμψιν τῶν τιμῶν τῶν ἐξαγωγίμων ἰδίως προϊόντων, πρὸς τὴν ὁποίαν δὲν εἶναι ἴσως ἄσχετος καὶ ἡ μικροτέρα ἀνοδος τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς. Ἡ συνολικὴ ἀγροτικὴ παραγωγή τοῦ 1959, συμπεριλαμβανομένης καὶ τῆς ἠϋξημένης παραγωγῆς τῶν προϊόντων τῆς ἐλαίας, ἦτο κατὰ 5% περίπου ἀνώτερα ἐκείνης τοῦ 1958, ἐνῶ εἶχε σημειώσῃ κάμψιν κατὰ τὸ αὐτὸ περίπου ποσοστὸν μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1957 καὶ 1958.

Ἐξ ὧν τῶν ἐνδείξεων προκύπτει ὅτι ἡ κα-

τὰ τὴν τελευταίαν τριετίαν πτωτικὴ τάσις τῶν τιμῶν τῶν κυριωτέρων ἐξαγωγίμων προϊόντων ὀφείλεται εἰς μονιμωτέρας μεταβολὰς εἰς τὰς συνθήκας ζητήσεως καὶ προσφορὰς τῶν εἰδῶν αὐτῶν καὶ ὀλιγώτερον εἰς διαταραχὰς προσωρινῆς φύσεως, προκληθείσας ἀπὸ τὴν κάμψιν τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος εἰς τὰς βιομηχανικὰς χώρας. Ἀπὸ τοῦ 1957 ἐξεδηλώθη διεθνῶς ἔντονος μειωτικὴ τάσις τῶν τιμῶν τῶν εἰδῶν πρωτογενούς παραγωγῆς, ἐπιταθείσα κατὰ τὸ 1958 ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῆς ὑφέσεως εἰς τὰς Ἠνωμένας Πολιτείας τῆς Ἀμερικῆς καὶ τῆς χαλαρώσεως τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος εἰς τὰς χώρας τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης. Αἱ τιμαὶ τῶν ἐλληνικῶν ἐξαγωγίμων προϊόντων, μετὰ τὴν αἰσθητὴν ἀνοδὸν αὐτῶν κατὰ τὴν ἐξαγωγικὴν περίοδον 1955 - 56, ἐσημείωσαν ἕκτοτε σταθερὰν πτώσιν, ἡ ὁποία ὑπελείφθη μὲν ἐκείνης τῶν τιμῶν τῶν ἐν γένει εἰδῶν πρωτογενούς παραγωγῆς, συνεχίσθη ὁμως καὶ κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ 1959.

Ἡ χαλάρωσις τοῦ ρυθμοῦ αὐξήσεως τοῦ ἀγροτικοῦ εἰσοδήματος ἐπέδρασε καὶ ἐπὶ τῆς βιομηχανικῆς δραστηριότητος, γενικώτερον δὲ ἐπὶ τοῦ ρυθμοῦ αὐξήσεως τοῦ ἐθνικοῦ προϊόντος καὶ εἰσοδήματος. Ἡ βιομηχανικὴ παραγωγή, μετὰ τὴν ταχεῖαν ἀνοδὸν αὐτῆς κατὰ τὰ ἔτη 1957 καὶ 1958, ἐσημείωσε περιορισμένην αὐξησιν — κατὰ 3% περίπου — μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1958 καὶ 1959, ἔναντι μέσου ἐτήσιου ποσοστοῦ αὐξήσεως 8,5% περίπου κατὰ τὴν προηγηθείσαν διετίαν 1957 - 58. Ἡ ἐξέλιξις αὕτη ὀφείλεται ἰδίως εἰς τὴν κλωστοῦφαντουργίαν, συνδέεται δὲ πρὸς τὴν αὐξησιν τῶν ἀποθεμάτων κατὰ τὰ ἔτη 1957 καὶ 1958 καὶ τὴν ἐν συνεχείᾳ ἀπότομον μεταστροφὴν τῶν ἐπιχειρημα-

τικῶν προσδοκιῶν μετὰ τὴν ἐκδήλωσιν τῶν πρώτων συμπτωμάτων στασιμότητος τῆς ζητήσεως ἐκ τοῦ ἀγροτικοῦ τομέως.

Ἀντιθέτως πρὸς τὴν μειωτικὴν ἐπὶ τῆς συνολικῆς ζητήσεως ἐπίδρασιν τῆς στασιμότητος ἢ κάμψεως τῶν ἀγροτικῶν καὶ μεταποιητικῶν δραστηριοτήτων, ἐνισχυτικὴν ἐπὶ τῆς ζητήσεως ἐπίδρασιν ἤσκησαν κατὰ τὸ 1959 αἱ ἐπενδύσεις, καίτοι εἰς μικροτέραν ἔκτασιν παρ' ὅσον τὸ 1958. Αἱ ἐπενδύσεις παγίου κεφαλαίου (ἐξαιρουμένων τῶν πλοίων) ἠξήθησαν κατὰ 17% μεταξὺ 1957 καὶ 1958 καὶ κατὰ 5% μεταξὺ 1958 καὶ 1959. Ἡ αὐξήσις κατὰ τὸ 1958 ὀφείλεται εἰς τὰς ἰδιωτικὰς ἐπενδύσεις, ἐνῶ κατὰ τὸ 1959 προήλθε κυρίως ἐκ τῶν δημοσίων ἐπενδύσεων, αἱ ὁποῖαι διεμορφώθησαν εἰς ἐπίπεδον κατὰ 28% ἀνώτερον τοῦ ἀντιστοίχου τοῦ 1958. Τὸ ποσοστὸν τῶν ἐπενδύσεων παγίου κεφαλαίου (ἄνευ πλοίων) ἐπὶ τοῦ ἀκαθαρίστου εἰσοδήματος διτηρήθη καὶ κατὰ τὸ 1959 εἰς 17,2% ὅσον καὶ κατὰ τὸ 1958, ἐν συγκρίσει πρὸς 16,5% τὸ 1957. Τὸ ποσοστὸν ὅμως τῶν ἐπενδύσεων εἰς κατοικίας παρέμεινε καὶ κατὰ τὸ 1959 πλησίον τοῦ 45% τοῦ συνόλου τῶν ἐπενδύσεων παγίου κεφαλαίου (ἄνευ τῶν πλοίων), ὅσον καὶ κατὰ τὰ προηγηθέντα δύο ἔτη. Ἡ ὑψηλὴ αὐτὴ ἀναλογία τῶν κατοικιῶν ἐπὶ τοῦ συνόλου τῶν ἐπενδύσεων παγίου κεφαλαίου εἶναι ἀσυμβίβαστος πρὸς τὰ ἐπείγουσα προβλήματα οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως τῆς Χώρας.

Διὰ τὸ 1960 ὑπάρχουν σαφεῖς ἐνδείξεις ὅτι ἐκλείπουν ἢ τείνουν νὰ μεταστραφοῦν πολλοὶ ἐκ τῶν ἐπιδράσεων, αἱ ὁποῖαι προέκλεσαν κατὰ τὰ δύο τελευταῖα ἔτη ἐπιβράδυνσιν τῆς ἀνοδικῆς πορείας τῆς ἑλληνικῆς οἰκονομίας. Δὲν φαίνεται ἐν πρώτοις πιθανὸν ὅτι θὰ σημειωθῇ περαιτέρω πτώσις τοῦ ἐπιπέδου τῶν τιμῶν τῶν ἐξαγωγίμων προϊόντων, μολοντί ἡ ὀλοκληρωσις τῆς τουρκικῆς ὑποτιμῆσεως ἐνδέχεται νὰ ἀσκήσῃ προσωρινῶς δυσμενῆ τινὰ ἐπίδρασιν ἐπὶ τῆς ἐξωτερικῆς ζητήσεως τῶν καπνῶν. Ἐξ ἄλλου, ἀπὸ τῶν μέσων τοῦ παρελθόντος ἔτους σημειοῦται σταθερὰ αὐξητικὴ τάσις τῶν μεταναστευτικῶν καὶ ναυτιλιακῶν ἐμβασμάτων, ὡς καὶ σοβαρὰ ἐνίσχυσις τοῦ πρὸς τὴν Ἑλλάδα τουριστικοῦ ρεύματος. Αἱ ἐνδείξεις αὗται σημαίνουν ὅτι ἐντὸς τῶν ἀμέσως προσεχῶν ἐτῶν θὰ ὑπάρξουν πιθανῶς νέα περιθώρια διὰ τὴν πραγματοποίησιν ἀποφασιστικῆς προόδου εἰς τὴν οἰκονομικὴν ἀνάπτυξιν τῆς χώρας. Εἶναι ἐν τούτοις ἀνάγκη νὰ τονισθῇ ὅτι ἄνευ σταθερᾶς

καὶ μεγάλῃς αὐξήσεως τῶν ἐπενδύσεων καὶ συγκεντρώσεως αὐτῶν εἰς παραγωγικὰ ἔργα θὰ καθίσταται ὁλονὲν δυσχερεστέρα ἡ ἐξασφάλισις τοῦ ἀναγκαίου ρυθμοῦ ἀναπτύξεως τῆς ἑλληνικῆς οἰκονομίας. Κατὰ τὴν δεκαετίαν 1950 - 1959 τὸ μέσον ἐτήσιον ποσοστὸν αὐξήσεως τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος ἦτο 6% περίπου. Κατὰ τὴν ἰδίαν περίοδον ἡ σχέσις τῶν ἐπενδύσεων παγίου κεφαλαίου πρὸς τὴν αὐξήσιν τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος ἦτο λίαν εὐνοϊκὴ διὰ τὴν Ἑλλάδα ἐν συγκρίσει πρὸς τὰς περισσοτέρας ἀνεπτυγμένους ἢ ὑπὸ ἀνάπτυξιν χώρας. Τοῦτο ὀφείλεται εἰς τὴν συνδρομὴν ἰδιαιτέρως εὐνοϊκῶν συνθηκῶν καὶ προωθητικῶν δυνάμεων, ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῶν ὁποίων διεμορφώθη κατὰ τὴν τελευταίαν δεκαετίαν ἡ ἑλληνικὴ οἰκονομία. Εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς δεκαετίας ὑπῆρχον σημαντικὰ περιθώρια αὐξήσεως τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος με σχετικῶς μικρὰν δαπάνην κεφαλαίου διὰ τῆς ἀναδιοργανώσεως τῆς παραγωγῆς καὶ ὠρισμένων βασικῶν βελτιώσεων τῶν χρησιμοποιουμένων μεθόδων. Τὰ περιθώρια αὗτα διηρυνήθησαν με τὴν ἀποκατάστασιν τῶν ζημιῶν ἐκ τοῦ πολέμου καὶ τὴν πρόδον τῆς ἀνασυγκροτήσεως ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὴν συναλλαγματικὴν ἀναπροσαρμογὴν τοῦ 1953 καὶ τὴν ἐν συνεχείᾳ ταχυτάτην αὐξήσιν τῶν ἐξαγωγῶν καὶ ἀδήλων πόρων. Ἀπὸ τοῦ 1955 αἱ κύρια προωθητικαὶ δυνάμεις προήλθον ἐκ τῆς σημαντικῆς αὐξήσεως τῶν δημοσίων καὶ ἰδιωτικῶν ἐπενδύσεων, ἡ ὁποία κατέστη δυνατὴ διὰ τῆς ἀποκαταστάσεως ἐμπιστοσύνης εἰς τὸ ἔθνικόν νόμισμα καὶ ὁμαλότητος εἰς τὸν πιστωτικὸν μηχανισμόν καὶ διὰ τῆς ἐξυγιάνσεως τῶν δημοσίων οἰκονομικῶν. Ἡ συνεχισθεῖσα αὐξήσις τῶν ἐν γένει ἐπενδύσεων, ἰδίως δὲ ἡ οὐσιώδης ἐπέκτασις τῶν δημοσίων ἐπενδύσεων, συνέβαλεν εἰς τὴν ἀντιστάθμισιν κατὰ τὰ ἔτη 1958 καὶ 1959 τῶν ἐκ τῆς ἐξελίξεως τῶν τιμῶν καὶ τῆς ζητήσεως τῶν ἐξαγωγίμων ἰδίας προϊόντων ὡς καὶ τῶν ἀδήλων πόρων ἐπιβραδυντικῶν ἐπιδράσεων.

Κατὰ τὴν ἀρχομένην νέαν φάσιν ἐξελίξεως τῆς ἑλληνικῆς οἰκονομίας, ἡ ὁποία συμπίπτει ἀφ' ἐνὸς μὲν μετὰ τὴν ἔναρξιν ἐφαρμογῆς τοῦ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἐξαγγελλέμετος πενταετοῦς προγράμματος οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως, ἀφ' ἑτέρου δὲ μετὰ τὰς ὑπὸ διαμόρφωσιν τάσεις εἰς τὰς διεθνεῖς οἰκονομικὰς σχέσεις, εἶναι ἀναγκαῖον νὰ δημιουργηθοῦν νέαι καὶ ἰσχυραὶ προωθητικαὶ δυνάμεις διὰ νὰ καταστῇ δυνατὴ ἡ ἐξασφάλισις ἰκανοποιητικοῦ ρυθμοῦ αὐξήσεως

της παραγωγής και του εισοδήματος. Ὑπὸ τὴν παρούσαν διάρθρωσιν τοῦ κεφαλαιουχικοῦ ἐξοπλισμοῦ καὶ τὰς ἐφαρμοζομένας ὀργανωτικὰς καὶ τεχνικὰς μεθόδους, παρὰ τὴν ὑπαρξιν εἰς ὠρισμένους τομεῖς ἀναπασχολήτου παραγωγικῆς ἰκανότητος, δὲν φαίνεται νὰ ὑπάρχουν σημαντικὰ περιθώρια περαιτέρω αὐξήσεως τοῦ ἐθνικοῦ προϊόντος. Διὰ τὴν διατήρησιν ἐπομένως τοῦ ἐπιτευχθέντος κατὰ τὴν λήξασαν δεκαετίαν ρυθμοῦ οἰκονομικῆς ἀνάδοῦ ἀπαιτεῖται οὐσιωδῶς μεγαλύτερα, παρ' ὅσον κατὰ τὸ παρελθόν, προσπάθεια διὰ τὴν προώθησιν τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως, κυρίως διὰ τῆς ἐκτελέσεως καὶ ἀξιοποιήσεως βασικῶν ἐπενδύσεων εἰς καθαρῶς παραγωγικὰς ἐγκαταστάσεις. Πρέπει νὰ τονισθῇ ὅτι δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἐπιτευχθῇ ἐπιτάχυνσις τοῦ ρυθμοῦ ἀνάδοῦ δι' ἄλλων ἐπεμβάσεων πρὸς τόνωσιν τῆς ζητήσεως, εἰς τὴν ὁποίαν ἀποβλέπουσιν σχεδὸν πάντοτε τὰ ὑπὸ ποικίλας μορφᾶς ἀνευθύνως προτεινόμενα μέτρα. Ἡ αὐξήσις τῶν χρηματικῶν εἰσοδημάτων ἄνευ ἀντιστοίχου αὐξήσεως τῶν παραγωγικῶν ἐπενδύσεων καὶ διευρύνσεως τῆς παραγωγικῆς ἰκανότητος τῆς χώρας, ἐνῶ εἶναι βέβαιον ὅτι δὲν δύναται νὰ συμβάλῃ εἰς ἀξίαν λόγου αὐξήσιν τῆς παραγωγῆς, θὰ ὠδήγει ἀσφαλῶς εἰς τὴν διατάραξιν τῆς νομισματικῆς ἰσορροπίας καὶ τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν μὲ ἀποτέλεσμα τὴν ἀναστολὴν τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως καὶ τελικῶς τὴν ἐπιδεινώσιν τῶν συνθηκῶν ἀπασχολήσεως καὶ διαβιώσεως τοῦ πληθυσμοῦ.

Ἡ προσπάθεια οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως τῆς Χώρας εἶναι ἀναγκαῖον νὰ συγκεντρωθῇ πρὸς δύο γενικὰ κατευθύνσεις : Π ρ ὠ τ ο ν, πρὸς τὴν εὐρυτάτην κινητοποίησιν διὰ τὴν αὐξήσιν τῶν δημοσίων καὶ ἰδιωτικῶν ἐπενδύσεων καὶ τὴν ταχύτεραν δυνατὴν καὶ συστηματικὴν ἀξιοποίησιν αὐτῶν καὶ δ ε ὑ τ ε ρ ο ν, πρὸς τὴν προσαρμογὴν τῆς ἑλληνικῆς οἰκονομίας πρὸς διεθνῶς ἐκδηλουμένας τάσεις καὶ μεταβολὰς τῶν συνθηκῶν ζήτησεως τῶν κυριωτέρων ἐξαγωγίμων ἐλληνικῶν προϊόντων. Ὁρισμένα βασικὰ θέματα ἐν σχέσει μὲ τὸν προσανατολισμὸν τῆς οἰκονομικῆς καταστάσεως τῆς Χώρας πρὸς τὰς ἀνωτέρω κατευθύνσεις θίγονται εἰς τὰς ἐπομένους παραγράφους.

Ἐσωτερικὴ ἀναδιοργάνωσις διὰ τὴν ἐπιτάχυνσιν τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως

Ἡ Κυβέρνησις ἐξήγγειλε πρὸ ἔτους προώ-

ρὶνὸν πενταετὲς πρόγραμμα οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως, τὸ ὁποῖον μετὰ περαιτέρω ἐπεξεργασίαν καὶ συμπλήρωσιν ἀνεκοινώθη πρὸ ἔβδομάδων ὑπὸ ὀριστικὴν μορφήν. Τὸ πρόγραμμα τοῦτο καλύπτει τὴν πενταετίαν 1960 - 1964 περιλαμβάει οὐσιωδῶς ἠξρημένης ἐπενδύσεις — δημοσίας καὶ ἰδιωτικᾶς — καὶ θεμελιούται ἐπὶ ποσοστοῦ ἐτησίως αὐξήσεως τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος περίπου 6 % κατὰ μέσον ὄρον. Πρέπει νὰ ἐξαρθῇ ἡ πληρότης καὶ τὸ ἐμπειροστατωμένον τοῦ ὀριστικοῦ τούτου προγράμματος καὶ ἡ γενικωτέρα πολιτικὴ σημασία τοῦ γεγονότος ὅτι διὰ πρώτην φοράν κυβέρνησις τῆς Χώρας δεσμεύεται εἰς τὴν ἐφαρμογὴν συγκεκριμένης πολιτικῆς καὶ εἰς τὴν ἐξασφάλισιν τῆς ἀπαιτουμένης ὀργανώσεως ὡς καὶ τῶν ἀναγκαῖων πόρων διὰ τὴν πραγματοποίησιν τῶν προγραμματισθεισῶν ἐπιδιώξεων. Ἄξια ἐξάρσεως ἐπίσης εἶναι ἡ ἀπὸ ἔτους καταβαλλομένη προσπάθεια πρὸς ἐκπόνησιν τῶν μελετῶν τῶν βασικῶν ἔργων τοῦ προγράμματος διὰ τῆς χρησιμοποίησεως ἀνεγνωρισμένων ἡμεδαπῶν καὶ ἀλλοδαπῶν οἰκῶν οἰκονομοτεχνικῶν συμβούλων. Τόσον ἡ δραστηριοποίησις εἰς τὸν τομέα τῆς ἐκπονήσεως τῶν μελετῶν ὅσον καὶ ἡ συντελεσθεῖσα ἐντὸς τοῦ 1959 καὶ ἡ περαιτέρω προγραμματισθεῖσα διὰ τὸ τρέχον ἔτος αὐξήσις τῶν δημοσίων ἐπενδύσεων ἀποτελοῦν οὐσιώδη βήματα προόδου πρὸς τὴν ὀρθὴν κατεύθυνσιν. Ἰδιαίτερας ἐπίσης σημασίας εἶναι τὸ γεγονός ὅτι εἰς πολλοὺς τομεῖς δημοσίων ἐπενδύσεων αἱ σύγχρονοι ἀνάγκαι καὶ μέθοδοι ἔχουν καταστῆ συνειδηταί, ὁ δὲ κρατικὸς μηχανισμὸς προσαρμόζεται ὀλονὲν καὶ περισσότερο πρὸς τὴν προοπτικὴν ἐπενδύσεων οὐσιωδῶς ἀνωτέρων τῶν πραγματοποιηθεισῶν κατὰ τὸ παρελθόν. Ἡ σύστασις ἐξ ἄλλου κατὰ τὸ λήξαν ἔτος τοῦ Ὁργανισμοῦ Βιομηχανικῆς Ἀναπτύξεως ἀποτελεῖ σοβαρὰν ὀργανωτικὴν προσπάθειαν διὰ τὴν δραστηριοποίησιν τῆς ἰδιωτικῆς πρωτοβουλίας καὶ τὴν προαγωγὴν ἐπιχειρηματικῶν συνεργασιῶν μετὰ τοῦ ἐξωτερικοῦ διὰ τὴν προώθησιν τῆς βιομηχανικῆς ἀναπτύξεως τῆς Χώρας.

Ἡ πραγματοποίησις τῶν ἀντικειμενικῶν σκοπῶν τοῦ πενταετοῦς προγράμματος θὰ ἀποτελέσῃ σημαντικὴν πρόδον πρὸς τὴν ὑπερνίκησιν πολλῶν ἐκ τῶν ὀργανικῶν ἀδυναμιῶν τῆς ἑλληνικῆς οἰκονομίας καὶ τὴν δημιουργίαν τῶν προϋποθέσεων διὰ μίαν αὐτοδύναμον διαδικασίαν περαιτέρω οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως. Πρέ-

πει διὰ τοῦτο νὰ εἶναι πλήρης καὶ εἰλικρινῆς ἡ ὑποστήριξις τοῦ προγράμματος, ἡ ἐκπλήρωσις τῶν ἀντικειμενικῶν σκοπῶν τοῦ ὁποῖου ἀποτελεῖ ἔθνικῆς σημασίας ὑπόθεσιν διὰ τὴν ὁποίαν εἶναι ἀνάγκη νὰ εἶναι ὁμόθυμος ἡ σύμπραξις ὁλοκλήρου τοῦ πληθυσμοῦ καὶ τῶν ἐπὶ μέρους παραγωγικῶν τάξεων. Εἶναι ὅμως ἐπίσης ἀνάγκη νὰ τονισθῇ ὅτι διὰ τὴν πραγματοποίησιν τῶν ἐν τῷ προγράμματι ἐπιδιώξεων καὶ τὴν ἐπίτευξιν τοῦ προβλεπομένου ρυθμοῦ ἀναπτύξεως — ὁ ὁποῖος δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὑπερβολικὸς — ἀπαιτεῖται εὐρύτερα κινητοποιήσις εἰς ἔκτασιν πολλὴν μεγαλυτέραν ἐκείνης τῶν τελευταίων ἐτῶν. Ἐπειδὴ δὲ ἡ πλήρης εἰς τὸ ἀπαιτούμενον ἐπίπεδον ἀνάπτυξις τῶν βιομηχανικῶν ἐπενδύσεων δὲν εἶναι πιθανὸν ὅτι θὰ πραγματοποιηθῇ ἐντὸς τῶν δύο ἀμέσως προσεχῶν ἐτῶν, εἶναι ἐν τῷ μεταξύ ἀναγκαῖον ἀλλὰ καὶ δυνατὸν νὰ ἐπιταχυνθῇ εἰς τὸ μέγιστον ἡ ἐκτέλεσις καὶ ἀξιοποίησις τῶν μεγάλων δημοσίων παραγωγικῶν ἐπενδύσεων, κυρίως δὲ τῶν μεγάλων ἐγγυοβελτιωτικῶν ἔργων καὶ τοῦ δικτύου ὁδικῶν ἀρτηριῶν.

Πρὸς τὴν κατεύθυνσιν αὐτὴν τόσον διὰ τὴν ταχείαν καὶ μεθοδικὴν προετοιμασίαν ὅσον καὶ διὰ τὴν ἐκτέλεσιν καὶ ἐν συνεχείᾳ τὴν ἀξιοποίησιν τῶν ἔργων εἶναι ἀπαραίτητος εὐρυτάτη κινητοποίησις τῶν ἐν τῇ Χώρα τεχνικῶν καὶ ὀργανωτικῶν δυνάμεων. Ἡ ἐκπλήρωσις τῶν ἀνωτέρω ἐπιδιώξεων εἰς τὴν ἀπαιτούμενὴν ἔκτασιν κατὰ τὰ ἐπόμενα ἔτη προϋποθέτει τὴν ἐπάνδρωσιν τῶν ἐπιτελικῶν καὶ διοικητικῶν ὑπηρεσιῶν τόσον τοῦ Δημοσίου ὅσον καὶ τῶν ἰδιωτικῶν ἐπιχειρήσεων διὰ πολλῶν ἰκανῶν προσώπων μὲ συγχρονισμένην μόρφωσιν καὶ ἐπαγγελματικὴν εἰδίκευσιν. Ἀποτελεῖ ἐπομένως βασικὴν προϋπόθεσιν τῆς πραγματοποιήσεως τῶν ἀνωτέρω ἐπιδιώξεων ἡ ἐφαρμογὴ συντονισμένου προγράμματος μαζικῆς τεχνικῆς καὶ ἐπαγγελματικῆς μετεκπαιδεύσεως καὶ ἐκπαιδεύσεως διὰ τὴν ταχείαν προσαρμογὴν τοῦ πληθυσμοῦ εἰς τὰς ἀπαιτήσεις τῶν συγχρόνων ἐπιστημονικῶν καὶ τεχνολογικῶν ἐξελίξεων.

Ἡ οὐσιώδης αὐξήσις τῶν καθαρῶς παραγωγικῶν ἐπενδύσεων καὶ ἡ πρὸς τοῦτο ἀπαιτούμενη εὐρυτάτη ὀργανωτικὴ κινητοποίησις εἶναι ἀπαραίτητος καὶ διὰ τοὺς ἐξῆς δύο λόγους : Π ρ ὶ τ ο ν, ἡ ἐπιβράδυνσις τοῦ ρυθμοῦ τῆς οἰκονομικῆς ἀνάπτυξης καὶ τῆς αὐξήσεως τῆς ἀπασχολήσεως καὶ βελτιώσεως τοῦ βιοτικού ἐπιπέδου ὑποκινεῖ καὶ ἐνισχύει τὴν προβολὴν

διεκδικήσεων διὰ τὴν ὑπὸ ποικίλας μορφὰς ἐμφανῆ ἢ κεκαλυμμένην αὐξήσιν τῶν χρηματικῶν εἰσοδημάτων.

Διὰ τῆς εἰς εὐρυτάτην ἔκτασιν, πρωτίστως δὲ εἰς τὰς ἀγροτικὰς περιφερείας, ἐκτελέσεως ἔργων δύναται νὰ δημιουργηθοῦν νέαι εὐκαιρίαι ἀπασχολήσεως καὶ πρόσθετα εἰσοδήματα, εἰς μεγάλας κατηγορίας τοῦ πληθυσμοῦ. Οἰαδήποτε ἄλλη μέθοδος δημιουργίας συμπληρωματικῶν εἰσοδημάτων, ἰδίως ὑπὸ τὴν μορφήν ἐπιδοτήσεων, προσωρινῆν μόνον ἀνακομφισιν δύναται νὰ παράσχη, ἐνῶ συγχρόνως δημιουργεῖ μονιμωτέρας ἑξέσις καὶ διαταραχάς, μὲ ἀνασταλτικὴν ἐπίδρασιν ἐπὶ τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως, ἐπὶ ζημίᾳ ἰδίως τῶν οἰκονομικῶς ἀσθενεστέρων τάξεων. Δ ε ὕ τ ε ρ ο ν, ἡ ἐξασφάλισις ἐνὸς πλήρους, συγχρονισμένου ὀργανωτικοῦ μηχανισμοῦ, διὰ τὴν ἐπιτελικὴν προπαρασκευὴν καὶ τὴν συστηματικὴν ἐκτέλεσιν ἐπενδύσεων οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως καθιστᾷ δυνατὴν εἰς περιόδους χαλαρώσεως τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος τὴν ἐντὸς συντόμου χρονικοῦ διαστήματος ἐπιτάχυνσιν τῶν ἐπενδύσεων εἰς ὁλόκληρον τὴν Χώραν ἢ εἰς ὠρισμένας περιοχάς καὶ ἀποτελεῖ ὡς ἐκ τούτου τὸ προσφορότερον ὄργανον μίας ρυθμιστικῆς πολιτικῆς διὰ τὴν ἀποφυγὴν σοβαρῶν διακυμάνσεων τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος. Εἰς περιόδους ἐπιβραδύνσεως τῆς αὐξήσεως τῶν εἰσοδημάτων καὶ τῆς ζητήσεως, ὡς συνέβη κατὰ τὰ παρελθόντα δύο ἔτη, ὁ μηχανισμὸς αὐτὸς θὰ εἶναι δυνατὸν ταχέως νὰ ἀντισταθμίσῃ τὰς ἐπὶ τῆς ἀπασχολήσεως καὶ τοῦ εἰσοδήματος δυσμενεῖς ἐπιδράσεις καὶ νὰ ἐξασφαλίσῃ διὰ τῶν παραγωγικῶν ἐπενδύσεων κατὰ τὸ δυνατὸν σταθερὰν ἀνοδικὴν τάσιν εἰς τὴν οἰκονομίαν.

Πέραν τῆς ὡς ἄνω κινητοποίησεως τοῦ δημοσίου τομέως ἀπαιτεῖται καὶ παράλληλος εὐρυτάτη κινητοποίησις τῆς ἰδιωτικῆς παραγωγικῆς δραστηριότητος. Καὶ εἰς μὲν τὸν ἀγροτικὸν τομέα ἡ ἥδη ἐξαγγελθεῖσα ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἀναδιάρθρωσις τῶν καλλιεργειῶν καὶ ἡ οὐσιώδης αὐξήσις τῶν ἀποδόσεων ἀποτελοῦν τὰς πρωταρχικὰς ἐπιδιώξεις. Ἡ ἀπαιτούμενη καθοδήγησις τῶν ἀγροτῶν διὰ τὴν ταχείαν πραγματοποίησιν τῶν ἐπιδιώξεων αὐτῶν ἀπαιτεῖ συντονισμὸν προσπαθειῶν καὶ ὀργανωτικὸν μηχανισμὸν πληρέστερον καὶ ἀποδοτικώτερον τοῦ ὑπάρχοντος. Εἶναι ἀπαραίτητος ἡ συγκεκριμένη καὶ ἐνηρμοσμένη καθοδήγησις τῶν ἀγροτῶν ἐπὶ τῇ βάσει τῶν συμπερασμάτων συστηματι-

κής και συγχρονισμένης γεωργικής έρεύνης, παραλλήλως δὲ ἡ χρησιμοποίησις τῶν πιστωτικῶν κινήτρων καὶ τῶν ὀργανωτικῶν ἀρμοδιοτήτων τῆς Ἄγροτικῆς Τραπεζῆς ἐν συνεργασίᾳ μὲ τοὺς κατὰ τόπους ἀγροτικούς συνεταιρισμούς. Αἱ προσπάθειαι αὗται εἶναι δυνατὸν καὶ πρέπει νὰ τοποθετηθοῦν εἰς τὸ πλαίσιον τῆς μεγαλυτέρας δυνατῆς ὑγιούς προστασίας τοῦ ἀγροτικοῦ εισοδήματος διὰ τῆς ἐφαρμογῆς πλήθους συστήματος ἀλληλοσυμπληρουμένων μέτρων. Παραλλήλως, εἶναι ἀνάγκη νὰ περιορισθοῦν αἱ κρατικαὶ παρεμβάσεις πρὸς στήριξιν τιμῶν ἀνωτέρων τῶν διεθνῶν ὡς καὶ αἱ συναφεῖς συγκεντρώσεις ἀγροτικῶν προϊόντων, ἀποτέλεσμα τῶν ὁποίων εἶναι ὄχι μόνον ἡ δημιουργία ἀύξανομένων ἑλλειμμάτων εἰς τὸν προϋπολογισμόν, ἀλλὰ καὶ ἡ χειροτέρευσις τῶν ποιότητων καὶ ἡ παρεμπόδισις τῶν ἐπιδιωκομένων προσαρμογῶν εἰς τὴν διάρθρωσιν τῶν καλλιεργειῶν, περαιτέρω δὲ ἡ κάμψις τῶν ἐξαγωγῶν καὶ ἡ ἀναστολὴ τῆς ὑγιούς ἀναπτύξεως τῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας καὶ τῆς μονίμου βελτιώσεως τῆς οἰκονομικῆς καταστάσεως τοῦ ἀγροτικοῦ πληθυσμοῦ. Ὑρισμένοι προσφάτως ἐκδηλωθεῖσαι τάσεις καὶ προβληθεῖσαι προτάσεις ἐφαρμογῆς ἀναγκαστικῶν συστημάτων ἐμπορίας τῶν ἀγροτικῶν προϊόντων θὰ ὀδηγήσουν μετὰ βεβαιότητος, εἰς τὸ πλαίσιον τῆς κοινοβουλευτικῆς δημοκρατίας, εἰς ἐκτεταμένα διαχειριστικά ἀδιέξοδα καὶ εἰς σοβαρὰν ἐπιβάρυνσιν τῆς οἰκονομίας καὶ ἐν τελικῇ ἀναλύσει τοῦ ἀγροτικοῦ πληθυσμοῦ. Οἰαδήποτε ἀποδοχὴ τῶν συστημάτων αὐτῶν θὰ ὀδήγῃ εἰς τὴν ὑπονόμισιν τοῦ ἔθνικοῦ νομίματος καὶ τὴν ἀναστολὴν τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως τῆς Χώρας· θὰ ἐσήμαιεν ἐπίσης τὴν ἄρνησιν τοῦ ὑγιούς, ἐλευθέρου συνεταιριστικοῦ πνεύματος καὶ τῆς ἱκανότητος προσελκύσεως τοῦ ἀγροτικοῦ πληθυσμοῦ δι' ἐλευθέρων δημοκρατικῶν μεθόδων εἰς τὴν συνεταιριστικὴν κίνησιν.

Παραλλήλως, ἐπιβάλλεται ἐπιτάχυνσις τῆς βιομηχανικῆς ἀναπτύξεως τόσοσιν διὰ τὴν γενικωτέραν οἰκονομικὴν πρόοδον τῆς Χώρας, ὅσον καὶ διὰ τὴν ἀποσυμφόρησιν καὶ ἀνακούφισιν τῶν ἀγροτικῶν περιφερειῶν. Ὑπὸ τὰς διεθνῶς διαμορφουμένας συνθήκας, ἡ βιομηχανικὴ παραγωγή πρέπει νὰ στηριχθῇ ἐπὶ νέων μεγάλων τεχνικῶς καὶ ὀργανωτικῶς συγχρονισμένων ἐπιχειρήσεων, αἱ ὁποῖαι εἶναι δυνατὸν νὰ διαμορφωθοῦν καὶ νὰ ἀναπτυχθοῦν κυρίως ἐν συνεργασίᾳ μὲ ἐπιχειρήσεις τοῦ ἐξωτερικοῦ. Εἰς τὸ πλαίσιον

τῶν ἐπιδιώξεων αὐτῶν, ἀποφασιστικῆς σημασίας εἶναι ἀφ' ἐνὸς τὰ ἤδη καθιερωθέντα φορολογικὰ κίνητρα διὰ παραγωγικὰς ἐπενδύσεις καὶ ἀφ' ἑτέρου ἡ ἐναρμόνισις τῆς πιστωτικῆς πολιτικῆς πρὸς συγκεκριμένας ἐπιδιώξεις τεχνικῆς καὶ οἰκονομικῆς ἀναδιοργανώσεως μὲ σύγχρονον συγκεντρωσιν ὁμοειδῶν ἐπιχειρήσεων εἰς μεγαλυτέρας μονάδας. Ὁ Ὀργανισμὸς Βιομηχανικῆς Ἀναπτύξεως δύναται νὰ παράσχη πρὸς τὴν κατεύθυνσιν αὐτὴν πολύτιμον καὶ ἀποφασιστικὴν ἐνίστε συνδρομὴν διὰ τῆς ἀναλήψεως πρωτοβουλιῶν εἰς τομεῖς, εἰς τοὺς ὁποίους ἡ ἰδιωτικὴ πρωτοβουλία εἶναι ἀνεπαρκῆς ἢ διστακτικῆ. Δύναται ἐπίσης νὰ ὑποβοηθήσῃ καὶ προκαλέσῃ τὴν μεταξὺ ἀλλοδαπῶν καὶ ἑλληνικῶν ἐπιχειρήσεων συνεργασίαν κυρίως μὲν πρὸς ἐξαγωγὴν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ὑποκατάστασιν εἰσαγωγῶν δι' ἐγχωρίων προϊόντων.

Ταχεῖα οἰκονομικὴ ἀνάπτυξις δὲν δύναται νὰ πραγματοποιηθῇ, ἂνευ εὐρυτέρων καὶ βαθυτέρων μετασχηματισμῶν εἰς τὴν παραγωγικὴν διαδικασίαν, οἱ ὁποῖοι, ἐνῶ κατὰ τὸ παρελθόν συντελοῦντο εἰς μακρὰ χρονικὰ διαστήματα, ἤδη ἀπαιτεῖται νὰ πραγματοποιηθοῦν μὲ πολὺ ταχύτερον ρυθμόν.

Ἡ ἑλληνικὴ οἰκονομικὴ ἀνάπτυξις εἰς τὸ πλαίσιον τῶν διεθνῶν τάσεων πρὸς οἰκονομικὰς ἐνοποιήσεις

Αἱ σύγχρονοι διεθνεῖς ἐξελίξεις τείνουσιν πρὸς τὸν σχηματισμὸν εὐρυτέρων οἰκονομικῶς ἐνοποιημένων χώρων. Ὅσον ἀφορᾷ τὰς Δυτικὰς χώρας ἡ ἐξέλιξις αὕτη συντελεῖται διὰ τῆς βαθμιαίας μειώσεως τῶν ἐμποδίων εἰς τὸ ἐν γένει μεταξὺ αὐτῶν ἐξωτερικὸν ἐμπόριον καὶ περαιτέρων διὰ τῆς διαμορφώσεως περισσότερον ἢ ὀλιγώτερον συμπαγῶν ἐνοτήτων, ὡς εἶναι ἡ ἰδρυθεῖσα ἀπὸ τοῦ 1957 Εὐρωπαϊκῆ Οἰκονομικῆ Κοινότητος τῶν ἕξ χωρῶν, Γαλλίας, Γερμανίας, Ἰταλίας, Βελγίου, Ὀλλανδίας καὶ Λουξεμβούργου καὶ ἡ πρὸ μηνῶν συσταθεῖσα Εὐρωπαϊκῆ Σύμπραξις Ἐλευθέρου Ἐμπορίου, περιλαμβανουσα τὴν Ἀγγλίαν, τὰς τρεῖς Σκανδιναυικὰς χώρας, τὴν Ἑλβετίαν, Αὐστρίαν καὶ Πορτογαλίαν. Ἡ ἴδια τάσις παρατηρεῖται καὶ εἰς ἄλλας ἡπείρους, ὡς προκύπτει καὶ ἐκ τῆς προσφάτως ἀναγγελθείσης συστάσεως Ζώνης Ἐλευθέρων Συναλλαγῶν μεταξὺ τῶν ἐπὶ τὰς κυριωτέρων χωρῶν τῆς Λατινικῆς Ἀμερικῆς. Ἀλλὰ καὶ αἱ

χώραι με πλήρως σχεδιασμένες και διευθυνομένες οικονομίας προχωρούν εις ένοποιήσεις πραγματοποιούμενας διά του συντονισμού τών οικονομικών των σχεδίων και διά τής μεταξυ αυτών προαγωγής τών καταμερισμού τών έργων. Τα πλεονεκτήματα εκ τών ένοποιήσεων αυτών συνίστανται εις τήν διαμόρφωσιν μεγάλων μαζικών αγορών και τήν συγκέντρωσιν και εξειδίκευσιν τής παραγωγής, ούτως ώστε μεγάλα επιχειρηματικά μονάδες νά δύνανται νά εφαρμόσουν εις μεγάλην έκτασιν τās συγχρόνους τεχνολογικάς μεθόδους με άποτέλεσμα τήν βελτίωσιν τής ποιότητος τών προϊόντων και τήν συμπίεσιν τών τιμών.

Υπό τās άνωτέρω εξελίξεις, ή προοπτική άναπτύξεως, ιδίως μιάς μικράς οικονομίας λίαν εξηρημένης εκ τών μετά του έξωτερικού συναλλαγών, ως είναι ή Έλλάς, συνδέεται με τήν δυνατότητα τής έγκαίρου και πληρεστέρας εντάξεώς της εις ένα εκ τών υπό διαμόρφωσιν μεγαλύτερων οικονομικών χώρων και με τās προϋποθέσεις υπό τās όποιās δύνανται αύτη νά πραγματοποιηθή. Η έκτος οίουδήποτε εκ τών ένοποιουμένων χώρων παραμονή τής Έλλάδος θά καθιστά όλονεν και μεγαλύτερας τās δυσχερείας προωθήσεως τών έξαγωγών και θά επιβραδύνη τήν οικονομικήν της ανάπτυξιν. Η ευρύτερα ανάπτυξις τών έμπορικών και γενικωτέρων οικονομικών σχέσεων τής Έλλάδος μετά τών χωρών τής Δυτικής Εύρώπης και ό προς αύτάς συμπληρωματικός χαρακτήρ τής ελληνικής οικονομίας καθιστούν συμφέρουσαν τήν τοποθέτησιν αύτης εις τό ευρύτερον πλαίσιον τών υπό διαμόρφωσιν ελευθέρων πολυμερών οικονομικών συναλλαγών μεταξύ τών Δυτικών χωρών και ειδικώτερον εις τήν Οικονομικήν Κοινότητα τών Ξξ χωρών τής ήπειρωτικής Εύρώπης. Η διαπίστωσις αύτής δέν σημαίνει θεαίαιως ότι δέν ένδεϊκνται ή περαιτέρω επέκτασις τών συναλλαγών μετά τών χωρών διμερών συμφωνιών, καθ' ό μέτρον ύπάρχουν περιθώρια αύξήσεως τών έξαγωγών μας προς αύτάς άνευ γενικωτέρου άντικτύπου επί του συνόλου τών έξαγωγών.

Διά νά εκτιμηθή όρθώς ή ένδεικνυομένη τοποθέτησις τής Έλλάδος έναντι τών άνωτέρω διεθνών εξελίξεων, πρέπει νά ληφθούν ύ: όσιν αί έξήξ συμπληρωματικά παρατηρήσεις :

Π ρ ώ τ ο ν : Η διαδικασία οικονομικής ένοποιήσεως σημαίνει όλονεν στενωτέραν συνάρθρωσιν τών οικονομιών τών ένοποιουμέ-

ων χώρων, αύτη δέ συντελείται πληρέστερον και άσφαλέστερον μεταξύ συγγενών οικονομικών συστημάτων και μεθόδων. Αί διά διμερών συμφωνιών συναλλαγαι, έπекτεινόμεναι πέραν ώρισμένων όρίων, ύπάρχει κίνδυνος νά συντελέσουν εις τήν ματαιώσιν τής αύξήσεως ή και εις τήν μείωσιν τών έξαγωγών προς τήν μείζονα περιοχήν τών πολυμερών συναλλαγών. Η προώθησις τών έξαγωγών προς τās χώρας τών διμερών συμφωνιών τότε μόνον είναι ώφέλιμος, όταν συντελή εις τήν συνολικήν αύξησιν τών έξαγωγών και δέν γίνεται εις βάρος τών έξαγωγών ή δέν προκαλεί τήν άνάσχεσιν αυτών προς τήν ευρύτεραν περιοχήν του πολυμερούς ανταγωνιστικού συστήματος τής Δυτικής Εύρώπης και Βορείου Άμερικής.

Δ ε υ τ ε ρ ο ν : Τα εκ τής άπελευθερώσεως του έμπορίου πλεονεκτήματα δύνανται νά αξιοποιηθούν μόνον όταν αί συμπράττουσαι χώραι είναι πλήρως άπασχολημένα και οικονομικάς περίπου ισοδύναμοι. Αντιθέτως, ή άπελευθέρωσις του έμπορίου μεταξύ οικονομικάς άνίσων χωρών άνευ έπαρκώς ισχυρών διορθωτικών μηχανισμών πρέπει νά άναμένεται ότι θά οδηγήσιν εις διεύρυσιν τών άνισοτήτων εις βάρος τών οικονομικάς άσθενεστέρων χωρών. Οί κίνδυνοι αυτοί δύνανται νά άντισταθμισθούν και προληφθούν μόνον διά τής άναγνωρίσεως και τής καθιερώσεως έξ άρχής εις τά πλαίσια τής υπό διαμόρφωσιν οικονομικής ένοποιήσεως έπαρκώς ισχυρών ειδικών ρυθμίσεων διά τήν προώθησιν τών έξαγωγών και τήν ένίσχυσιν τής οικονομικής άναπτύξεως τών οικονομικάς άσθενεστέρων χωρών ή περιοχών.

Αύτη ύπήρξεν ή γενική δικαιολογητική βάση επί τής όποιās έθελιγώθη τό πλήρες σύστημα προτάσεων, τό όποιον ύπεβλήθη εκ μέρους τής Έλληνικής Κυβερνήσεως κατά τās διαπραγματεύσεις παλαιότερον μεν διά τήν Εύρωπαϊκήν Ζώνην Έλευθέρων Συναλλαγών και κατόπιν διά τήν σύνδεσιν τής Έλλάδος μετά τής Εύρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητος. Η άποδοχή τών προτάσεων αυτών άποτελεί τήν βασικήν προϋπόθεσιν διά τήν σύνδεσιν τής Έλλάδος μετά τών Εύρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητος, συμφώνως προς έπανειλημμένας και κατηγορηματικάς κυβερνητικάς άνακοινώσεις.

Τ ρ ί τ ο ν : Η γεινίασις και ή συγγένεια παραδόσεων τής Έλλάδος προς βιομηχανικάς προηγμένας χώρας δημιουργεί ιδιούτους, ευνο-

ἰκᾶς συνθήκας διὰ τὴν εἰς εὐρείαν ἔκτασιν ἀπο-
τελεσματικὴν προσέλκυσιν εἰς τὴν χώραν ἄλλο-
δαπῆς ἐπιχειρηματικῆς πρωτοβουλίας πρὸς
συνεργασίαν μετ' ἡμεδαπᾶς ἐπιχειρήσεις καὶ ἐ-
φαρμογὴν συγχρόνων τεχνολογικῶν καὶ ὄργα-
νωτικῶν μεθόδων. Διεθνῶς διαγράφονται τάσεις
εὐρείας ἐξορμήσεως διὰ τὴν ἐνίσχυσιν τῆς οἰ-
κονομικῆς ἀναπτύξεως τῶν μεγάλων ὑπανεπτυγ-
μένων χωρῶν τοῦ κόσμου. Τοῦτο προϋποθέτει
μαζικὴν ἐξαγωγὴν κεφαλαιουχικοῦ ἐξοπλισμοῦ
καὶ βιομηχανικῶν ἐν γένει προϊόντων ἐκ τῶν
οἰκονομικῶς καὶ βιομηχανικῶς προηγμένων χω-
ρῶν, εἰς πολλὰς ἐκ τῶν ὁποίων ἤδη ὑφίσταν-
ται συνθήκαι πλήρους ἀπασχολήσεως. Ἡ
ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῶν ἀνωτέρω τάσεων
αὐξοῦσα βιομηχανικὴ δραστηριότης τῶν
οἰκονομικῶς προηγμένων χωρῶν εἶναι εὐλο-
γον νὰ ἀναμένεται ὅτι θὰ τείνῃ νὰ ἐ-
πεκταθῆ εἰς τὰς ἐγγύτερον εὐρισκομένας χώ-
ρας, ἀπὸ τῆς ἀπόψεως δὲ αὐτῆς ἡ Ἑλλάς προ-
σφέρει οὐσιώδη πλεονεκτήματα δυνάμενα νὰ
ἀξιοποιηθῶν ὑπὸ τὴν μορφήν γονίμων συνερ-
γασίων μεταξύ ἑλληνικῶν καὶ ἄλλοδαπῶν ἐπι-
χειρηματικῶν καὶ ὀργανωτικῶν δυνάμεων. Οὕτω
αἱ διανοιγόμεναι δυνατότητες, ἐφ' ὅσον συστη-
ματικῶς ἀξιοποιηθῶν, δύνανται νὰ ἐξασφαλί-
σουν εἰς τὸ πλαίσιον τοῦ ἀνταγωνιστικοῦ πολυ-
μεροῦς συστήματος συναλλαγῶν τὸν ἀναγκαῖον
ὑψηλὸν ρυθμὸν οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως τῆς
Χώρας.

Ἡ σημασία τῶν ἀνωτέρω εἶναι ἀνάγκη νὰ
καταστῆ συνειδητῆ διὰ τὴν κατανοητῆ εὐρύτε-
ρον ἢ ἀνάγκη προσαρμογῆς πρὸς τὰς ἀνωτέρω
ἀρχὰς τῆς ἐξωτερικῆς ἐμπορικῆς καὶ γενικωτέ-
ρας οἰκονομικῆς πολιτικῆς. Ὑπὸ τὰς ὑπὸ δια-
μόρφωσιν συνθήκας ἐμπορικῶν καὶ οἰκονομικῶν
σχέσεων, παρὰ τὰς πρᾶσιν δὲ δυσχερείας, τὰ
μεγαλύτερα καὶ μονιμότερα πλεονεκτήματα πα-
ρουσιάζει ἡ τοποθέτησις τῆς ἑλληνικῆς οἰκονομί-
ας εἰς τὸ πλαίσιον τοῦ ἀνταγωνιστικοῦ πολυμε-
ροῦς συστήματος. Ἡ πρὸς τὴν κατεύθυνσιν τῶν
χωρῶν διμερῶν ἐμπορικῶν συμφωνιῶν ἐπέκτα-
σις τῶν ἐμπορικῶν συναλλαγῶν εἶναι δυνατὴ
καὶ σκόπιμος ἐφόσον, ὡς ἤδη ἐλέχθη, δὲν ὑ-
περβαίνει ὄρισμένα ὄρια τόσον διὰ τὸ σύνολον
τῶν ἐξαγωγῶν ὅσον καὶ διὰ τὰ ἐπὶ μέρους προ-
τόντα, πέραν τῶν ὁποίων ἡ διὰ διμερῶν συμβά-
σεων αὐξήσις τῶν ἐξαγωγῶν δύνανται νὰ ὀδη-
γήσῃ εἰς ἀλλοίωσιν τῆς διαρθρώσεως τῆς πα-
ραγωγῆς καὶ τῶν τιμῶν μετ' ἐπιπέδου ἀποτελέσμα-
τὴν κάμψιν ἢ στασιμότητα τῶν συνολικῶν ἐξα-

γωγῶν καὶ τὴν ἀναστολὴν τῆς διαδικασίας συν-
δέσεως τῆς ἑλληνικῆς οἰκονομίας πρὸς τὰς χώ-
ρας τῶν πολυμερῶν συναλλαγῶν. Μία τοιού-
του εἶδους ἐξέλιξις ὄχι μόνον θὰ ἔθιγε τὰ μο-
νιμότερα συμφέροντα τῆς ἑλληνικῆς οἰκονομίας,
ἀλλὰ καὶ εἰς ἀμεσώτερας δυσχερείας καὶ ἀδιέ-
ξοδα θὰ ἠδύνατο νὰ ὀδηγήσῃ. Κατὰ συνέπειαν,
παρ' ὅλον ὅτι ἡ ἀνάπτυξις πολυμερῶν ἀνταγω-
νιστικῶν ἐμπορικῶν σχέσεων παρουσιάζει σο-
βαρὰς δυσχερείας διὰ μίαν μικράν, ἀσθενῆ καὶ
ὑπὸ ἀνάπτυξιν οἰκονομίαν, εἶναι ἀπαραίτητον,
εἰδικῶς προκειμένου περὶ Ἑλλάδος, ἡ ἐξάρτη-
σις τῆς ὁποίας ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ εἶναι μεγά-
λη, ἡ γενικωτέρα οἰκονομικὴ καὶ ἐμπορικὴ πο-
λιτικὴ νὰ προσανατολισθῆ πρὸς τὴν διαμόρφω-
σιν διεθνῶς ἀνταγωνιστικῶν ὄρων προσφοράς
τῶν ἐξαγωγίμων προϊόντων καὶ τὴν διατήρησιν
ἐνὸς ὑγιούς οἰκονομικοῦ περιβάλλοντος διὰ τὴν
εἰς τὴν εὐρύτεραν δυνατὴν ἔκτασιν ἐκτασιν προσέλ-
κυσιν ἐπιχειρηματικοῦ ἐνδιαφέροντος καὶ κεφα-
λαίων ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ πρὸς συνεργασίαν με-
τὰ τῶν ἡμεδαπῶν ἐπιχειρηματικῶν καὶ ὄργα-
νωτικῶν δυνάμεων.

II. Διεθνεῖς Οἰκονομικαὶ Ἐξε- λίξεις

Ἡ νέα φάσις ἀνοδοῦ τῆς οἰκονομικῆς δρα-
στηριότητος, ἡ ὁποία εἰς μὲν τὰς Ἠνωμένας
Πολιτείας τῆς Ἀμερικῆς ἐξεδηλώθη ἀπὸ τῆς ἀ-
νοίξεως τοῦ 1958, εἰς δὲ τὰς περισσοτέρας
χώρας τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης ἀπὸ τῶν τελευταί-
ων μηνῶν τοῦ 1958 ἢ τῶν ἀρχῶν τοῦ 1959,
συνεχίσθη καθ' ὅλον τὸ λῆξαν ἔτος καὶ ὠδήγη-
σεν εἰς σημαντικῶς ὑψηλότερα, ἔναντι τῶν δύο
προηγούμενων ἐτῶν, ἐπίπεδα βιομηχανικῆς πα-
ραγωγῆς καὶ ἐθνικοῦ εισοδήματος. Ἄνοδος ἐ-
σημειώθη εἰς ὅλους σχεδὸν τοὺς τομεῖς τῆς
βιομηχανικῆς δραστηριότητος μετ' ἐπὶ κεφαλῆς
τὰς χημικὰς βιομηχανίας, τὴν παραγωγὴν χάλυ-
βος καὶ τὰς βιομηχανίας μετάλλου ἐν γένει.
Εἰς τὰς Ἠνωμένας Πολιτείας τῆς Ἀμερικῆς
ἡ ταχεῖα οἰκονομικὴ ἄνοδος εἶναι κυρίως ἀπο-
τέλεσμα τῆς οὐσιώδους καὶ σταθερᾶς αὐξήσεως
ἀφ' ἐνὸς τῶν δαπανῶν τῶν ἐπιχειρήσεων δι'
ἐγκαταστάσεις καὶ μηχανικῶν ἐξοπλισμῶν καὶ
ἀφ' ἑτέρου τῶν δαπανῶν διὰ κατασκευῆν κατοικι-
κίων καὶ δι' ἀγορὰς διαρκῶν καταναλωτικῶν
ἀγαθῶν. Ἡ ἄνοδος, ἐξ ἄλλου, τῆς οἰκονομικῆς
δραστηριότητος εἰς τὰς περισσοτέρας χώρας
τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης προῆλθε κυρίως ἐκ τῆς

αύξησης της ιδιωτικής καταναλώσεως, ιδίως διαρκών καταναλωτικών αγαθών, ως επίσης και των κρατικών δαπανών και των επενδύσεων εις κατοικίας και πάσης φύσεως κατασκευάς.

Τὰ ποσοστά αύξησης της βιομηχανικής παραγωγής και του εθνικού εισοδήματος μεταξύ των ετών 1958 και 1959 παρουσιάζουν μεγάλη διαφοράς από της μιάς χώρας εις την άλλην. Γενικώς η αύξησης ήτο μεγαλύτερα εις χώρας, εις τὰς οποίας η ανάκαμψις ήρχισεν ένωρίτερον, η όπου είχε προηγηθή περισσότερον παρατεταμένη στασιμότης η μεγαλύτερα πτώσις της παραγωγής. Παρά την ταχείαν άνοδον της οικονομικής δραστηριότητος, τὸ επίπεδον των τιμών εις τὰς πλείστας εκ των βιομηχανικῶς ανεπτυγμένων χωρῶν παρουσίασε σταθερότητα, μολοντί από του δευτέρου εξαμήνου του παρελθόντος έτους ήρχισαν νά δεικνύουν άνοδικήν τάσιν αι τιμαί κυρίως ώρισμένων βασικῶν βιομηχανικῶν ὕλων. Εἰς τινας δὲ χώρας, εις τὰς οποίας η αύξησης της ζητήσεως και της οικονομικής δραστηριότητος ὑπήρξεν ιδιαίτέρως έντονος, από των τελευταίων μηνῶν του παρελθόντος έτους αι οικονομικαί και νομισματικαί άρχαί προέβησαν εις την λήψιν μέτρων πρὸς άντιμετώπισιν του κινδύνου πληθωρικῶν πιέσεων. Ένω κατά την διάρκειαν του πρώτου εξαμήνου του 1959 ίσχυον εις τὰς περισσότερας χώρας χαμηλά επιτόκια, τὸ δεύτερον εξαμήνον του έτους τούτου χαρακτηρίζει γενική τάσις πρὸς ὕψηλότερα επιτόκια.

Εἰδικότερον εις τὰς 'Ηνωμένας Πολιτείας της 'Αμερικῆς και τὰς τρεῖς μεγαλύτερας βιομηχανικῶν χώρας της Δυτικῆς Εὐρώπης αι κυριώτεραι οικονομικαί εξελίξεις έντος του 1959 δύνανται νά συνοψισθοῦν ὡς ἑξής :

'Η ὕψισις εις τὰς 'Ηνωμένας Πολιτείας της 'Αμερικῆς ἔφθασε τὸ κατώτερον αὐτῆς σημεῖον τὸν 'Απρίλιον του 1958, από του έπομένου δὲ μηνὸς η τάσις μετεστράφη. 'Η αύξησης έν τούτοις της οικονομικῆς δραστηριότητος ὑπήρξε σχετικῶς βραδεία κατά τὸ 1958 και μόνον τὸ τελευταῖον τρίμηνον του έτους τούτου τὸ εθνικὸν εισόδημα ἔφθασε τὸ επίπεδον του αντιστοίχου τριμήνου του 1957. 'Αποτέλεσμα των εξελίξεων αὐτῶν ὑπήρξεν η μείωσις του άκαθαρίστου εθνικοῦ εισοδήματος εις σταθεράς τιμάς κατά 2 % μεταξύ των ετών 1957 και 1958. 'Αντιθέτως, η αύξησης της οικονομικῆς δραστηριότητος ὑπήρξεν έντονος κατά τὸ πρώτον εξαμήνον του 1959, με συνέπειαν τὸ άκαθάριστον εθνικὸν εἰ-

σόδημα εις σταθεράς τιμὰς ὁλοκλήρου του έτους τούτου νά διαμορφωθῆ εις επίπεδον κατά 6,5 % ανώτερον του 1958, παρά τὸ γεγονός ὅτι η έκδηλωθεῖσα από των μέσων του 'Ιουλίου παρελθόντος έτους άπεργία των εργατῶν χάλυβος διήρκεσεν ἐπὶ τετράμηνον περίπου και ἔπηρээσε δυσμενῶς την εξέλιξιν της οικονομικῆς δραστηριότητος. 'Η βιομηχανία χάλυβος ήσκησεν άποφασιστικήν επίδρασιν ἐπὶ της πορείας της άμερικανικῆς οικονομίας κατά την διάρκειαν του 1959. Αἱ ὕξημεναι άγοραὶ χάλυβος και προϊόντων χάλυβος, λόγω της άναμενόμενης άπεργίας, ὠδήγησαν εις έντασιν της παραγωγικῆς δραστηριότητος της έν λόγω βιομηχανίας και συνέβαλον εις την ταχείαν αύξησην του εθνικοῦ εισοδήματος κατά τὸ πρώτον ἡμισυ του παρελθόντος έτους, ένῶ η έπακολουθήσασα διακοπή της παραγωγής προεκάλεσε πτώσιν του εθνικοῦ εισοδήματος κατά τὸ τρίτον τρίμηνον και στασιμότητα αὐτοῦ κατά τὸ τέταρτον τρίμηνον του έτους. Περὶ τὸ τέλος του πρώτου τριμήνου του 1960 ὑπήρχον ένδείξεις ἐπιδραδύσεως της άνόδου με συμπτώματα διαμορφώσεως της συνολικῆς ζητήσεως εις επίπεδα κατώτερα των προσδοκωμένων.

Την κατά τὰ ανώτερω αύξησην του εθνικοῦ εισοδήματος εις τὰς 'Ηνωμένας Πολιτείας της 'Αμερικῆς μεταξύ των ετών 1958 και 1959 δέν συνώδευσεν άνάλογος αύξησης της άπασχολήσεως. Τὸ μέσον επίπεδον της άπασχολήσεως ἔσημείωσεν αύξησην μικροτέραν του 2,5 % μεταξύ των ετών 1958 και 1959, ένῶ οι άνεργοι κατά τὸ λήξαν έτος άντεπροσώπευον ποσοστὸν 5,5 % του εργατικοῦ δυναμικοῦ, έναντι αντιστοίχων ποσοστῶν 6,8 % του 1958 και 4,3% τὸ 1957. 'Η εξέλιξις αὐτῆ ὀφείλεται έν μέρει εις την αύξησην των ὤρων εργασίας, κυρίως όμως ἔκφράζει την σταθεράν βελτίωσιν των χρησιμοποιομένων παραγωγικῶν μεθόδων και την αύξησην της παραγωγικότητος της εργασίας. 'Η άσκηθεῖσα καθ' ὅλην την διάρκειαν της οικονομικῆς άνόδου νομισματικὴ και δημοσιονομικὴ πολιτικὴ ἀπέβλεπεν εις την άποφυγήν πληθωρικῶν πιέσεων εις τὸ ἔσωτερικόν και εις την ένίσχυσιν της θέσεως του δολλαρίου. Εἶναι άξιολογούμενον ὅτι η αύξησης της οικονομικῆς δραστηριότητος έντὰς του παρελθόντος έτους ἐπετεύχθη με σχεδόν σταθεράν την προσφορὰν χρήματος, ένῶ τὰ επιτόκια ηξήθησαν εις λίαν ὕψηλά επίπεδα διὰ τὰς 'Ηνωμένας Πολιτείας. 'Η αύξησης των επιτοκίων, πλὴν των ἐπιδρά-

σεών της επί της εξελίξεως της ζητήσεως και της οικονομικής δραστηριότητας, συνέβαλεν εις τὸν περιορισμὸν τῆς ἀπωλείας χρυσοῦ ὑπὸ τῶν Ἰνωμένων Πολιτειῶν διὰ τῆς προσελκύσεως βραχυπροθέσμων κεφαλαίων ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ καὶ τῆς βαθμιαίας μειώσεως τῆς ἐκροῆς κεφαλαίων καὶ γενικώτερον διὰ τῆς ἐνισχύσεως τῆς θέσεως τοῦ δολλαρίου εἰς τὰς ἀγορὰς συναλλαγμάτων.

Εἰς τὴν Δυτικὴν Γερμανίαν ἡ ἄνοδος τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος ἤρχισεν ἀπὸ τῶν τελευταίων μηνῶν τοῦ 1958. Κατὰ τὴν πρώτην αὐτῆς φάσιν, αἱ ὑψημέλαι ἐπενδύσεις εἰς οἰκοδομὰς καὶ αἱ δημόσιαι δαπάναι δι' ἐν γένει κατασκευὰς ἦσαν οἱ κύριοι προωθητικοὶ παράγοντες. Ἀκολούθως, ἐσημειώθη ἐπέκτασις τῶν ἐπιχειρηματικῶν ἐπενδύσεων τῶσον εἰς ἐγκαταστάσεις καὶ μηχανήματα, ὅσον καὶ εἰς αὐξήσιν ἀποθεμάτων. Ἀποτέλεσμα τῶν ἐξελίξεων αὐτῶν ὑπῆρξεν ἡ αὐξήσις τοῦ ἀκαθαρίστου ἐθνικοῦ προϊόντος εἰς σταθερὰς τιμὰς κατὰ 5,7% μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1958 καὶ 1959, ἔναντι ἀντιστοίχου αὐξήσεως κατὰ 2,8% μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1957 καὶ 1958. Ἀπὸ τοῦ δευτέρου ἔξαμήνου τοῦ παρελθόντος ἔτους ἡ ἄνοδος τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος συνεδυάσθη μὲ ἐκδηλώσεις πληθωρικοῦ χαρακτήρος, ὡς ἡ ἀνοδικὴ τάσις τῶν τιμῶν, αἱ στενότητες εἰς τὴν ἀγορὰν ἐργασίας, καὶ ἡ αὐξήσις τῶν ἀνεκτελέστων παραγγελιῶν καὶ τοῦ χρόνου παραδόσεως. Πρὸς συγκράτησιν τῆς αὐξητικῆς τάσεως τῆς ζητήσεως ἐντὸς τῶν ὁρίων τῆς προσφοράς, αἱ νομισματικαὶ ἀρχαὶ προέβησαν εἰς αὐξήσιν τοῦ προεξοφλητικοῦ τόκου καὶ τοῦ ποσοστοῦ τῶν υποχρεωτικῶν καταθέσεων τῶν Τραπεζῶν.

Εἰς τὴν Μεγάλῃν Βρετανίαν ἡ βιομηχανικὴ παραγωγή, μετὰ τὴν παραταθεῖσαν ἐπὶ διετίαν περίπου στασιμότητα καὶ τὴν ἐλαφρὰν κάμψιν αὐτῆς ἐντὸς τοῦ 1958, ἐσημείωσε συνεχὴ ἀπὸ τοῦ Νοεμβρίου τοῦ 1958 αὐξήσιν, ὁ ρυθμὸς τῆς ὁποίας ἐπεταχύνθη κατὰ τὸ δεύτερον ἡμισυ τοῦ παρελθόντος ἔτους. Τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1959 ἡ βιομηχανικὴ παραγωγή ἦτο κατὰ 9% περίπου ἀνωτέρα ἐκείνης τοῦ ἀντιστοίχου μηνὸς τοῦ προηγουμένου ἔτους. Ἡ ἄνοδος τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος προῆλθε κυρίως ἐκ τῆς αὐξήσεως τῆς ἰδιωτικῆς καταναλώσεως συνεπείᾳ τῆς ἀσκηθείσης δημοσιονομικῆς καὶ νομισματικῆς πολιτικῆς, εἰς μικρότερον δὲ βαθμὸν ἐκ τῆς σημειωθείσης αὐξήσεως τῶν ἐξαγωγῶν καὶ τῶν ἀποθεμάτων. Ἀντιθέτως, αἱ δαπάναι

τῶν ἐπιχειρήσεων δι' ἐγκαταστάσεις καὶ κεφαλαιουχικὸν ἐξοπλισμὸν ἐντὸς τοῦ 1959 ἦσαν κατὰ 10% περίπου κατώτερα τῶν ἀντιστοίχων δαπανῶν τοῦ 1958. Ἡ αὐξήσις τῶν μισθῶν ὑπῆρξεν ἐλαφρῶς κατώτερα τῆς αὐξήσεως τῆς παραγωγικότητος. Ἡ σημειωθείσα κατὰ τὸ 1959 ταχεῖα αὐξήσις τῶν εισαγωγῶν, ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὴν πτώσιν τῶν ἀδήλων εἰσπράξεων, προεκάλεσε μείωσιν τοῦ πλεονάσματος τοῦ ἰσοζυγίου τρεχουσῶν συναλλαγῶν ἀπὸ 349 ἑκατ. λίρας τὸ 1958 εἰς 145 ἑκατ. λίρας τὸ 1959. Ἡ μείωσις αὕτη, συνδυαζομένη μὲ τὴν ἐκροὴν βραχυπροθέσμων κεφαλαίων — λόγῳ τῶν ὑψηλοτέρων ἐπιτοκίων τοῦ ἐξωτερικοῦ — καὶ τὴν ἐξόφλησιν ὑποχρεώσεων πρὸς τὸ ἐξωτερικόν, ὠδήγησεν εἰς πτώσιν τῶν συναλλαγματικῶν διαθεσίμων κατὰ 369 ἑκατ. δολάρια ἐντὸς τοῦ 1959, ἔναντι αὐξήσεως αὐτῶν κατὰ 731 ἑκατ. δολάρια κατὰ τὸ 1958.

Εἰς τὴν Γαλλίαν τὸ ἐφαρμοσθὲν κατὰ τὸ 1958 πρόγραμμα σταθεροποιήσεως ὠδήγησε εἰς τὴν προσαρμογὴν τῆς ζητήσεως πρὸς τὴν προσφορὰν ἀγαθῶν καὶ ὑπηρεσιῶν καὶ ἀνέκοψε τὴν ἔντονον αὐξητικὴν τάσιν τῶν τιμῶν. Συγχρόνως προεκάλεσε κάμψιν τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος, περιορισμένης ὁμως ἐντάσεως καὶ διαρκείας. Ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ 1959 ἡ βιομηχανικὴ παραγωγή καὶ τὸ ἐθνικὸν εἰσόδημα ἤρχισαν νὰ ἀνέρχωνται ἐκ νέου. Ὁ δείκτης τῆς βιομηχανικῆς παραγωγῆς παρουσίασε πτώσιν κατὰ 6% περίπου μεταξὺ τοῦ Ἀπριλίου τοῦ 1958 καὶ τοῦ Ἰανουαρίου τοῦ 1959, μεταξὺ δὲ τοῦ τελευταίου τούτου μηνὸς καὶ τοῦ Δεκεμβρίου 1959 ἐσημείωσεν αὐξήσιν κατὰ 17%. Ἡ ἐφαρμοσθείσα ἀντιπληθωρικὴ πολιτικὴ, ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὴν υποτίμησιν τοῦ γαλλικοῦ φράγκου τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1958, ὠδήγησεν ἐξ ἄλλου εἰς οὐσιώδη βελτίωσιν τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν, ἡ ὁποία, συνδυαζομένη πρὸς τὴν σημαντικωτάτην αὐξήσιν τῆς εἰσορῆς κεφαλαίων ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ, προεκάλεσεν αὐξήσιν τῶν συναλλαγματικῶν διαθεσίμων ἐντὸς τοῦ 1959 κατὰ 670 ἑκατ. δολάρια.

Ἀνάλογοι ὑπῆρξαν αἱ οἰκονομικαὶ ἐξελίξεις καὶ εἰς τὰς λοιπὰς βιομηχανικὰς χώρας. Πλέον ἀξιοσημείωτοι εἶναι αἱ σημειωθείσαι αὐξήσεις τῆς βιομηχανικῆς παραγωγῆς κατὰ 25% περίπου εἰς τὴν Ἰαπωνίαν καὶ κατὰ 11% εἰς τὴν Ἰταλίαν μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1958 καὶ 1959. Ἀπὸ τὰ δημοσιεύμενα στοιχεῖα προκύπτει ἐπίσης, ὅτι ταχεῖα ὑπῆρξεν ἡ οἰκονομικὴ πρόοδος

καί εἰς τὰς χώρας τοῦ ἀνατολικοῦ συνασπισμοῦ. Ἀντιθέτως, τὰς πλείστας ἐκ τῶν ὑπανεπτυγμένων χωρῶν χαρακτηρίζει καὶ κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος στασιμότης ἢ μικρὰ σχετικῶς πρόδος, κυρίως διότι ἡ αὔξησις τῆς οικονομικῆς δραστηριότητος εἰς τὰς βιομηχανικὰς χώρας δὲν προεκάλεσεν ἀνάλογον αὔξησιν τῆς ζητήσεως καὶ ἀξίαν λόγου βελτίωσιν τῶν τιμῶν τῶν προϊόντων πρωτογενοῦς παραγωγῆς καὶ ἰδίως ὠρισμένων βασικῶν εἰδῶν διατροφῆς τῶν ὀπιοῦν ἢ θέσις ἐξήκολούθησε νὰ εἶναι δυσμενῆς καὶ κατὰ τὸ 1959.

Ἡ ἀναξωγόνησις τῆς οικονομικῆς δραστηριότητος εἰς τὰς βιομηχανικὰς χώρας ὠδήγησεν εἰς τὴν αὔξησιν τοῦ διεθνοῦς ἔμπορίου κατὰ τὸ 1959, μετὰ τὴν σημειωθείσαν κάμψιν αὐτοῦ κατὰ 5% περίπου μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1957 καὶ 1958. Ἡ ἀξία τῶν παγκοσμίων ἐξαγωγῶν τοῦ 1959 ὑπολογίζεται κατὰ 4% περίπου ἀνωτέρα τοῦ ἀντιστοίχου ἐπιπέδου τοῦ 1957. Οὐσιώδεις ἐν τούτοις μεταβολαὶ παρατηροῦνται κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος εἰς τὴν ἐξέλιξιν τοῦ ἑξωτερικοῦ ἔμπορίου κατὰ κατηγορίας χωρῶν. Ἡ αὔξησις τῶν ἐξαγωγῶν, ὅπως ἐπίσης καὶ τῶν εἰσαγωγῶν, ἦτο πολλὴ μεγαλύτερα εἰς τὴν περίπτωσιν τῶν βιομηχανικῶν χωρῶν, ἐνῶ ἡ ἀνάπτυξις τοῦ ἔμπορίου τῶν ὑπανεπτυγμένων χωρῶν παρημποδίσθη ἐκ τῆς περιορισμένης αὔξησεως τῆς ζητήσεως καὶ ἐκ τῶν χαμηλῶν τιμῶν τῶν ἐξαγωγίμων προϊόντων των. Αἱ τιμαὶ τῶν βιομηχανικῶν προϊόντων ἐσημείωσαν ἀνοδικὴν τάσιν μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1954 καὶ 1957 καὶ διτηρήθησαν καὶ κατὰ τὰ δύο ἐπόμενα ἔτη εἰς τὰ ὑψηλὰ ἐπίπεδα τοῦ 1957, ἐνῶ αἱ τιμαὶ τῶν προϊόντων πρωτογενοῦς παραγωγῆς ἐσημείωσαν πτώσιν ἀπὸ τοῦ 1957 καὶ ἔφθασαν τὸ κατώτατον σημεῖον κατὰ τὸ πρῶτον τρίμηνον τοῦ 1959, παρὰ δὲ τὴν ἐπέλθοῦσαν ἔκτοτε βελτίωσιν, ἐξακολουθοῦν νὰ εὐρίσκωνται εἰς χαμηλὰ ἐπίπεδα συγκρινόμενα πρὸς τὰς τιμὰς τῶν βιομηχανικῶν προϊόντων.

Κατὰ τὰ δύο τελευταῖα ἴδια ἔτη ἔλαβε χώραν σοβαρὰ ἐνίσχυσις τῆς συναλλαγματικῆς θέσεως τῶν χωρῶν τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης. Τὰ συναλλαγματικά διαθέσιμα τῶν χωρῶν τῆς Εὐρωπαϊκῆς Νομισματικῆς Συμφωνίας ἀνῆρχοντο τὸ τέλος Δεκεμβρίου 1959 εἰς 20,9 δισεκατομμύρια δολλάρια, ἔναντι 20,4 καὶ 16,5 δισεκατομμυρίων δολλαρίων ἀντιστοίχως κατὰ τὸ τέλος τῶν ἐτῶν 1958 καὶ 1957. Ἀντιθέτως, ἡ συναλλαγματικὴ θέσις τῶν ὑπανεπτυγμένων χω-

ρῶν ἐχειροτέρευσε κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη λόγῳ τῆς πτώσεως τῆς ζητήσεως καὶ τῶν τιμῶν τῶν προϊόντων των καὶ ἐπομένως καὶ τῶν συναλλαγματικῶν των εἰσπράξεων. Ἄλλ' ἢ πλεόν χαρακτηριστικὴ ἐξέλιξις εἰς τὰς διεθνεῖς συναλλαγὰς κατὰ τὴν διετίαν 1958 - 59 ὑπῆρξεν ἡ χειροτέρευσις τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν καὶ ἡ μείωσις τοῦ εἰς χρυσὸν ἀποθέματος τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς. Αἱ πωλήσεις χρυσοῦ ὑπὸ τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν ἀνήλθον εἰς 1.070 ἑκατ. δολλάρια ἐντὸς τοῦ παρελθόντος ἔτους, ἔναντι 2.280 ἑκατ. δολλαρίων κατὰ τὸ 1958, μὲ παράλληλον αὔξησιν τῶν βραχυπροθέσμων ὑποχρεώσεων πρὸς τὸ ἐξωτερικὸν κατὰ 1.650 ἑκατ. δολλάρια ἐντὸς τοῦ 1959, ἔναντι αὔξεσεως αὐτῶν κατὰ 980 ἑκατ. δολλάρια τὸ 1958. Οὕτω, τὸ εἰς χρυσὸν ἀπόθεμα τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν ἀπὸ 22.860 ἑκατ. δολλάρια εἰς τὸ τέλος τοῦ 1957 κατῆλθεν εἰς 19.510 ἑκατ. τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1959. Ἀντιστοίχως, αἱ βραχυπρόθεσμοι ὑποχρεώσεις πρὸς τὸ ἐξωτερικὸν ἠξήθησαν ἀπὸ 13.640 εἰς 16.170 ἑκατ. δολλάρια καὶ ἦσαν ἐπομένως κατὰ τὸ τέλος τοῦ παρελθόντος ἔτους κατὰ 3.340 ἑκατ. δολλάρια κατώτερα τοῦ εἰς χρυσὸν ἀποθέματος τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν. Τὸ τελευταῖον τοῦτο, ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὸ γεγονός ὅτι τὸ ἰσοζύγιον τρεχουσῶν συναλλαγῶν εἶναι ἐνεργητικὸν (μὲ πλεόνασμα τῆς τάξεως τῶν 4 δισεκατομμυρίων δολλαρίων κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος), ἀποδεικνύει, ὅτι ἡ θέσις τοῦ δολλαρίου ἐξακολουθεῖ νὰ εἶναι ἰσχυρά.

Ἡ κατὰ τὰ ἀνωτέρω ἀπόλεια χρυσοῦ ὑπὸ τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν ὠδήγησεν εἰς τὴν καλύτεραν γεωγραφικὴν κατανομὴν τῶν διεθνῶν μέσων πληρωμῆς μεταξὺ τῶν βιομηχανικῶν χωρῶν, ἀπὸ τῆς ἀπόψεως δὲ αὐτῆς δύναται νὰ λεχθῆ, ὅτι ἀποτελεῖ ἐκδήλωσιν ἀποκαταστάσεως ὀμαλωτέρων συνθηκῶν εἰς τὰς διεθνεῖς σχέσεις καὶ συναλλαγὰς. Ἡ ἐξέλιξις αὕτη ἐκφράζει ἐπίσης τὴν ἐνίσχυσιν τῶν οικονομικῶν καὶ τῆς ανταγωνιστικῆς ἰκανότητος τῶν βιομηχανικῶν χωρῶν τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης καὶ ἐδημιούργησε τὰς προϋποθέσεις διὰ τὴν καθιέρωσιν ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ ἔτους 1958 τῆς μετατρεψιμότητος τῶν εὐρωπαϊκῶν νομισμάτων. Ἡ ἐπέλθοῦσα μέχρι τοῦδε ἀνακατανομὴ τῶν συναλλαγματικῶν διαθεσίμων, συνδυαζομένη καὶ πρὸς τὴν ἀποφασισθεῖσαν κατὰ τὸ προηγούμενον ἔτος αὔξησιν κατὰ 50% τῶν μερίδων τῶν κρατῶν - μελῶν εἰς τὸ Διεθνὲς Νομισματικὸν Ταμεῖον, συνέβα-

λεν εις την αύξησιν τῆς διεθνούς ρευστότητος καὶ ἀποτελεῖ εὐνοϊκὸν παράγοντα διὰ τὴν μελλοντικὴν ἀνάπτυξιν τοῦ διεθνούς ἐμπορίου.

Ἡ ἐνδεχομένη ἐν τούτοις δυσμενὴς ἐξέλιξις τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν καὶ κατὰ τὰ προσεχῆ ἔτη, ὡς καὶ ἡ περαιτέρω ἀπώλεια χρυσοῦ ὑπὸ τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν θὰ ἦτο δυνατόν νὰ ἔχουν γενικωτέρας δυσμενεῖς συνεπειάς, ἐὰν ὠδήγουν εἰς προσπάθειαν ἀποκαταστάσεως τῆς ἐξωτερικῆς ἰσορροπίας διὰ τῆς περικύπτῃς τῆς βοήθειας πρὸς τὸ ἐξωτερικὸν ἢ διὰ τῆς ἐφαρμογῆς περισσώτερον προστατευτικῆς πολιτικῆς— ἤτοι διὰ μεθόδων αἱ ὁποῖαι θὰ εἶχον δυσμενεῖς ἐπιδράσεις ἐπὶ τῆς ἐξελίξεως τοῦ διεθνούς ἐμπορίου καὶ θὰ ἐπληττον ἰδιαιτέρως τὰς οικονομίας τῶν ὑπὸ ἀνάπτυξιν χωρῶν. Συμφώνως πρὸς κατηγορηματικὰς τῆς δηλώσεις ἐπιδιώξιν τῆς Κυβερνήσεως τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν ἀποτελεῖ ἡ ἐξασφάλισις τῆς ἰσορροπίας τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν διὰ τῆς αὐξήσεως τῶν ἐξαγωγῶν, συστηματικαὶ δὲ προσπάθειαι καταβάλλονται ἤδη πρὸς τὴν κατεύθυνσιν αὐτήν. Ἡ ἀσκουμένη ἐξ ἄλλου ἀπὸ τῶν μέσων τοῦ 1958 νομισματικῆ, πιστωτικῆ καὶ δημοσιονομικῆ πολιτικῆ ἐξυπηρετεῖ τὴν ἐπιδίωξιν τῆς δι' ὑγιῶν μέσων καὶ μεθόδων ἀποκαταστάσεως τῆς ἰσορροπίας εἰς τὸ ἰσοζύγιον πληρωμῶν.

Ἡ χειροτέρευσις τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν καὶ ἡ ἀντίστοιχος βελτίωσις τῆς συναλλαγματικῆς θέσεως τῶν βιομηχανικῶν χωρῶν τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης κατέστησε δυνατὴν οὐσιώδη πρόοδον πρὸς τὴν ἀπελευθέρωσιν τοῦ διεθνούς ἐμπορίου καὶ εἰδικώτερον πρὸς τὴν κατάργησιν τῶν διακρίσεων εἰς βάρος τῶν εἰσαγωγῶν ἐκ τῆς περιοχῆς τοῦ δολλαρίου. Ἡ ἀπελευθέρωσις τῶν εἰσαγωγῶν αὐτῶν ἤρχισεν ἀπὸ τοῦ 1957 καὶ συνεχίσθη ἔκτοτε μὲ ἐπιταχυνόμενον ρυθμόν. Ἡ Μεγάλη Βρετανία, ἡ Δυτικὴ Γερμανία, τὸ Βέλγιον καὶ ἡ Ὀλλανδία προέβησαν ἤδη εἰς κατάργησιν τῶν μέτρων διακριτικῆς μεταχειρίσεως τῶν εἰσαγωγῶν ἐκ τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν. Ἀξιόλογος πρόοδος πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἐσημειώθη ἐπίσης εἰς τὴν Ἰταλίαν, Σουηδίαν καὶ τὴν Δανίαν. Ἡ μεγαλυτέρα ὁμως πρόοδος ἔλαβε χώραν εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς Γαλλίας, ἡ ὁποία παραλλήλως πρὸς τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ προγράμματος σταθεροποιήσεως, προέβη εἰς τὴν ἀπελευθέρωσιν μέχρι τέλους τοῦ παρελθόντος ἔτους ποσοστοῦ πλέον τοῦ 90% τοῦ εἰσαγωγικοῦ τῆς ἐμπορίου καὶ ἐμείωσε σημαντικώτατα

τὴν διακριτικὴν μεταχείρισιν εἰς βάρος τῶν εἰσαγωγῶν ἐκ τῆς περιοχῆς τοῦ δολλαρίου. Ἀνάλογοι ἐξελίξεις ἐσημειώθησαν εἰς πολλὰς ἐκτὸς τῆς Εὐρώπης χώρας.

Ἐτέρα σημαντικὴ ἐξέλιξις, ἡ ὁποία ἐπίσης κατέστη δυνατὴ καὶ ἀναγκαία μετὰ τὴν βελτίωσιν τῆς συναλλαγματικῆς θέσεως τῶν Εὐρωπαϊκῶν χωρῶν, εἶναι ἡ κατόπιν πρωτοβουλίας τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς ἀρξαμένη κίνησις πρὸς ἐξασφάλισιν μεγαλυτέρας συμβολῆς τῶν βιομηχανικῶν χωρῶν τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης, ὅπως ἐπίσης καὶ τῆς Ἰαπωνίας, εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῶν οἰκονομικῶς καθυστερημένων χωρῶν. Ἡ παρεχομένη ὑπὸ τῶν ἐν λόγῳ χωρῶν βοήθεια παρουσιάζει σταθερὰν αὐξησιν κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη, μολοντί ἐξακολουθεῖ νὰ παραμένῃ εἰς ἐπίπεδα μὴ ἀναποκρινόμενα πρὸς τὰς σημερινὰς ἀνάγκας, ἀλλὰ οὔτε καὶ πρὸς τὰς δυνατότητας τῶν χωρῶν αὐτῶν. Αἱ χώραί τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης ἔχουν ἀναγνωρίσει τὴν ἀνάγκην καὶ ἐξεδήλωσαν ἤδη τὴν ἐπιθυμίαν τῶν νὰ συμβάλουν ἀποφασιστικώτερον εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῶν οἰκονομικῶς καθυστερημένων χωρῶν. Συγχρόνως προσπάθεια καταβάλλεται κατὰ τοὺς τελευταίους μῆνας διὰ τὸν συντονισμόν τῆς παρεχομένης βοήθειας πρὸς τὰς οἰκονομικὰς καθυστερημένας χώρας. Εἰς πραγματοποιηθεῖσαν ἐντὸς τοῦ Μαρτίου διάσκεψιν ἐκπροσώπων ἑννέα χωρῶν εἰς Οὐάσιγκτων ἐπῆλθε κατ' ἀρχὴν συμφωνία ἐπὶ τῆς ἀνάγκης αὐξήσεως τῆς παρεχομένης βοήθειας πρὸς τὰς ὑπανεπτυγμένας χώρας καὶ ἐτέθησαν αἱ βάσεις διὰ τὸν συντονισμόν καὶ τὴν ἐξέυρεσιν μεθόδων πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς βελτιώσεως τῆς ἀποδόσεως τῆς καταβαλλομένης προσπάθειας εἰς τὸν τομέα αὐτόν. Ἡ συστηματικὴ καὶ ἐνεργὸς ἀντιμετώπισις τοῦ προβλήματος τῆς παροχῆς βοήθειας πρὸς τὰς ὑπανεπτυγμένας χώρας προβλέπεται ὅτι θὰ ἀποτελέσῃ μίαν ἐκ τῶν κυρίων ἐπιδιώξεων τοῦ ὑπὸ διέυρυσιν καὶ ἀνασύστασιν Ὄργανισμοῦ Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Συνεργασίας μὲ σύμμετοχὴν τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς καὶ τοῦ Καναδά.

Εἰς τὰ πλαίσια τῶν ἀνωτέρω ἐπιδιώξεων τοποθετεῖται καὶ ἡ ἀποφασισθεῖσα κατὰ τὴν τελευταίαν συνέλευσιν τῆς Διεθνούς Τραπεζῆς σύστασις τοῦ Διεθνούς Ὄργανισμοῦ Ἀναπτύξεως. Ὁ ἐν λόγῳ ὄργανισμὸς θὰ παρέχῃ ὑπὸ εὐνοικώτερος ὅρους δάνεια δυνάμενα νὰ ἐξοφλοῦνται εἰς τὸ νόμισμα τῆς δανειοδοτουμένης χώρας, εἰς περιπτώσεις κατὰ τὰς ὁποίας ἡ

προαγωγή τῆς οικονομικῆς ἀναπτύξεως δὲν δύναται νὰ συντελεσθῇ διὰ δανείων ἐπὶ τῇ βάσει αὐστηρῶς τραπεζικῶν κριτηρίων. Πολλὰ ἐκ τῶν ἀπαραιτῶν βασικῶν ἐπενδύσεων δύναται νὰ ἀποδώσουν μόνον εἰς σημαντικῶς μακρότερα χρονικὰ διαστήματα, αἱ δὲ ἐξ αὐτῶν ὠφέλεια εἶναι συχνάκις ἔμμεσοι, συνιστάμενοι εἰς τὴν δημιουργίαν τῶν προϋποθέσεων διὰ τὴν πραγματοποίησιν καὶ ἀξιοποίησιν ἄλλων αὐτοεξυπηρετουμένων ἐπενδύσεων. Ἡ ἀναγνώρισις τῆς ἀρχῆς αὐτῆς καὶ ἡ σύστασις μηχανισμοῦ διὰ τὴν χορήγησιν δανείων ὑπὸ εὐνοικωτέρους ὄρους, εἰς συμπλήρωσιν τῶν ἐπὶ τῇ βάσει τραπεζικῶν κριτηρίων χορηγουμένων δανείων ὑπὸ τῆς Διεθνούς Τραπεζῆς, ἀποτελεῖ σημαντικὸν βῆμα διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τοῦ γενικωτέρου οικονομικοῦ προβλήματος τῶν ὑπὸ ἀνάπτυξιν χωρῶν.

Τὸ 1959 ὑπῆρξε τὸ πρῶτον ἔτος ἐντὸς τοῦ ὁποίου, κατ' ἐφαρμογὴν τῆς Συνθήκης τῆς Ρώμης, ἴσχυεν ἰδιαίτερον καθεστῶς εἰς τὸ ἐμπόριον μεταξὺ τῶν ἑξ χωρῶν τῆς Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Κοινότητος. Ἀπὸ 1ης Ἰανουαρίου 1959 ἐμειώθησαν αἱ μεταξὺ τῶν ἑξ χωρῶν δασμοὶ κατὰ 10% περίπου καθὼς καὶ οἱ ποσοτικοὶ περιορισμοὶ ἐπὶ τῶν εἰσαγωγῶν. Αἱ μεταβολαὶ αὗται ἐπεξετάθησαν καὶ ὑπὲρ τρίτων χωρῶν, ἀλλὰ μέχρι τοῦ ἐπιπέδου τοῦ κοινού δασμολογίου τῆς Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Κοινότητος. Δὲν ὑπῆρξεν ἐπίσης πλήρης ἢ ὑπὲρ τρίτων χωρῶν μείωσις τῶν ποσοτικῶν περιορισμῶν. Ἐπομένως ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ παρελθόντος ἔτους ἤρχισε νὰ λαμβάνῃ χώραν περιορισμένη διαφορικὴ μεταχειρίσις μεταξὺ τῶν ἑξ χωρῶν, ὡς πρὸς τὰς σχέσεις αὐτῶν πρὸς τρίτας χώρας. Αἱ διαφοραὶ αὗται προβλέπεται ὅτι θὰ καταστοῦν ἐντονώτεροι ἀπὸ 1ης Ἰουλίου 1960, ἰδίως, ἐὰν κατὰ τὴν ἡμερομηνίαν αὐτὴν μειωθῶν οἱ δασμοὶ περισσότερον, παρ' ὅσον προβλέπεται εἰς τὴν Συνθήκην τῆς Ρώμης, καὶ ἀρχίση ἡ προσαρμογὴ πρὸς τὸ κοινὸν δασμολογίον — ἐξέλιξις ἡ ὁποία σημαίνει τὴν ἄνοδον τῶν δασμῶν τῆς Γερμανίας καὶ τῆς ἐνώσεως Ὁλλανδίας — Βελγίου — Λουξεμβούργου — μὲ παράλληλον μείωσιν τῶν δασμῶν τῆς Γαλλίας καὶ Ἰταλίας. Τὸ ἐνδεχόμενον τοῦτο προεκάλεσεν ἤδη διεθνεῖς ἀνησυχίας καὶ ἀντιδράσεις, ἰδίως ἐκ μέρους τῆς Μεγάλης Βρετανίας καὶ τῶν ἄλλων χωρῶν - μελῶν τῆς Συμπράξεως Ἐλευθέρου Ἐμπορίου. Ἡ σύστασις τῆς τελευταίας ταύτης ὁμάδος ἀποδλεπεί σαφῶς εἰς τὴν

ἐπίσχυσιν τῆς δραπραγματευτικῆς αὐτῶν δυναμείας, πρὸς ἐπίτευξιν συμφωνίας μετὰ τῶν ἑξ χωρῶν τῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς καὶ διαμόρφωσιν μιᾶς εὐρύτερας ἐνιαίας εὐρωπαϊκῆς οικονομίας. Μία τοιαύτη ἐξέλιξις, καίτοι δὲν πρέπει νὰ θεωρηθῇ ὡς ἐπιχειρήσιμη, δὲν ἀποκλείεται νὰ συντελεσθῇ εἰς τὸ μέλλον, μολοντοῦ τοῦτο δὲν φαίνεται πιθανὸν ἄνευ ριζικωτέρων παραχωρήσεων πρὸς τὴν κατεύθυνσιν τῆς ἀναγνώρισεως μιᾶς στενωτέρας καὶ πλέον δεσμευτικῆς οικονομικῆς συνεργασίας, ὀδηγούσης πρὸς μίαν πλέον συμπαγῆ οικονομικὴν κοινότητα, παρ' ὅσον κατέστη τοῦτο δυνατόν ἐντὸς τοῦ Ὁργανισμοῦ Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Συνεργασίας.

Ἐναντι τῶν ἀνωτέρω τάσεων καὶ κατ' ἀκολουθίαν τοῦ ἀνακύψαντος προβλήματος ἰσοζυγίου πληρωμῶν τῶν ἠνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς, ἀπεφασίσθη ἡ ἀπὸ κοινού ἀντιμετώπισις τῶν προβλημάτων αὐτῶν εἰς τὸ πλαίσιον μιᾶς νέας οικονομικῆς ὀργανώσεως τῶν χωρῶν τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Βορείου Ἀμερικῆς. Ἡ δημιουργία τῆς ὀργανώσεως αὐτῆς ἀπεφασίσθη κατὰ τὴν οικονομικὴν διάσκεψιν τοῦ Ἰανουαρίου ὑπὸ μορφήν ἀνασυστάσεως τοῦ Ὁργανισμοῦ Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Συνεργασίας μὲ συμμετοχὴν, πλην τῶν Εὐρωπαϊκῶν Χωρῶν, τῶν ἠνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς καὶ τοῦ Καναδά. Διὰ τὴν συστηματικὴν ἀντιμετώπισιν τῶν προβλημάτων αὐτῶν ἀπεφασίσθη ἡ συγκρότησις Ἐπιτροπῆς ὑπὸ τὸ ὄνομα «Ὁμάς τῶν Τεσσάρων». Ἡ Ἐπιτροπὴ ἐκάλεσεν ἐκπροσώπους τῶν ἐνδιαφερομένων χωρῶν ὡς καὶ τῶν διεθνῶν οἰκονομικῶν καὶ χρηματοδοτικῶν ὀργανισμῶν διὰ τὴν ὑποβολὴν παρατηρήσεων καὶ εἰσηγήσεων. Ἡ ἐπὶ τῶν θεμάτων αὐτῶν ἔκθεσις ἐξεπονήθη, προτείνεται δέ, ὡς γνωστόν, ἡ ἴδρυσις ἐνὸς Ὁργανισμοῦ Οἰκονομικῆς Συνεργασίας καὶ Ἀναπτύξεως. Κύρια ἀρμοδιότητες τοῦ ὀργανισμοῦ αὐτοῦ θὰ εἶναι ἡ ἐναρμόνισις καὶ ὁ συντονισμὸς τῆς οικονομικῆς καὶ ἐμπορικῆς πολιτικῆς τῶν συμμετεχουσῶν χωρῶν καὶ ἡ ἀντιμετώπισις τῶν προβλημάτων τόσο τῶν ὑπὸ ἀνάπτυξιν εὐρωπαϊκῶν χωρῶν, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ τῆς Ἑλλάδος, ὅσον καὶ γενικώτερον τῶν ὑπανεπτυγμένων χωρῶν εἰς ὅλοκληρον τὸν κόσμον. Ἀναγνωρίζεται ἐπίσης ἡ ἰδιαίτερα σημασία τοῦ προβλήματος καὶ ἡ ἀνάγκη ἐξευρέσεως λύσεων διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν γεωργικῶν ἐξαγωγῶν ἰδίως ἀπὸ τὰς συμμετεχούσας οικονομικὰς ἀσθενεστεράς χώρας.

III. Νομισματικά εξελίξεις

Αύξεις των μέσων πληρωμής και μεταβολαί εις την ταχύτητα κυκλοφορίας

Ἡ κυκλοφορία τραπεζογραμματίων ηὔξηθη μεταξύ τέλους Δεκεμβρίου 1958 καὶ τέλους Δεκεμβρίου 1959 κατὰ 1.165 ἑκατ. δρχ. ἢ κατὰ 14,9%, ἔναντι ἀντιστοίχων αὐξήσεων αὐτῆς κατὰ 687 ἑκατ. ἢ 9,6% ἐντὸς τοῦ 1958 καὶ 981 ἑκατ. ἢ 15,9% ἐντὸς τοῦ 1957. Ἡ εἰκὼν ἐν τούτοις εἶναι οὐσιωδῶς διάφορος, ἐὰν γίνῃ σύγκρισις τῶν μέσων ἐτησίων ἐπιπέδων τῆς κυκλοφορίας τραπεζογραμματίων, δεδομένου ὅτι κατὰ τὸ λήξαν ἔτος ἡ αὐξήσις ἐπραγματοποιήθη κατὰ τὸ μέγιστον τμήμα αὐτῆς ἐντὸς τοῦ Δεκεμβρίου. Τὸ μέσον ἐπίπεδον τῆς κυκλοφορίας τραπεζογραμματίων τοῦ 1959 ἦτο μόνον κατὰ 534 ἑκατ. δρχ. ἢ 7,4% ἀνώτερον τοῦ μέσου ἐπιπέδου τοῦ 1958, ἔναντι ἀντιστοίχων αὐξήσεων κατὰ 1.018 ἑκατ. δρχ. ἢ 16,5% μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1957 καὶ 1958 καὶ κατὰ 842 ἑκατ. ἢ 15,8% μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1956 καὶ 1957.

Τὸ σύνολον τῶν μέσων πληρωμῆς, (περιλαμβανομένων δηλαδὴ καὶ τῶν καταθέσεων ὄψεως) ηὔξηθη ἐντὸς τοῦ 1959 κατὰ 1.822 ἑκατ. δρχ. ἢ 16,2%, ἔναντι αὐξήσεως 951 ἑκατ. ἢ 9,3% κατὰ τὸ 1958. Ἡ μεταβολὴ τῶν μέσων ἐτησίων ἐπιπέδων ὑπῆρξε καὶ ἐν προκειμένῳ οὐσιωδῶς μικρότερα καὶ δὲν ὑπερέβη τὸ 9,3% μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1958 καὶ 1959, ἔναντι ἀντιστοίχων αὐξήσεων κατὰ 6,5% μεταξὺ 1957 καὶ 1958 καὶ 12,1% μεταξὺ 1956 καὶ 1957. Αἱ καταθέσεις ὄψεως συνέβαλον εἰς τὴν αὐξήσιν τοῦ συνόλου τῶν μέσων πληρωμῆς κατὰ τὸ αὐτὸ περίπου ποσοστὸν καὶ κατὰ τὰ δύο τελευταῖα ἔτη.

Ἡ ἀπότομος αὐξήσις τόσοσιν τῆς κυκλοφορίας τραπεζογραμματίων ὅσον καὶ τοῦ συνόλου τῶν μέσων πληρωμῆς ἐντὸς τοῦ παρελθόντος Δεκεμβρίου (ὡς συνέβη ἄλλωστε, ἀλλ' εἰς μικρότερον βαθμὸν, καὶ κατὰ τοὺς ἀντιστοίχους μῆνας τῶν προηγουμένων ἐτῶν) ὠφείλετο εἰς ἐποχικούς λόγους, κυρίως δὲ εἰς τὰς ηὔξημένας δαπάνας τοῦ Δημοσίου καὶ τῶν Δημοσίων Ὁργανισμῶν λόγω τῆς καταβολῆς τοῦ δώρου τῶν ἐορτῶν καὶ τῶν ηὔξημένων ἀναλήψεων διὰ τὸ πρόγραμμα δημοσίων ἐπενδύσεων. Ἐντὸς τοῦ Ἰανουαρίου 1960 ἡ κυκλοφορία τραπεζογραμματίων καὶ ἡ προσφορὰ μέσων πληρωμῆς κατῆλθεν εἰς σημαντικῶς χαμηλότερα ἐπίπεδα, κυρίως ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῆς ηὔξημένης εισ-

ροῆς καταθέσεων εἰς τὸ τραπεζικὸν σύστημα. Κατὰ τοὺς τρεῖς πρώτους μῆνας τοῦ 1960 τὸ μέσον ἐπίπεδον τῶν κυκλοφορούντων τραπεζογραμματίων ἦτο κατὰ 13% ἀνώτερον τοῦ ἀντιστοίχου ἐπιπέδου τοῦ 1959, ἰδίως ἐξ αἰτίας τῶν ἐξελίξεων εἰς τὸ ἰσοζύγιον πληρωμῶν.

Ἡ αὐξήσις τῆς κυκλοφορίας τραπεζογραμματίων ὡς καὶ τοῦ συνόλου τῶν μέσων πληρωμῆς ὑπῆρξε κατὰ τὸ 1959, ὡς συνέβη ἄλλωστε καὶ κατὰ τὰ προηγούμενα ἔτη, οὐσιωδῶς μεγαλύτερα τῆς αὐξήσεως τόσοσιν τοῦ χρηματικῆς ὅσον καὶ τοῦ πραγματικῆς εἰσοδήματος. Τοῦτο σημαίνει ὅτι ἔλαβε χώραν περαιτέρω μείωσις τῆς εἰσοδηματικῆς ταχύτητος κυκλοφορίας τῶν μέσων πληρωμῆς, ἡ ὁποία — νοουμένη ὡς τὸ πηλίκον τῆς διαιρέσεως τῆς συνολικῆς ἀξίας τῶν ἀγαθῶν καὶ ὑπηρεσιῶν εἰς τὴν διάθεσιν τῆς οἰκονομίας διὰ τοῦ μέσου ἐτησίου ἐπιπέδου τῶν μέσων πληρωμῆς — ἐμειώθη ἀπὸ 9,4 τὸ 1956 εἰς 9,2 τὸ 1958 καὶ περαιτέρω εἰς 8,5 κατὰ τὸ 1959. Ἡ μείωσις αὕτη, ἢ ἄλλως ἡ ἐπελθούσα ἀντίστοιχος αὐξήσις τῆς ρευστότητος, ἀποδεικνύει ὅτι ἡ παρατηρηθεῖσα κατὰ τὴν τελευταίαν διετίαν χαλάρωσις τοῦ ρυθμοῦ ἀνάδοις τῆς οἰκονομίας δὲν συνδέεται πρὸς τὴν ἀσκηθεῖσαν νομισματικὴν πολιτικὴν.

Περαιτέρω, εἶναι ἀπαραίτητον νὰ σημειωθῇ ὅτι ἡ αὐξήσις τῆς ρευστότητος τῆς οἰκονομίας εἶναι κατ' οὐσίαν πολὺ μεγαλύτερα, παρ' ὅσον διενεκεῖ ἡ πώσις τῆς ταχύτητος κυκλοφορίας τῶν τραπεζογραμματίων ἢ καὶ τοῦ συνόλου τῶν μέσων πληρωμῆς, δεδομένου ὅτι ἔλαβε χώραν σημαντικὴ αὐξήσις κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τῶν καταθέσεων ταμειυτηρίου. Αἱ καταθέσεις αὐταί, καθ' ὃ ἐπιδεκτικαὶ ἀμέσου ἀναλήψεως πρὸς δαπάνην, ἀποτελοῦν «οἰνεὶ χρήμα». Ἡ ἐκ τῆς ἐνισχύσεως τῆς νομισματικῆς σταθερότητος ἐπέκτασις τῶν πιστωτικῶν σχέσεων ἰδίως μετὰ τῶν Τραπεζῶν ἔχει ὡς συνέπειαν αὐξήσιν τῆς εὐπαθείας τοῦ ὄλου νομισματικῆς συστήματος καὶ καθιστᾷ περισσότερο ἐπιτακτικὴν τὴν ἀνάγκην περιφρουρήσεως τῆς νομισματικῆς σταθερότητος.

Ἡ σημειωθεῖσα σταθερὰ μείωσις τῆς ταχύτητος κυκλοφορίας κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἰσχυραίνει πρὸς ἀπορρόφησιν ὑπὸ τῆς οἰκονομίας μεγάλων αὐξήσεων τῶν μέσων πληρωμῆς ἄνευ νομισματικῶν διαταραχῶν. Ἦδη τίθεται τὸ ἐρώτημα κατὰ πόσον εἶναι εὐλογον νὰ ἀναμεινεται περαιτέρω σοβαρὰ ἐπιβράδυνσις τῆς ταχύτητος κυκλοφορίας καὶ ἐπομένως κατὰ πόσον

θα ήτο ὀρθὸν καὶ ἀκίνδυνον νὰ ἐξακολουθήσῃ νὰ αὐξάνεται ἡ νομισματικὴ κυκλοφορία μὲ τὸν αὐτὸν ρυθμὸν ὡς καὶ κατὰ τὸ παρελθόν. Ἡ σημειωθείσα κατὰ τὰ προηγούμενα ἔτη σταθερὰ μείωσις τῆς ταχύτητος κυκλοφορίας συνδέεται πρὸς τὴν βαθμιαίαν ἀποκατάστασιν ἐμπιστοσύνης τοῦ κοινου πρὸς τὸ ἐθνικὸν νόμισμα. Ἡ ἐπίδρασις τοῦ παράγοντος αὐτοῦ εἶναι εὐλογον νὰ ἀναμένεται ὅτι θὰ τείνῃ νὰ ἐξαλειφθῇ κατὰ τὰ προσεχῆ ἔτη. Εἶναι ἐπομένως ἀναγκαῖον νὰ περιορίζωνται σὺν τῷ χρόνῳ καὶ αἱ ἀποκλίσεις μεταξὺ τῶν αὐξήσεων τῶν μέσων πληρωμῆς καὶ τοῦ ἐθνικοῦ εισοδήματος. Τοῦτο σημαίνει ὅτι αἱ δυνατότητες χρηματοδοτήσεως τῆς οικονομίας ἐκ κεφαλαίων τοῦ ἐκδοτικοῦ προνομίου θὰ περιορίζωνται ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος. Κατ' ἀκολουθίαν τόσον τὸ Δημόσιον ὅσον καὶ ἡ Ἀγροτικὴ Τράπεζα θὰ πρέπει νὰ ἀποβλέπουσιν εἰς τὴν ὀλογὴν καὶ εἰς μεγαλύτεραν ἔκτασιν ἀντήσιν κεφαλαίων ἀπὸ πηγὰς ἐκτὸς τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος.

Παράγοντες αὐξήσεως τῆς κυκλοφορίας τραπεζογραμματίων καὶ τῶν ἐν γένει μέσων πληρωμῆς

Βασικαὶ εἶναι αἱ διαφοραὶ μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1958 καὶ 1959, ὡς πρὸς τοὺς προσδιοριστικούς παράγοντας τῶν μεταβολῶν τόσον τῶν κυκλοφορούντων τραπεζογραμματίων, ὅσον καὶ τοῦ συνόλου τῶν μέσων πληρωμῆς. Καθ' ὅσον ἀφορᾷ ἐιδικώτερον τὴν κυκλοφορίαν τραπεζογραμματίων, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὸ 1958, ὁπότε ὁ ἐξωτερικὸς τομεὺς ἤσκησεν ἐντόνωσ μειωτικὴν ἐπίδρασιν — κατὰ 1.115 ἑκατ. δρχ. — ἐντὸς τοῦ 1959 ὁ τομεὺς αὐτὸς ἐπήρρασε τὴν κυκλοφορίαν αὐξητικῶς, κατὰ 216 ἑκατ. δρχ. Ἀντιθέτως, ἐντὸς τοῦ 1959 μειωτικὴν ἐπίδρασιν κατὰ 1.058 ἑκατ. δρχ. ἤσκησεν ὁ ἰδιωτικὸς τομεὺς, ἔναντι αὐξητικῆς τοιαύτης 442 ἑκατ. τὸ 1958. Τέλος, ὁ δημόσιος τομεὺς ἐμφανίζεται ὅτι ἤσκησε τὸ 1959 κατὰ 350 ἑκατ. δρχ. περίπου μεγαλύτεραν αὐξητικὴν ἐπίδρασιν ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ 1958 (1.740 ἑκατ. τὸ 1959 καὶ 1.391 ἑκατ. τὸ 1958). Δεδομένου ὅμως ὅτι ἀπὸ τοῦ 1959 τὸ Δημόσιον ἤρχισε νὰ δανεῖζεται εἰς εὐρείαν κλίμακα ἀπ' εὐθείας ἀπὸ τὰς ἐμπορικὰς Τραπεζὰς διὰ τῆς ἐκδόσεως ἐντόκων γραμματίων, ἢ ἐπὶ τῇ βάσει τῆς λογιστικῆς καταστάσεως τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος ἀνάλυσις τῶν προσδιοριστικῶν παραγόντων τῆς

κυκλοφορίας τραπεζογραμματίων δὲν παρέχει πλήρη εἰκόνα τῶν νομισματικῶν ἐπιδράσεων τοῦ δημοσίου τομέως. Διὰ τὸν λόγον αὐτὸν ἡ ἐξέτασις τῶν νομισματικῶν ἐπιδράσεων τῶν ἐπιμέρους τομέων τῆς οικονομίας καθίσταται πληρύτερα διὰ τῆς ἀναλύσεως τῶν προσδιοριστικῶν παραγόντων τῶν μεταβολῶν τοῦ συνόλου τῶν μέσων πληρωμῆς ἐπὶ τῇ βάσει ἐνοποιημένης λογιστικῆς καταστάσεως ὄλων τῶν πιστωτικῶν ἰδρυμάτων.

Ἐκ μίας τοιαύτης ἀναλύσεως προκύπτει ὅτι κατὰ τὸ 1959 ὁ ἰδιωτικὸς τομεὺς τῆς οικονομίας ἤσκησε μειωτικὴν ἐπίδρασιν ἐπὶ τῶν μέσων πληρωμῆς κατὰ 922 ἑκατ. δρχ. ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ 1958, ὅποτε εἶχε συντελέσει εἰς αὐξήσιν τῶν μέσων πληρωμῆς κατὰ 758 ἑκατ. Ἡ ἐκ τοῦ ἰδιωτικοῦ τομέως ἀσκηθεῖσα μειωτικὴ ἐπίδρασις ἐπὶ τῶν μέσων πληρωμῆς εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα τῆς σημειωθείσης μεγαλύτερας αὐξήσεως τῶν καταθέσεων αὐτοῦ εἰς τὸ τραπεζικὸν σύστημα, ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν αὐξήσιν τῶν πρὸς αὐτὸν πιστώσεων τοῦ συστήματος. Αἱ πιστώσεις ἠξήθησαν ἐντὸς τοῦ 1959 κατὰ 2.273 ἑκατ. δρχ. ἢ κατὰ 11%, ἔναντι αὐξήσεως αὐτῶν κατὰ 3.042 ἑκατ. δρχ. ἢ 17% ἐντὸς τοῦ 1958. Ἐξ ἄλλου, αἱ εἰς δραχμὰς καταθέσεις πλὴν τῶν καταθέσεων ὄψεως, αἱ ὁποῖαι θεωροῦνται ὡς χρήμα, ἠξήθησαν ἐντὸς τοῦ 1959 κατὰ 3.247 ἑκατ. δρχ. ἢ 40%, ἔναντι 2.262 ἑκατ. ἢ 39% ἐντὸς τοῦ 1958. Ἡ ἐπιβράδυνσις τοῦ αὐξητικοῦ ρυθμοῦ τῶν πιστώσεων πρὸς τὴν οικονομίαν προήλθεν ἀπὸ τὰς βραχυπροθέσμους χορηγήσεις πρὸς τὴν βιομηχανίαν, αἱ ὁποῖαι ἐσημείωσαν στασιμότητα ἐντὸς τοῦ 1959, ἐνῶ ἤσκησαν ἀποφασιστικὴν ἐπίδρασιν ἐπὶ τῆς πιστωτικῆς ἐπεκτάσεως τῶν δύο προηγούμενων ἐτῶν. Ἀντιθέτως, αἱ μακροτέρας διαρκείας χορηγήσεις ἐσημείωσαν κατὰ τὸ 1959 σημαντικῶς μεγαλύτεραν αὐξήσιν ἐκείνης τῶν προηγούμενων ἐτῶν. Ἡ ἐπιτάχυνσις, ἐξ ἄλλου, τοῦ ρυθμοῦ αὐξήσεως τῶν ἰδιωτικῶν καταθέσεων ἐντὸς τοῦ 1959 εἶναι κατὰ βάσιν συνέπεια τῆς περαιτέρω ἐνισχύσεως τῆς ἐμπιστοσύνης καὶ τοῦ ἐθισμού τοῦ κοινου πρὸς τὴν τραπεζικὴν κατάθεσιν, ὁφείλεται ὅμως ἐν μέρει καὶ εἰς τὴν ἐπίδρασιν ἐιδικῶν παραγόντων.*

Κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὸν ἰδιωτικὸν τομέα, ὁ δημόσιος τομεὺς ἐντὸς τοῦ 1959 ἤσκησεν ἐντόνωσ αὐξητικὴν ἐπίδρασιν ἐπὶ τῆς προσφορᾶς χρήματος καὶ σημαντικῶς μεγαλύτεραν τῆς ἀντιστοίχου ἐπιδράσεως καθ' ἕκαστον τῶν δύο

προηγούμενων ετών. Ούτω, η αύξητική επίδρασις του τομέως αυτού εντός του 1959, άνευ των μεταφορών εκ κεφαλαίων τής αμερικανικής βοήθειας και των εντόκων γραμματίων, ανήλθεν εις 2.933 εκατ. δρχ., έναντι 1.859 εκατ. το 1958 και 1.978 εκατ. το 1957. Τò σύνολον σχεδόν — ήτοι τὰ 2.760 εκατ. — τής αύξητικής επίδράσεως του δημοσίου τομέως εντός του παρελθόντος έτους προήλθεν εκ των λογαριασμών τής Κεντρικής Διοικήσεως, ενώ αντίθετοι και περιορισμένοι μάλλον κινήσεις εις τους λογαριασμούς τών Δημοσίων 'Οργανισμών και τών Δημοσίων 'Επιχειρήσεων εξουδετερώθησαν κατά τò πλείστον άμοιβαίως. Πρέπει πάντως να σημειωθή ότι τὰ τρία πέμπτα περίπου τής μεγαλύτερας αύξητικής επίδράσεως τής Κεντρικής Διοικήσεως επί των μέσων πληρωμής κατά τò 1959 προέρχεται από δανεισμών δια τήν καταβολήν τής εις χρυσόν εισφοράς προς τò Διεθνές Νομισματικόν Ταμείον και δέν ήσκησεν έπομένως νομισματικές επίδράσεις εις τò έσωτερικόν.

Η αύξητική επίδρασις τής Κεντρικής Διοικήσεως όφείλεται κατά κύριον λόγον εις τās πληρωμάς δια δημοσίας έπενδύσεις, αι όποιαι μετ' άφαίρεσιν τών εσόδων εξ έπενδύσεων, ανήλθον εις 2.683 εκατ. δρχ. εντός του 1959 έναντι 2.475 εκατ. του 1958. Αύξητικήν επίδρασιν κατά 263 εκατ. δρχ. ήσκησε και ο Λογαριασμός Καταναλωτικών Άγαθών, πλην όμως αύτη ύπήρξε μικροτέρα εκείνης του 1958, ή όποια ανήλθεν εις 462 εκατ. Η μεταξύ των δύο αυτών ετών διαφορά όφείλεται εις τās μειωμένας, εν συγκρίσει προς τò 1958, εισαγωγάς εφοδίων, τήν μικροτέραν δαπάνην δια τήν συγκέντρωσιν σίτου και τās μεγαλύτερας εισπράξεις, κυρίως λόγω τής έξαγωγής σίτου. Αντιθέτως μειωτικήν επίδρασιν ήσκησεν ο τρέχων προϋπολογισμός του Δημοσίου κατά 470 εκατ. δρχ., έναντι 894 εκατ. κατά τò 1958. Τέλος, εντός του 1959 οι λοιποί λογαριασμοί του Δημοσίου ήσκησαν αύξητικήν επίδρασιν κατά 284 εκατ. δρχ. Η εντός του 1959 αύξησις τών απαιτήσεων του τραπεζικού συστήματος έναντι του Δημοσίου προήλθε κατά 1.285 εκατ. δρχ. εκ τής αγοράς εντόκων γραμματίων υπό των έμπορικών Τραπεζών.

Αι ύποχρεώσεις του τραπεζικού συστήματος εκ καταθέσεων τών Δημοσίων 'Οργανισμών ηύξηθησαν κατά 185 εκατ. δρχ. εντός του 1959, έναντι αύξησεως αυτών κατά 339 εκατ. τò προ-

ηγούμενον έτος. Αι καταθέσεις αυται, αι όποιαι κατά τò παρελθόν άπετέλουσαν άξιόλογον πηγήν κεφαλαίων δια τήν χρηματοδότησιν τών άναγκών του Δημοσίου και του ιδιωτικού τομέως τής οικονομίας, σημειώνουν όλονεν και μικροτέραν αύξησιν κατά τὰ τελευταία έτη. Αι απαιτήσαν αύξησιν κατά τò τραπεζικού συστήματος έναντι τών Δημοσίων 'Επιχειρήσεων ηύξηθησαν εντός του 1959 κατά 275 εκατ. δρχ., έναντι αύξησεως αυτών κατά 164 εκατ. εντός του 1958. Η αύξησις αυτη προεκλήθη κυρίως από τήν Δ.Ε.Η.

Αύξητική ύπήρξεν επίσης εντός του παρελθόντος έτους και ή επίδρασις του έξωτερικού τομέως επί τής προσφοράς χρήματος (κατά 235 εκατ. δρχ.) κατ' αντίθεσιν προς τὰ προηγούμενα έτη, κατά τὰ όποια ή επίδρασις του τομέως αυτού ήτο μειωτική (κατά 1.275 εκατ. το 1958 και 922 εκατ. το 1957). Η διάφορος αυτη εξέλιξις κατά τò λήξαν έτος, έκδηλουμένη εις τήν σημειωθείσαν αύξησιν τών συναλλαγματικών διαθεσίμων τής χώρας, όφείλεται εις μεγάλην βαθμόν εις τήν ηύξημένην εισροήν κεφαλαίων εκ του έξωτερικού δευτερευόντως δε εις τήν σημειωθείσαν βελτίωσιν του ίσοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών.

Αι άνωτέρω μεταβολαι των ύποχρεώσεων και απαιτήσεων του τραπεζικού συστήματος έναντι των επί μέρους τομέων τής οικονομίας δέν αντιστοιχοϋν προς έλλείμματα ή πλεονάσματα των τομέων αυτών, έφ' όσον έλαβον χώραν και μεταφοραι κεφαλαίων εκτός του τραπεζικού συστήματος. Υπολογιζόμενον και των μεταφορών αυτών, ή εικών καθίσταται ουσιαδώς διάφορος εις τήν περίπτωση τών Δημοσίων 'Επιχειρήσεων, εις μικρότερον δε βαθμόν εις τήν περίπτωση τής Κεντρικής Διοικήσεως. 'Εάν ληφθούν ύπ' όψιν αι έπιχορηγήσεις τής Κεντρικής Διοικήσεως προς τήν Δ.Ε.Η. ως και αι έπιχορηγήσεις δια τήν κάλυψιν του έλλείμματος διαχειρίσεως και τήν χρηματοδότησιν του προγράμματος έπενδύσεων των σιδηροδρόμων, τò έλλειμμα τής Κεντρικής Διοικήσεως είναι κατά 560 εκατ. δρχ. μικρότερον τής κατά τὰ άνωτέρω αύξησεως των απαιτήσεων του τραπεζικού συστήματος, ενώ τò έλλειμμα των Δημοσίων 'Επιχειρήσεων, λαμβανομένου ύπ' όψει και του άπ' ευθείας δανεισμού τής Δ.Ε.Η. από τò κοινόν, αύξάνεται εις 1.135 εκατ. δραχμών.

Έκ τής εξέτάσεως τής δραστηριότητος του τραπεζικού συστήματος προκύπτει, ότι τò συ-

νολον τῶν νέων πιστωτικῶν μέσων ἐκ καταθέσεων διωχετέυθη ἐξ ὀλοκλήρου πρὸς τὴν οικονομίαν ἢ τὸ Δημόσιον καὶ ἠξιοποιήθη παραγωγικῶς. Δὲν εὐσταθεῖ ἐπομένως ὁ ἰσχυρισμὸς ὅτι παραμένουν ἀναξιοποίητοι αἱ συγκεντρούμεναι εἰς τὰς ἐμπορικὰς Τραπεζὰς καταθέσεις. Ἡ ἄποψις αὕτη, προβαλλομένη ἀπὸ τῆς περιορισμένης σκοπιᾶς τοῦ ὑπὸ στενὴν ἔννοιαν συμφέροντος τῶν ἐμπορικῶν Τραπεζῶν, παραβλέπει τὰς πιστωτικὰς ἀνάγκας τοῦ ἀγροτικοῦ τομέως ὡς καὶ τὴν ἀνάγκην καὶ σκοπιμότητα τῆς διευρύνσεως τῆς χρηματοδοτήσεως διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν παραγωγικῶν ἐπενδύσεων τοῦ Δημοσίου. Ἐφόσον ἐπομένως ἐξακολουθεῖ ἡ συγκέντρωσις εἰς τὰς ἐμπορικὰς Τραπεζὰς τοῦ μεγαλύτερου μέρους τῶν λαϊκῶν ἀποταμιεύσεων δὲν εἶναι δυνατόν, ἀλλ' αὐτὴ καὶ σκόπιμον, τὰ διαθέσιμα ταῦτα νὰ διοχετευθῶναι εἰς χρηματοδοτήσεις μέσῳ τῶν ἐμπορικῶν Τραπεζῶν καθ' ὑπέρβασιν τῶν κανονικῶν ἀναγκῶν, αἱ ὁποῖαι συνδέονται μὲ τὸν ρυθμὸν ἐπεκτάσεως τῆς βιομηχανικῆς παραγωγῆς καὶ τῆς ὑγιούς ἐμπορικῆς δραστηριότητος. Ἀντιθέτως εἶναι σκόπιμος καὶ ἐπιβεβλημένη ἡ ἀξιοποίησις τῶν διαθεσίμων τῶν ἐμπορικῶν Τραπεζῶν πρὸς κατευθύνσεις παραγωγικῆς σημασίας, διὰ τὴν ἐξυπηρέτησιν τῶν ὁποίων δὲν εἶναι ἐπαρκῆ τὰ ἤδη συγκεντρούμενα ἀποταμιευτικὰ μέσα, ὡς συμβαίνει ἰδίως μὲ τὰς ἐν γένει χρηματοδοτήσεις τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν κάλυψιν τῶν εἰς πιστωτικὰ μέσα ἀναγκῶν τοῦ Δημοσίου πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ προγράμματος δημοσίων ἐπενδύσεων. Πρέπει ἐν παρατηρηθῆ, ὅτι ἡ διὰ τῆς πιστωτικῆς ἐνισχύσεως τῶν τῶν ἀγροτικῶν δραστηριοτήτων ὅσον καὶ τῆς δημοσίας ἐπενδυτικῆς δραστηριότητος τοῦ Κράτους αὔξησις τῆς γενικωτέρας οικονομικῆς δραστηριότητος καὶ τῆς συνολικῆς ἐνεργοῦς ζήτησεως ὁδηγεῖ εἰς νέαν ἄνοδον τῆς ἐμποροβιομηχανικῆς δραστηριότητος καὶ δημιουργεῖ τὰς προϋποθέσεις νέας ὑγιούς ἐπεκτάσεως τῶν τραπεζικῶν χορηγήσεων πρὸς τὸ ἐμπόριον καὶ τὴν βιομηχανίαν. Αἱ διαπιστώσεις ὁμοῦς αὐταὶ ὁδηγοῦν καὶ εἰς τὸ συμπέρασμα, ὅτι ἐνδείκνυται νὰ καταβληθῶν καὶ νὰ συτελεσθῶν αἱ πρὸς τοῦτο ἀναγκαῖαι ὀργανωτικαὶ καὶ ἄλλαι μεταρρυθμίσεις διὰ τὴν προσέλκυσιν ἀφ' ἑνὸς μὲν καταθέσεων καὶ πρὸς τὴν Ἀγροτικὴν Τράπεζαν πρὸς περιορισμὸν τῆς ἀποκλειστικῆς ἐξαρτήσεως αὐτῆς ἐκ κεφαλαίων τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος, ἀφ' ἑτέρου δὲ τῶν ἀποταμιευτικῶν

μέσων τοῦ πληθυσμοῦ εἰς τίτλους δημοσίου δανεισμοῦ μακροτέρας διαρκείας διὰ τὴν χρηματοδότησιν τοῦ προγράμματος δημοσίων ἐπενδύσεων.

IV. Δημόσια Οἰκονομικά

Γενικὴ διαμόρφωσις προϋπολογισμοῦ

Ἐπὶ τῇ βάσει προσωρινῶν στοιχείων τῆς Γενικῆς Διευθύνσεως Δημοσίου Λογιστικοῦ τὸ σύνολον τῶν ἐξ ἐγγυαρῶν πηγῶν δημοσίων ἐσόδων, περιλαμβανομένων καὶ τῶν ἐσόδων ἐξ ἐπενδύσεων, ἀνήλθεν εἰς 14.865 ἑκατ. δρχ. κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς χρήσεως 1959, ἔναντι 14.110 ἑκατ. τοῦ 1958. Ἀντιστοίχως, τὸ σύνολον τῶν δαπανῶν τοῦ Δημοσίου διὰ τρεχούσας ἀνάγκας, διὰ δημοσίας ἐπενδύσεις καὶ δι' ἔργα ὑποδομῆς Ν.Α.Τ.Ο. ἀνήλθεν εἰς 17.517 ἑκατ. δρχ. κατὰ τὸ 1959, ἔναντι 15.837 ἑκατ. τοῦ 1958. Ἀποτελέσματα τῶν ἐξελίξεων αὐτῶν εἶναι ἡ αὔξησις τοῦ πρὸ βοήθειας καὶ δανεισμοῦ συνολικοῦ ἀνοίγματος τοῦ Δημοσίου ἀπὸ 1.727 ἑκατ. δρχ. κατὰ τὴν χρήσιν 1958 εἰς 2.652 ἑκατ. κατὰ τὴν χρήσιν 1959. Τὸ ἄνοιγμα τοῦ 1959 ἐκαλύφθη κατὰ 501 ἑκατ. δρχ. ἐξ εἰσφορῶν τῶν κρατῶν - μελῶν τοῦ Ν.Α.Τ.Ο., κατὰ 747 ἑκατ. διὰ μεταφορῶν ἐκ κεφαλαίων τῆς ἀμερικανικῆς βοήθειας (πέραν τῆς χορηγηθείσης ἐιδικῆς βοήθειας 81 ἑκατ. δρχ. διὰ καύσιμα τῶν ἐνόπλων δυνάμεων), κατὰ 251 ἑκατ. ἐκ τοῦ δανείου τοῦ Ταμείου Δανειῶν Ἀναπτύξεως, κατὰ 49 ἑκατ. ἐκ λοιπῶν πηγῶν τοῦ ἐξωτερικοῦ καὶ κατὰ τὸ ὑπόλοιπον διὰ τῆς ἐκδόσεως ἐντόκων γραμματίων.

Ἡ κατὰ 925 ἑκατ. δρχ. αὔξησις τοῦ ἀνοίγματος τῆς δημοσιονομικῆς διαχειρίσεως ἐντὸς τοῦ 1959 ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ 1958 ὀφείλεται κατὰ τὰ 579 ἑκατ. δρχ. εἰς τὴν αὔξησιν τοῦ ἐλλείμματος τοῦ προγράμματος δημοσίων ἐπενδύσεων (σύνολον πληρωμῶν μείον ἔσοδα ἐξ ἐπενδύσεων) κατὰ 226 ἑκατ. εἰς τὴν μείωσιν τῆς συμβολῆς τοῦ τρέχοντος προϋπολογισμοῦ εἰς τὸ πρόγραμμα δημοσίων ἐπενδύσεων, ἡ ὁποία ἀπὸ 1.044 ἑκατ. τὸ 1958 περιορίσθη εἰς 818 ἑκατ. ἐντὸς τοῦ 1959 καὶ κατὰ τὰ ὑπόλοιπα 120 ἑκατ. εἰς τὰς ἠϋξημένας δαπάνας δι' ἔργα ὑποδομῆς Ν.Α.Τ.Ο., αἱ ὁποῖαι ὁμοῦς ἐκαλύφθησαν δι' ἀντιστοίχως ἠϋξημένων εἰσφορῶν τῶν κρατῶν - μελῶν τοῦ ἐν λόγῳ Ὄργανισμοῦ.

Τρέχων προϋπολογισμός

Ἡ μείωσις τῆς συμβολῆς τοῦ τρέχοντος προϋπολογισμοῦ εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς σημειωθείσης ἐντὸς τοῦ 1959 ταχύτερας ἀυξήσεως τῶν τρεχουσῶν δαπανῶν τοῦ Δημοσίου, ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν αὐξησιν τῶν ἐσόδων. Αἱ πληρωμαὶ διὰ τρεχούσας δαπάνας τῆς χρήσεως 1959 (ἄνευ τῶν δαπανῶν δι' ἔργα ὑποδομῆς Ν.Α. Τ.Ο.) ὑπολογίζονται εἰς 13.619 ἑκατ. δρχ., ἔναντι 12.860 ἑκατ. τοῦ 1958, ἥτοι ἐσημείωσαν αὐξησιν κατὰ 759 ἑκατ. ἢ 6%. Ἀντιστοίχως τὰ ἐξ ἑλληνικῶν πηγῶν τρέχοντα ἔσοδα τοῦ Δημοσίου τῆς ληξάνουσας χρήσεως ἀνήλθον εἰς 14.437 ἑκατ. δρχ., ἔναντι 13.904 ἑκατ. τοῦ 1958 — ἥτοι ἠυξήθησαν κατὰ 533 ἑκατ. ἢ 3,8%. Ἡ κατὰ τὰ ἀνωτέρω μικροτέρα συμβολὴ τοῦ τρέχοντος προϋπολογισμοῦ εἰς τὸ πρόγραμμα δημοσίων ἐπενδύσεων ἐντὸς τοῦ λήξαντος ἔτους — καὶ ἡ προβλεπομένη περαιτέρω μείωσις αὐτῆς εἰς τὸν προϋπολογισμὸν τῆς τρεχούσης χρήσεως — ὀφείλεται ἐν μέρει εἰς τὴν ἐπίδρασιν ἐκτάκτων παραγόντων. Εἶναι ἐν τούτοις ἀπαραίτητον νὰ τονισθῇ, ὅτι βασικὴ πηγὴ χρηματοδοτήσεως κατὰ τὴν προσηχῆ ἔτη ἐνὸς οὐσιαστικῶς ἠυξημένου προγράμματος δημοσίων ἐπενδύσεων, τὸ ὅποιον εἶναι ἀναγκαῖον διὰ τὴν ἐξασφάλισιν ταχείας οἰκονομικῆς προόδου, εἶναι ἡ δημοσία ἀποταμίευσις, ἡ ὁποία θὰ πρέπει νὰ αὐξάνεται σταθερῶς ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος. Τοῦτο θὰ καταστήθῃ δυνατὸν ἀφ' ἐνὸς διὰ τῆς συγκαταστήσεως τῆς ἀξηρτικῆς τάσεως τῶν καταναλωτικῶν δαπανῶν τοῦ Δημοσίου καὶ ἀφ' ἑτέρου διὰ τῆς αὐξήσεως τῶν δημοσίων ἐσόδων, ἡ ὁποία πρέπει καὶ δύναται νὰ εἶναι ταχύτερα τῆς αὐξήσεως τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος. Τὸ τελευταῖον τοῦτο εἶναι δυνατὸν ὄχι μόνον λόγῳ τῆς διαρθρώσεως τοῦ φορολογικοῦ συστήματος, ἀλλ' ἐπίσης καὶ διὰ τῆς ἐπιδιωκομένης ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως περιστολῆς τῆς φοροδιαφυγῆς, ἡ ὁποία εἶναι ἀναγκαία τόσο διὰ τὴν ἐξασφάλισιν φορολογικῆς ἰσότητος ὅσον καὶ διὰ γενικωτέρους οἰκονομικοὺς λόγους.

Καθ' ὅσον ἀφορᾷ ἐιδικώτερον τὰς τρεχούσας δαπάνας τῆς χρήσεως 1959, ἡ αὐξησις αὐτῶν προήλθε κατὰ 420 ἑκατ. δρχ. περίπου ἐκ τῶν παρασχευομένων αὐξήσεων τῶν μισθῶν καὶ συντάξεων ὡς καὶ ἐκ τῶν λοιπῶν μέτρων βελτιώσεως τῆς θέσεως τῶν ἀπαλλήλων καὶ συναξιούχων τοῦ Δημοσίου, κατὰ ἔτερα δὲ 135 ἑκατ. ἐκ τῆς ἠυξημένης δαπάνης διὰ τὴν ἐξυπηρέτησιν τοῦ μεταπολεμικοῦ δημοσίου χρέους. Τὸ ποσο-

στὸν τῶν μισθῶν καὶ συντάξεων εἰς τὸ σύνολον τῶν τρεχουσῶν (ἄνευ Ν.Α.Τ.Ο.) δαπανῶν τοῦ προϋπολογισμοῦ ἐσημείωσαν αἰσθητὴν αὐξησιν κατὰ τὰ τελευταῖα δύο ἔτη, ἀνελθὸν ἀπὸ 43% τὸ 1957 εἰς 51.2% τὸ 1959.

Ἡ σημειωθεῖσα, ἐξ ἄλλου, αὐξησις τῶν ἐσόδων τοῦ τρέχοντος προϋπολογισμοῦ προήλθεν ἐξ ὁλοκλήρου ἐκ τῆς κατηγορίας τῶν λοιπῶν — τακτικῶν καὶ ἐκτάκτων — ἐσόδων, ἐνῶ τὰ ἔσοδα ἐκ τῆς φορολογίας ἐν τῷ συνόλῳ διεμορφώθησαν εἰς ἐπίπεδον ἐλαφρῶς κατώτερον τοῦ 1958. Ἡ ἀπόδοσις τῶν ἀμέσων φόρων ἐμειώθη κατὰ 279 ἑκατ. δρχ. ἢ 10%, ἥτοι ἀπὸ 2.785 ἑκατ. τὸ 1958 περιωρίσθη εἰς 2.505 ἑκατ. τὸ 1959. Ἡ ἐξέλιξις αὕτη, ἐπελθούσα παρὰ τὴν αὐξησιν τῆς φορολογητέας ὕλης, εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς μείωσεως τοῦ ποσοστοῦ τῆς λεγομένης προεισπράξεως τοῦ φόρου εἰσοδήματος ἀπὸ 75% εἰς 62,5% ἡ ὁποία προεκάλεσε ἀπώλειαν ἐσόδων τῆς τάξεως τῶν 100 ἑκατ. δρχ., ὡς καὶ τῆς κατὰ 142 ἑκατ. δρχ. μείωσεως τῆς ἀποδόσεως τῶν φόρων παρελθόντων ἐτῶν. Μικροτέρα ἐπίσης ἦτο καὶ ἡ ἀπόδοσις τῆς φορολογίας περιουσίας καὶ τοῦ φόρου εἰσοδήματος τῶν νομικῶν προσώπων λόγῳ μείωσεως τῶν συντελεστῶν καὶ ὠρισμένων ἀπαλλαγῶν νομικῶν προσώπων κοινωφελούς χαρακτῆρος.

Ἡ ἀπόδοσις ἐξ ἄλλου τῆς ἐμμέσου φορολογίας ἐσημείωσε μικρὰν μόνον αὐξησιν — περὶ τὸ 1,4% — ἐξ αἰτίας τῆς κάμψεως τῶν τελωνειακῶν εἰσπράξεων, ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὴν σημαντικῶς μικροτέραν ἔναντι τῶν προηγουμένων ἐτῶν αὐξησιν τῶν λοιπῶν φόρων καταναλώσεως. Ἡ κάμψις τῶν τελωνειακῶν εἰσπράξεων κατὰ 148 ἑκατ. δρχ. ὀφείλεται εἰς τὴν μείωσιν τῶν εἰσαγωγῶν γενικῶς, λόγῳ τῆς χαλαρώσεως τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος καὶ τῆς ρευστοποιήσεως ἀποθεμάτων πρώτων ὕλων καὶ ἑτοιμῶν προϊόντων ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ, εἰδικώτερον δὲ εἰς τὴν μείωσιν τῶν εἰσαγωγῶν πολυτελῶν εἰδῶν, συνεπεῖα τῶν ἐπιβληθεισῶν προσθέτων ἐπιβαρύνσεων ἐπ' αὐτῶν κατὰ τὸν Αὐγούστου τοῦ 1958.

Ἡ αὐξησις τῶν λοιπῶν, πλὴν τῶν ἐκ τῆς φορολογίας, ἐσόδων τοῦ προϋπολογισμοῦ ὀφείλεται εἰς τὴν πραγματοποίησιν εἰσπράξεων 180 ἑκατ. δρχ. ἐκ τοῦ Διῦλιστηρίου, 166 ἑκατ. ἐκ τῆς ἐκδόσεως τῶν δέκαδράχμων κερμάτων, 58 ἑκατ. ἐκ τῆς καταβολῆς τῆς ἀποζημιώσεως τῆς Βρετανικῆς Κυβερνήσεως διὰ κατασχεθέντα φορτία πλοίων κατὰ τὸν πόλεμον καὶ 60 ἑκατ.

ξεί εισφοράς τής Δ.Ε.Η. διὰ τὴν ἀποζημίωσιν τῶν θιγομένων ἐκ τῆς ἐκτελέσεως τοῦ ὑδροηλεκτρικοῦ ἔργου Ταυρωποῦ.

Ἀποτέλεσμα τῆς κατὰ τὰ ἀνωτέρω διαφόρου ἐξελίξεως τῶν ἐσόδων ἐκ τῆς ἀμέσου καὶ ἐμμέσου φορολογίας εἶναι ἡ περαιτέρω αὐξησης ἐντός τοῦ παρελθόντος ἔτους τοῦ ποσοστοῦ τῶν ἐμμέσων φόρων ἐπὶ τοῦ συνόλου τῶν ἐκ τῆς φορολογίας ἐσόδων. Ἡ σχέση αὕτη ἠξήθη ἀπὸ 77,2% τὸ 1956 εἰς 78% τὸ 1958 καὶ 80% τὸ 1959, ἐνῶ τὸ ποσοστὸν τῶν ἀμέσων φόρων ἐμειώθη ἀντιστοίχως ἀπὸ 22,8% εἰς 22% καὶ 20%, λόγῳ τῆς μειώσεως τῶν συντελεστῶν τοῦ φόρου εἰσοδήματος, τῆς φορολογίας περιουσίας καὶ νομικῶν προσώπων, ἀπὸ δὲ τοῦ παρελθόντος ἔτους καὶ τοῦ ποσοστοῦ προεισπράξεως τοῦ φόρου εἰσοδήματος. Ἐξ ἄλλου εἰς τὴν αὐξησην τῶν ἐμμέσων φόρων συνετέλεσαν αἱ κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἐπιβληθεῖσαι ἐπιβαρύνσεις ἐπὶ εἰδῶν πολυτελοῦς καταναλώσεως. Ὡς ἐτονίσθη καὶ κατὰ τὸ παρελθόν, εἶναι ἀπαραίτητον νὰ ἐπιδιωχθῆ κατὰ τὰ προσεχῆ ἔτη ἡ βαθμιαία αὐξησης τῆς ἀναλογίας τῶν ἀμέσων φόρων. Τοῦτο εἶναι δυνατόν ἀνεῦ αὐξήσεως τῶν φορολογικῶν συντελεστῶν διὰ μόνης τῆς περιστολῆς τῆς φοροδιαφυγῆς, πρὸς τὴν κατεύθυνσιν δὲ αὐτὴν καταβάλλει συστηματικὴν προσπάθειαν ἡ Κυβέρνησις. Ὁ περιορισμὸς τῆς φοροδιαφυγῆς ἐπιβάλλεται καὶ διὰ τὴν ἐνίσχυσιν καὶ παγίωσιν τῆς νομισματικῆς σταθερότητος — ἐφ' ὅσον τὰ διαφεύγοντα τῆς φορολογίας εἰσοδήματα στρέφονται κατὰ τὸ πλεῖστον πρὸς πολυτελῆ κατανάλωσιν μὲ δυσμενεῖς ἐπιδράσεις καὶ ἐπὶ τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν — ἀλλὰ καὶ διὰ νὰ καταστοῦν ἀποδοτικὰ τὰ καθιερωθέντα φορολογικὰ κίνητρα διὰ τὴν προώθησιν τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως τῆς Χώρας.

Λογαριασμὸς καταναλωτικῶν ἀγαθῶν

Τὸ χρεωστικὸν ὑπόλοιπον τοῦ Λογαριαμοῦ Καταναλωτικῶν Ἀγαθῶν, ἀνεῦ τῆς λογιστικῆς τακτοποιήσεως κατὰ τὸν παρελθόντα Ἰούλιον τῶν ἀμοιβαίων ἀπαιτήσεων μεταξύ τοῦ λογαριασμοῦ αὐτοῦ καὶ τοῦ λογαριασμοῦ Συγκεντρώσεως Ἐσόδων καὶ Πληρωμῶν τοῦ Δημοσίου, ἠξήθη κατὰ 263 ἑκατ. δρχ. ἐντὸς τοῦ 1959, ἔναντι ἀντιστοίχων αὐξήσεων κατὰ 462 ἑκατ. τὸ 1958 καὶ 972 ἑκατ. τὸ 1957.

Ἡ μικρότερα αὐξησης ἐντὸς τοῦ παρελθόντος ἔτους τοῦ χρεωστικοῦ ὑπολοίπου τοῦ Λο-

γαριασμοῦ Καταναλωτικῶν Ἀγαθῶν οφείλεται ἀπὸ πλευρὰς μὲν ἐσόδων εἰς τὰς ἠξυημένας εἰσπράξεις λόγῳ τῆς ἐξαγωγῆς τῶν 150 χιλ. τόννων σίτου, ἀπὸ πλευρὰς δὲ δαπανῶν εἰς τὰς μικρότερας πληρωμὰς διὰ τὴν προμήθειαν ἐφοδίων ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ, συνετεία τῶν ὑψηλῶν ἐγχωρίων ἐσοδῶν κυρίως δημοτριακῶν, ὡς καὶ εἰς τὴν μικρότεραν δαπάνην διὰ τὴν συγκέντρωσιν ἐγχωρίου σίτου. Ἡ ἀγορασθεῖσα ποσότης σίτου, τόσον διὰ τῆς τακτικῆς συγκεντρώσεως ὅσον καὶ διὰ τῆς παρεμβάσεως εἰς τὴν ἀγορὰν πρὸς στήριξιν τῶν τιμῶν, ἀνῆλθεν εἰς 411 χιλ. τόννους, ἔναντι 490 χιλ. τόννων τοῦ 1958 καὶ 495 χιλ. τόννων τοῦ 1957. Ἡ ἐπιτευχθεῖσα μικρότερα μέση τιμὴ σίτου κατὰ τὸ παρελθόν ἔτος ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ 1958 ὠδήγησεν εἰς ἀκόμη μεγαλύτερον περιορισμὸν τῆς δαπάνης συγκεντρώσεως, ἡ ὁποία ἀνῆλθεν εἰς 1.405 ἑκατ. δρχ., ἔναντι 1.738 ἑκατ. τοῦ 1958 καὶ 1.778 ἑκατ. τοῦ 1957. Ἡ ἀπὸ τοῦ παρελθόντος ἔτους ἐγκαινισασθεῖσα πολιτικὴ περιορισμοῦ τῆς προστασίας τοῦ σίτου ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὴν διὰ ποικίλων μεθόδων ἐνθάρρυνσιν τῶν πλεόν ἀποδοτικῶν καλλιεργειῶν ἀποτελεῖ ἀπαραίτητον προϋπόθεσιν διὰ τὴν ἐπίτευξιν τῆς ἐπιδοκωμένης ἀναδιάρθρωσεως καὶ ἐντατικοποιήσεως τῆς ἀγροτικῆς παραγωγῆς, ἐκ τῆς ὁποίας ἐξαρτᾶται ἡ αὐξησης τοῦ ἀγροτικοῦ εἰσοδήματος καὶ ἡ οὐσιαστικὴ βελτίωσις τῶν συνθηκῶν διαβιώσεως εἰς τὴν ὑπαιθρον.

Προϋπολογισμὸς δημοσίων ἐπενδύσεων

Ἀξιόλογος πρόοδος ἐσημειώθη κατὰ τὸ παρελθόν ἔτος εἰς τὸν τομέα τῶν δημοσίων ἐπενδύσεων. Αἱ δαπάναι τοῦ Δημοσίου δι' ἐπενδύσεις ἀνῆλθον, συμφῶνως πρὸς στοιχεῖα τοῦ Ὑπουργείου Συντονισμοῦ, εἰς 3.397 ἑκατ. δρχ. ἐντὸς τοῦ 1959 ἔναντι 2.596 ἑκατ. τοῦ 1958 καὶ 2.209 ἑκατ. τοῦ 1957. Ἐὰν εἰς τὰ ποσὰ αὐτὰ προστεθοῦν καὶ αἱ παράλληλοι ἐπενδύσεις, διενεργούμεναι ὑπὸ Δημοσίων Ἐπιχειρήσεων καὶ Ὄργανισμῶν, ὡς καὶ τὰ δάνεια τοῦ Ο.Χ.Ο.Α. καὶ αἱ μακροπρόθεσμοι χορηγήσεις τῆς Α.Τ.Ε., συμφῶνως πρὸς τὰ ἐπίσημα στοιχεῖα τὸ σύνολον τῶν ἐλεγχόμενων ὑπὸ τοῦ Κράτους ἐπενδύσεων ἀνῆλθεν εἰς 5.990 ἑκατ. δρχ. τὸ 1959, ἔναντι 4.384 ἑκατ. τὸ 1958 καὶ 3.529 ἑκατ. τὸ 1957.

Πρόοδος ἐσημειώθη ἐπίσης ἀπὸ τοῦ ἔτους 1958 ὅσον ἀφορᾷ τὰς μεθόδους χρηματοδοτή-

σεως τόσον του προγράμματος δημοσίων επενδύσεων όσον και των παραλλήλων επενδύσεων και άπεφεύχθησαν ούτω δυσμενείς επιδράσεις επί της νομισματικής καταστάσεως τής Χώρας, παρά την σημειωθείσαν κατά τὰ ανωτέρω μεγάλην αύξησιν των πληρωμών. Ἡ συμβολή του τρέχοντος προϋπολογισμού υπήρξε σημαντική, μολοντί πρέπει νὰ τονισθῆ, ὅτι εἶναι ἀναγκαῖα περαιτέρω μεγάλη αύξησις αὐτῆς εἰς τὸ προσεχές μέλλον, διὰ νὰ καταστή δυνατὴ ἡ χρηματοδότησις ἑνὸς κατὰ πολὺ μεγαλύτερου του σημερινοῦ προγράμματος δημοσίων επενδύσεων. Αἱ μεταφορὰ ἕκ των λογαριασμῶν τῆς βοηθείας περιορίσθησαν ἐντὸς των ὁρίων των νεοδημιουργηθειῶν κατὰ τὰς ἀντιστοίχους περιόδους δραχμῶν βοηθείας. Ἀξιόλογον ἐπίσης πρόοδον ἀπέτελεσεν ἡ ἀντλησις εἰς εὐρείαν κλίμακα ἰδιωτικῶν διαθεσίμων διὰ τῆς ἐκδόσεως ἐντόκων γραμματίων. Ἐξ ὑγιῶν τέλος πηγῶν ἐχρηματοδοτήθησαν κατὰ τὸ πλεῖστον καὶ αἱ παραλλήλοι επενδύσεις. Ἐν σημαντικὸν μῆμα των επενδύσεων τῆς Δ.Ε.Η. ἐχρηματοδοτήθη ὑπὸ τῆς ἰδιωτικῆς ἀποταμιεύσεως διὰ τῆς ἐκδόσεως εἰς δημοσίαν ἐγγραφήν ὁμολογιακῶν δανειῶν 300 ἑκατ. δρχ. καθ' ἑκάστον των δύο τελευταίων ἐτῶν.

Ἡ ἐκδοσις ἐντόκων γραμματίων κατὰ τὸ παρελθόν ετος ἐξασφάλισε τὴν κινητοποίησιν καὶ τὴν παραγωγικὴν χρησιμοποίησιν διαθεσίμων των ἐμπορικῶν Τραπεζῶν. Διὰ τὴν ἀποφυγὴν σοβαρῶν διακυμάνσεων τῆς οικονομικῆς δραστηριότητος καὶ τὴν ἐξασφάλισιν σταθερᾶς ἀνόδου τῆς οἰκονομίας εἶναι ἀναγκαῖα εἰς περιόδους χαλαρώσεως τῆς οικονομικῆς δραστηριότητος ἡ ἀξιοποίησις των συγκεντρωμένων εἰς τὰς Τραπεζὰς ἰδιωτικῶν ἀποταμιεύσεων πρὸς χρηματοδότησιν ἠϋξημένων δαπανῶν δημοσίων επενδύσεων. Ἀντιθέτως, εἰς περιόδους ἐντάσεως τῆς οικονομικῆς δραστηριότητος θὰ εἶναι μᾶλλον περιορισμένοι αἱ δυνατότητες ἀντλήσεως διαθεσίμων ἕκ του τραπεζικοῦ συστήματος καὶ ἐπομένως ἡ χρηματοδότησις των δημοσίων επενδύσεων θὰ πρέπει νὰ προέλθῃ κατὰ τὸ μεγαλύτερον αὐτῆς μέρος ἐξ ἄλλων πηγῶν καὶ κυρίως ἕκ τῆς δημοσίας ἀποταμιεύσεως, ἡ ὁποία ἄλλωστε θὰ πρέπει νὰ εἶναι ἠϋξημένη εἰς περιόδους ἀνερχομένου ἐθνικοῦ εἰσοδήματος.

Εἶναι ἀπαραίτητον πάντως νὰ τονισθῆ ὅτι αἱ δυνατότητες ἀντλήσεως διαθεσίμων ἕκ των ἐμπορικῶν Τραπεζῶν θὰ εἶναι περιορισμένοι, ἰδίως ἐν σχέσει πρὸς τὸ ἀπαιτούμενον ὕψος

δημοσίων επενδύσεων, ἀκόμη καὶ εἰς περιόδους μειωμένης ζητήσεως πιστώσεων ἕκ μέρους του ἰδιωτικοῦ τομέως τῆς οἰκονομίας. Τοῦτο σημαίνει ὅτι ἡ χρηματοδότησις ἑνὸς οὐσιωδῶς ἠϋξημένου προγράμματος δημοσίων επενδύσεων πρέπει νὰ στηριχθῆ ὁλονὸν περισσότερον ἀφ' ἑνὸς μὲν ἐπὶ τῆς δημοσίας ἀποταμιεύσεως ὑπὸ τὴν μορφήν μεγαλύτερας συμβολῆς ἕκ του προϋπολογισμού, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἐπὶ τῆς ἀπ' εὐθείας ἐκδόσεως τίτλων δανεισμοῦ μακροτέρας διάρκειας ἕκ μέρους του Δημοσίου. Ἡ πλήρης ἐπιτυχία τῆς προσφάτου ἐκδόσεως του νέου ὁμολογιακοῦ δανείου τῆς Δ.Ε.Η. καὶ αἱ γενικότεραι συνθήκαι τῆς ἀγορᾶς δικαιολογοῦν τὸ συμπέρασμα ὅτι ἤδη ἀπὸ του τρέχοντος ἔτους ἤδυνάτο νὰ πραγματοποιηθῆ νέα ἐκδοσις παραγωγικοῦ ὁμολογιακοῦ δανείου διὰ τὴν χρηματοδότησιν του προγράμματος δημοσίων επενδύσεων.

Προϋπολογισμὸς χρήσεως 1960

Ὁ κατατεθεὶς προϋπολογισμὸς τῆς χρήσεως 1960 προβλέπει σύνολον πληρωμῶν διὰ τρεχούσας δαπάνας, επενδύσεις καὶ ἔργα ὑποδομῆς Ν.Α.Τ.Ο. 19.543 ἑκατ. δρχ. καὶ ἔσοδα ἐξ ἑλληνικῶν πηγῶν 15.513 ἑκατ. Ἐπομένως τὸ ἀνοίγμα ἕκ τῆς δημοσιονομικῆς διαχειρίσεως ὑπολογίζεται εἰς 4.030 ἑκατ., ἢ εἰς 3.130 ἑκατ. μετ' ἀφαιρέσιν των ἐξ 900 ἑκατ. δρχ. προβλεπομένων εἰσφορῶν των κρατῶν - μελῶν του Ν.Α.Τ.Ο. διὰ τὴν χρηματοδότησιν των ἐν Ἑλλάδι ἐκτελουμένων ἔργων ὑποδομῆς. Τὸ ἀνοίγμα τοῦτο εἶναι κατὰ 979 ἑκατ. δρχ. μεγαλύτερον του ἀντιστοίχου ἀνοίγματος του λήξαντος ἔτους καὶ ὀφείλεται κυρίως εἰς τὰς προβλεπομένας ἠϋξημένας δαπάνας διὰ δημοσίας επενδύσεις (3.397 ἑκατ. δρχ. τὸ 1959 καὶ 4.430 ἑκατ. τὸ 1960). Ἡ συμβολὴ του τρέχοντος προϋπολογισμού εἰς τὴν χρηματοδότησιν ἀναμένεται ὅτι θὰ μειωθῆ ἀπὸ 818 ἑκατ. τὸ 1959 εἰς 600 ἑκατ. τὸ 1960, συγχρόνως δμως προβλέπεται αύξησις των ἐσόδων ἐξ επενδύσεων ἀπὸ 428 ἑκατ. τὸ 1959 εἰς 700 ἑκατ. τὸ 1960.

Ἡ κάλυψις του ἀνωτέρω ἀνοίγματος του Δημοσίου κατὰ τὸ τρέχον ἔτος προβλέπεται ὅτι θὰ ἐξασφαλισθῆ κατὰ τὸ πλεῖστον ἐξ ὑγιῶν πηγῶν — ἤτοι ἕκ κεφαλαίων τῆς ἀμερικανικῆς βοηθείας καὶ δανεισμοῦ ἕκ του Ἀμερικανικοῦ Ταμείου Δανειῶν Ἀναπτύξεως κατὰ 1.211 ἑκατ. δρχ., ἕκ του γερμανικοῦ δανείου καὶ τῆς

γερμανικής τεχνικής βοήθειας κατά 869 εκατ., εκ λοιπών πηγών εξωτερικού κατά 67 εκατ. και κατά τα υπόλοιπα 983 εκατ. δι' εσωτερικού δανεισμού.

Πρέπει να τονισθῆ ὅτι ἀποτελεῖ μεγάλης σημασίας πρόσοδον ἢ προβλεπομένη διὰ τὸ τρέχον ἔτος αὐξήσις κατὰ 1.000 εκατ. δρχ. περίπου τῶν δαπανῶν τοῦ προγράμματος δημοσίων ἐπενδύσεων. Κατὰ πολὺ δὲ μεγαλύτερα — διπλασία περίπου — εἶναι ἡ προβλεπομένη αὐξήσις τοῦ συνόλου τῶν ὑπὸ τὸν ἔλεγχον τοῦ Κράτους διενεργουμένων ἐπενδύσεων, ἤτοι τοῦ ἀθροίσματος τῶν δημοσίων καὶ παραλλήλων ἐπενδύσεων.

Ἡ σημαντικὴ περαιτέρω αὐξήσις κατὰ τὰ προσεχῆ ἔτη τῶν ἐλεγχόμενων ὑπὸ τοῦ Δημοσίου ἐπενδύσεων εἶναι ἐπιτακτικῶς ἀναγκαία ἵνα ἀποκαταστή τὴν ἐπίσπευσιν τῆς ἐκτέλεσεως τῶν ἀπαραίτητων διὰ τὴν οἰκονομικὴν πρόσοδον τῆς Χώρας ἔργων ὑποδομῆς, ὅσον καὶ διὰ τὴν πλήρωσιν τοῦ κενοῦ, τὸ ὁποῖον δημιουργεῖται ἐκ τῆς ἀπροθυμίας ἢ ἀδυναμίας τῶν ἰδιωτῶν ἐπιχειρηματιῶν νὰ ἀναλάβουν τὴν ἐκτέλεσιν βιομηχανικῶν ἐπενδύσεων εἰς τὴν ἀπαιτουμένην κλίμακα. Ἡ ἐξασφάλισις ἰκανοποιητικοῦ ρυθμοῦ οἰκονομικῆς ἀνόδου καθιστᾶ ἀναγκαίαν τὴν περαιτέρω αὐξήσις κατὰ τὰ προσεχῆ ἔτη τῶν δαπανῶν διὰ δημοσίας καὶ παραλλήλους ἐπενδύσεις εἰς ἐπίπεδον οὐσιωδῶς ἀνώτερον καὶ τοῦ προγραμματισθέντος διὰ τὸ πρέχον ἔτος καὶ τὴν συγκέντρωσιν αὐτῶν εἰς τὰ μεγάλα παραγωγικὰ ἔργα. Ἡ χρηματοδότησις τοῦ ἠϋξημένου τούτου ἐπιπέδου ἐπενδύσεων θὰ καταστή δυνατὴ διὰ τῆς εἰς εὐρύτεραν ἔκτασιν κινητοποιήσεως ἰδιωτικῶν ἀποταμιεύσεων τοῦ ἐσωτερικοῦ, διὰ τῆς χρησιμοποίησεως κεφαλαίων ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ καὶ διὰ τῆς ἐξασφαλίσεως οὐσιωδῶς μεγαλύτερας τῆς ἐπιτευχθείσης κατὰ τὰ δύο τελευταῖα ἔτη συμβολῆς τῆς δημοσίας ἀποταμιεύσεως. Εἶναι δὲ πραγματοποιήσιμος οὐσιώδης αὐξήσις τῆς συμβολῆς τοῦ τρέχοντος προϋπολογισμοῦ εἰς τὸ πρόγραμμα δημοσίων ἐπενδύσεων, ἐφόσον τὰ ἔσοδα τοῦ Δημοσίου ὑπὸ συνθήκας ἀνόδου τοῦ εἰσοδήματος θὰ πρέπει νὰ αὐξάνονται μὲ ταχύτερον ρυθμόν. Καθίσταται ὁμως παραλλήλως ἀναγκαία ἡ συγκράτησις τῆς αὐξητικῆς τάσεως ἢ ἡ περικοπὴ μὴ ἀπολύτως ἀπαραίτητων καταναλωτικῶν δαπανῶν τοῦ Δημοσίου.

Ἰ. Τιμαὶ

Ἡ ἐξέλιξις τῶν τιμῶν ἐντὸς τοῦ 1959 ἐχαρακτηρίσθη ἀπὸ ὑψωτικὴν τάσιν, ἡ ὁποία ὑπῆρξε περισσότερον αἰσθητὴ εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ τιμαρίθμου κόστους ζωῆς. Ὁ καταρτιζόμενος ὑπὸ τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος τιμαριθμὸς χονδρικῆς πωλήσεως ἐσημείωσε μεταξὺ Δεκεμβρίου 1958 καὶ Δεκεμβρίου 1959 ὑψωσιν κατὰ 1,3%, ἔναντι κάμψεως αὐτοῦ κατὰ 1,3% καὶ 1,8% κατὰ τὰ ἔτη 1958 καὶ 1957 ἀντιστοίχως. Ὁ τιμαριθμὸς κόστους ζωῆς παρουσίασεν ἀνοδὸν κατὰ 2,7% ἐντὸς τοῦ 1959, ἔναντι ἀντιστοίχων αὐξήσεων αὐτοῦ κατὰ 1% καὶ 2,9% ἐντὸς τῶν δύο προηγουμένων ἐτῶν. Ἐξ ἄλλου, ἐκ τῆς συγκρίσεως τῶν μέσων ἐτήσιων ἐπιπέδων προκύπτει προκειμένου περὶ τοῦ τιμαρίθμου χονδρικῆς πωλήσεως αὐξήσις κατὰ 1,6% μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1958 καὶ 1959, ἔναντι κάμψεως αὐτοῦ κατὰ 2,4% μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1957 καὶ 1958 καὶ ἀνόδου κατὰ 0,6% μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1956 καὶ 1957, ὡς πρὸς δὲ τὸν τιμαριθμὸν κόστους ζωῆς αὐξήσις κατὰ 2,3% μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1958 καὶ 1959, ἔναντι αὐξήσεως κατὰ 1,4% μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1957 καὶ 1958 καὶ 2,3% μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1956 καὶ 1957.

Δύναται γενικῶς νὰ λεχθῆ ὅτι μετὰ τὴν περὶ τὰ μέσα τοῦ 1956 σημειωθείσαν ἔκδηλον χαλάρωσιν τῆς πρότερον ἐντόνου ἀνοδικῆς τάσεως τὸ γενικὸν ἐπίπεδον τῶν τιμῶν χαρακτηρίζεται κατὰ τὴν τελευταίαν τριετίαν ἀπὸ σχετικὴν σταθερότητα, παρὰ τὴν ἐξ ἐιδικῶν κυρίως λόγων σημειωθείσαν ὑψωσιν τοῦ τιμαρίθμου κόστους ζωῆς. Πράγματι, ἐνῶ κατὰ τὴν τριετίαν 1954 - 1956 τὸ μέσον ἐτήσιον ποσοστὸν αὐξήσεως ἦτο 9,3% διὰ τὸν τιμαριθμὸν χονδρικῆς πωλήσεως καὶ 8,2% διὰ τὸν τιμαριθμὸν κόστους ζωῆς, κατὰ τὴν τελευταίαν τριετίαν 1957 - 1959 ὁ μὲν πρῶτος ἐκ τῶν ἐν λόγῳ δεικτῶν ἐσημείωσε μέσθην ἐτήσιαν κάμψιν κατὰ 0,1%, ὁ δὲ δεῦτερος μέσθην ἐτήσιαν ἀνοδὸν κατὰ 2%.

Ὅσον ἀφορᾷ ἐιδικώτερον τὸν τιμαριθμὸν χονδρικῆς πωλήσεως, ἡ σημειωθείσα ἐντὸς τοῦ 1959 ἐλαφρὰ αὐξήσις προέκυψε κυρίως ἐκ τῆς ὑψώσεως τῶν τιμῶν τῶν ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ εἰσαγομένων ειδῶν κατὰ 2,7%, ἐνῶ τὸ ἐπίπεδον τιμῶν τῶν εἰς τὸ ἐσωτερικὸν παραγομένων ειδῶν αὐξηθὲν μόλις κατὰ 0,8% συνετέλεσεν εἰς μικρότερον βαθμὸν εἰς τὴν αὐξήσιν τοῦ γενικοῦ δεικτοῦ. Ἀντιθέτως, κατὰ τὸ 1958 ἡ ἰσχυρὰ κάμψις τῶν τιμῶν τῶν εἰσαγομένων ἐκ τοῦ ἐξω-

τερικού προϊόντων είχαν αποτελέσει τὸν βασικὸν παράγοντα τῆς πτώσεως τοῦ τιμαριθμοῦ χονδρικής πωλήσεως, ἐνῶ τὸ μέσον ἐπίπεδον τιμῶν τῶν εἰδῶν ἐγχωρίου παραγωγῆς εἶχε σημειώσει καὶ τότε ἐλαφρῶν ἄνοδον.

Ἐξ ἄλλου, ἡ σημειωθείσα ἄνοδος τοῦ τιμαριθμοῦ κόστους ζωῆς ἐντὸς τοῦ 1959 ἦτο κατὰ κύριον λόγον ἀποτέλεσμα τῆς ὑψώσεως τῶν ἐλεγχόμενων τιμῶν ὠρισμένων ὑπηρεσιῶν (ἐνοικιοστασιακὰ μισθώματα κατοικιῶν καὶ κόμιστρα ἀστικῶν συγκοινωνιῶν) καὶ τῆς ἐπίσης ἐλεγχόμενης τιμῆς τοῦ ἄρτου, ἡ ὁποία κατέστη ἀναγκαία λόγῳ τῆς διευρύνσεως τοῦ ἐλλείμματος διαχειρίσεως σίτου κατόπιν τῆς αὐξήσεως τῆς ἐγχωρίας παραγωγῆς καὶ τοῦ ἀντιστοίχου περιορισμοῦ τῶν ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ εἰσαγωγῶν.

Πρέπει νὰ σημειωθῇ ὅτι αἱ ἀνωτέρω αὐξήσεις τῶν ἐλληνικῶν τιμαριθμῶν ἐντὸς τοῦ λήξαντος ἔτους εἶναι μικρότεροι τῶν ἀντιστοίχων αὐξήσεων τῶν τιμαριθμῶν ἄλλων χωρῶν, ἀκόμη δὲ καὶ πολλῶν ἐκ τῶν οικονομικῶς ἰσχυροτέρων. Οὕτω, ὅσον ἀφορᾷ τὰς τιμὰς χονδρικής πωλήσεως, ἔναντι τῆς κατὰ 1,3% αὐξήσεως τοῦ ἐλληνικοῦ τιμαριθμοῦ μεταξύ Δεκεμβρίου 1958 καὶ Δεκεμβρίου 1959, αἱ ἀντίστοιχοι αὐξήσεις ἦσαν 7,4% εἰς τὴν Γαλλίαν, 4,1% εἰς τὴν Ἰαπωνίαν, 3% εἰς τὸ Βέλγιον, 2,8% εἰς τὴν Σουηδίαν, 2% εἰς τὴν Ἀγγλίαν, 1,9% εἰς τὴν Γερμανίαν καὶ 1,8% εἰς τὴν Αὐστρίαν. Ὅσον ἀφορᾷ δὲ τὸ κόστος ζωῆς, ἔναντι τῆς κατὰ 2,7% σημειώσεως ἀνόδου τοῦ ἐλληνικοῦ τιμαριθμοῦ παρατηρήθη αὐξήσις κατὰ 5,6% εἰς τὴν Γαλλίαν, 3,6% εἰς τὴν Γερμανίαν καὶ 3,4% εἰς τὴν Ἰσπανίαν καὶ Ὁλλανδίαν. Μικρότεροι αὐξήσεις ἐσημειώθησαν εἰς τὰς Η.Π.Α. κατὰ 1,9%, τὸ Βέλγιον καὶ τὸν Καναδὰ 1,8%, τὴν Σουηδίαν 1,7%, τὴν Νορβηγίαν 0,8%, κάμψις δὲ εἰς τὴν Ἑλβετίαν κατὰ 0,9%.

Ἐν συμπεράσματι δύναται νὰ λεχθῇ ὅτι ἡ σημειωθείσα κατὰ τὸ λήξαν ἔτος αὐξήσις τῶν ἐλληνικῶν τιμαριθμῶν, περιορισμένη καθ' ἑαυτήν, ὠφείλετο κατὰ τὸ μεγαλύτερον μέρος εἰς ἀνατιμήσεις τῶν εἰσαγομένων προϊόντων, μολοντί δὲν ἐξέλιπον αὐξητικαὶ ἐπιδράσεις καὶ ἐκ προϊόντων καὶ ὑπηρεσιῶν τοῦ ἐσωτερικοῦ, κυρίως προερχόμενοι ἐκ τῆς κρατικῆς παρεμβάσεως. Ἡ ἐξέλιξις πάντως τοῦ ἐπιπέδου τῶν τιμῶν κατὰ τὸ λήξαν ἔτος δὲν δεικνύει οὐσιαστικῶς μεταστροφὴν τῆς ἀπὸ τριετίας παρατηρηθείσης τάσεως πρὸς σταθεροποίησιν. Ἡ διατήρησις σταθερότητος τοῦ ἐπιπέδου τῶν τιμῶν,

ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὴν διατήρησιν μιᾶς ἰσχυρᾶς συναλλαγματικῆς καταστάσεως, ἀποκτᾷ σήμερον ὅλως ἰδιαίτερον σημασίαν ἀπὸ πλευρᾶς δημιουργίας τοῦ καταλλήλου καὶ ἀναγκαίου ψυχολογικοῦ κλίματος ἐν ᾧ μὲι τῆς καταβαλλομένης προσπάθειας στηρίξεως καὶ ἐφαργῆς ἐνὸς προγράμματος οικονομικῆς ἀναπτύξεως τῆς Χώρας.

VI. Ἴσοζύγιον πληρωμῶν

Αἱ γενικαὶ ἐξελίξεις καὶ τὰ συναλλαγματικὰ διαθεσίμα

Τὸ ἔλλειμμα τοῦ ἰσοζυγίου τρεχουσῶν συναλλαγῶν (βάσει πληρωμῶν) ἐμειώθη ἀπὸ 79 ἑκατ. δολλάρια τὸ 1958 εἰς 60 ἑκατ. δολλάρια τὸ 1959. Ἡ μείωσις αὕτη προήλθε κατὰ τὸ ἐν τρίτον περίπτου ἀπὸ τὴν βελτίωσιν τοῦ ἐμπορικοῦ ἰσοζυγίου καὶ κατὰ τὰ δύο τρίτα ἀπὸ τὴν βελτίωσιν τοῦ ἰσοζυγίου τῶν ἀδήλων συναλλαγματικῶν εἰσπράξεων καὶ πληρωμῶν. Ἡ ἐντὸς τοῦ 1959 βελτίωσις τοῦ ἰσοζυγίου τρεχουσῶν συναλλαγῶν, ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὴν μεγαλύτεραν ἐν συγκρίσει πρὸς τὰ δύο προηγούμενα ἔτη εἰσορῆν κεφαλαίων ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ καὶ χρησιμοποίησιν ἀμερικανικῆς βοήθειας, ὠδήγησεν εἰς τὴν αὐξήσιν τῶν συναλλαγματικῶν διαθεσίμων τῆς Χώρας κατὰ 46 ἑκατ. δολλάρια, διὰ τῆς ὁποίας ἀπεκατεστάθησαν αἱ μειώσεις τῶν δύο προηγούμενων ἐτῶν. Θὰ πρέπει νὰ σημειωθῇ ὅτι ἡ αὐξήσις αὕτη τῶν συναλλαγματικῶν διαθεσίμων ὀφείλεται εἰς τὴν ἐπίδρασιν ἐκτάκτων παραγόντων καὶ συγκεκριμένων εἰς τὸν ἠῤῥημένον δανεισμὸν ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ, τὰς ἀγορὰς χρυσῶν λιρῶν ὑπὸ τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος εἰς τὸ ἐσωτερικὸν καὶ τὴν μείωσιν τῶν εἰσαγωγῶν.

Τὸ ἔλλειμμα τοῦ ἐμπορικοῦ ἰσοζυγίου ἐμειώθη ἀπὸ 249 ἑκατ. δολλάρια τὸ 1958 εἰς 242 ἑκατ. δολλάρια τὸ 1959 — ἦτο κατὰ 7 ἑκατ. δολλάρια. Ἡ ἐξέλιξις αὕτη, ἐπελθοῦσα παρὰ τὴν σημειωθείσαν μεταξὺ τῶν δύο αὐτῶν ἐτῶν κάμψιν τῶν ἐξαγωγῶν ἀπὸ 243 ἑκατ. εἰς 212 ἑκατ. δολλάρια, ἐπετεύχθη λόγῳ τῆς ἐπιμεγαλυτέρας μειώσεως τῶν εἰσαγωγῶν ἀπὸ 492 ἑκατ. εἰς 455 ἑκατ. δολλάρια. Αἱ καθαραὶ ἀδελφοὶ συναλλαγματικαὶ εἰσπράξεις (σύνολον εἰσπράξεων μείον πληρωμῶν) ἠῤῥήθησαν ἀπὸ 170 ἑκατ. δολλάρια τὸ 1958 εἰς 182 ἑκατ. δολλάρια τὸ 1959, ἦτο κατὰ 12 ἑκατ. δολλάρια

ρια. Τοῦτο εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς σημαντικῶς μεγαλύτερας αὐξήσεως τῶν ἀδήλων πόρων (ἀπὸ 218 ἑκατ. δολλάρια τὸ 1958 εἰς 237 ἑκατ. δολλάρια τὸ 1959), ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν ἀντίστοιχον αὐξήσιν τῶν ἀδήλων πληρωμῶν (ἀπὸ 48 ἑκατ. εἰς 55 ἑκατ. δολλάρια). Ἡ συνολικὴ, τέλος, καθαρὰ εἰσροὴ κεφαλαίων ἐντὸς τοῦ 1959 ἀνήλθεν εἰς 57 ἑκατ. δολλάρια, ἔναντι 35 ἑκατ. δολλαρίων τὸ 1958.

Ἀποτέλεσμα τῶν ἀνωτέρω ἐξελιξέων εἰς τὰ ἐπὶ μέρους κονδύλια τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν ὑπῆρξεν ὁ περιορισμὸς τοῦ πρὸ βοηθείας ἑλλείμματος ἀπὸ 44 ἑκατ. δολλάρια τὸ 1958 εἰς 3 ἑκατ. δολλάρια τὸ 1959. Ἡ μείωσις αὐτῆ τοῦ πρὸ βοηθείας ἑλλείμματος, ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὴν ἀπορρόφησιν περισσοτέρας ἀμερικανικῆς βοηθείας ἐντὸς τοῦ 1959 καὶ τὰς ἀγορὰς χρυσῶν λιρῶν ὑπὸ τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος προεκάλεσε τὴν αὐξήσιν τῶν συναλλαγματικῶν διαθέσιμων τῆς Χώρας εἰς 207,6 ἑκατ. δολλάρια τὸν Δεκέμβριον 1959.

Ἡ αὐξήσις ἐπομένως τῶν συναλλαγματικῶν διαθέσιμων δὲν προήλθεν, ὡς ἦδη ἐτονίσθη, ἐξ ὀργανικῆς καί — κατ' ἀκολουθίαν — μονιμωτέρας βελτιώσεως τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν, ἀλλ' ὀφείλεται κατὰ τὸ πλεῖστον εἰς τὴν ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν ἐκτάκτων παραγόντων διαμόρφωσιν τῶν μὲν εἰσαγωγῶν εἰς ἐπίπεδον κατώτερον, τῆς δὲ καθαρὰς εἰσροῆς κεφαλαίων εἰς ἐπίπεδον ἀνώτερον τῶν ἀντίστοιχων ἐπιπέδων τοῦ 1958. Ἐνῶ ἐπομένως ηὔξηθησαν τὰ συναλλαγματικὰ διαθέσιμα ἐντὸς τοῦ 1959, ἡ συναλλαγματικὴ κατάστασις τῆς Χώρας, μολοντι ἀπὸ βραχυχρονίου σκοπιᾶς ἱκανοποιητικὴ καὶ ἰσχυρά, δὲν μετεβλήθη ριζικῶς καὶ τὸ ἰσοζύγιον πληρωμῶν δὲν ἔχει ἀπαλλαγῆ ἀπὸ τὰς ὀργανικὰς ἀδυναμίας του. Ἡ ἐπάρκεια τῶν συναλλαγματικῶν διαθέσιμων ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς διαρθρώσεως τῶν εἰσαγωγῶν, ὡς καὶ ἐκ τῆς σταθερότητος τῶν συναλλαγματικῶν ἐσόδων. Καὶ εἶναι γνωστὸν ὅτι αἱ μὲν ἑλληνικαὶ εἰσαγωγαί, ἀποτελούμεναι κατὰ τὸ πλεῖστον ἀπὸ κεφαλαιουχικὰ ἀγαθὰ, βασικὰ τρόφιμα καὶ ἀπαραίτητους διὰ τὴν βιομηχανίαν πρώτας ὕλας καὶ ἡμικατεργασμένα προϊόντα, δὲν δύνανται νὰ μειωθοῦν ἄνευ γενικωτέρων δυσμενῶν ἐπιδράσεων. Ἀντιθέτως, ὑπὸ τὰς ἑλληνικὰς συνθήκας, ἡ αὐξήσις τοῦ εἰσοδήματος καὶ τῆς παραγωγῆς συνδέεται μὲ ταχύτεραν αὐξήσιν τῶν εἰσαγωγῶν. Ἐξ ἄλλου, αἱ μὲν ἐξαγωγαί παρουσιάζουν στασιμότητα, ἕτερα δὲ κονδύλια εἰς τὸ ἐνεργητι-

κὸν σκέλος τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν, εἰδικώτερον δὲ τὸ ναυτιλιακὸν καὶ τουριστικὸν συναλλαγμα, ὑπόκεινται εἰς σοβαρὰς καὶ ἀποτόμους διακυμάνσεις ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῶν ἐπικρατουσῶν ἐκάστοτε εἰς τὸ ἐξωτερικὸν γενικωτέρων οἰκονομικῶν συνθηκῶν.

Τέλος, διὰ νὰ κριθῆ κατὰ πόσον τὰ συναλλαγματικὰ διαθέσιμα εἶναι ἐπαρκῆ, εἶναι ἀναγκαῖα ἡ συσχέτισις αὐτῶν πρὸς τὸ μέγεθος καὶ τὴν φύσιν τῶν ὑποχρεώσεων εἰς τὸ ἐξωτερικόν, αἱ ὁποῖαι εἰς τὸ σύνολον τῶν ἐσημείωσαν αὐξήσιν κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη. Εἰδικώτερον, αἱ ἐξ ἐμπορικῶν συναλλαγῶν θραχυπρόθεμοι ὑποχρεώσεις — κατὰ κανόνα ἀνανεούμεναι — παρὰ τὴν μείωσιν αὐτῶν κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος, ἀνέρχονται σήμερον εἰς ἐπίπεδα αἰσθητῶς ὑψηλότερα ἐν σχέσει πρὸς τὰ ἀντίστοιχα πρὸ τριετίας ἢ τετραετίας.

Τὸ ἐμπορικὸν ἰσοζύγιον — κάμψις τῶν εἰσαγωγῶν καὶ ἐξαγωγῶν

Ἡ παρατηρηθεῖσα διὰ πρώτην φοράν μετὰ τὸ 1952 μείωσις τῶν εἰσαγωγῶν ἀπὸ 492 ἑκατ. δολλ. τὸ 1958, εἰς 455 ἑκατ. δολλάρια τὸ 1959, ἦτο κατὰ 37 ἑκατ. δολλ., ἢ 7,5% — ὀφείλεται εἰς τὴν ἐπίδρασιν ποικίλων παραγόντων, ἐκτάκτου ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον φύσεως, οἱ κυριώτεροι τῶν ὁποίων εἶναι αἱ ἐξῆς: Π ρ ῶ τ ο ν, αἱ ηὔξημένα ἐγχώρια ἐσοδεῖα, αἱ ὁποῖαι περιώρισαν τὰς ἀνάγκας πρὸς εἰσαγωγὴν βασικῶν τροφίμων. Δ ε ὕ τ ε ρ ο ν, τὰ ληφθέντα τὸν Αὐγουστον τοῦ 1958 καὶ ἐν συνεχείᾳ τὸν Ἰούλιον τοῦ 1959 μέτρα διὰ τὴν συγκράτησιν τῆς ζητήσεως καὶ τῶν εἰσαγωγῶν ὠρισμένων μὴ ἀπαραίτητων εἰδῶν. Τ ρ ί τ ο ν, ἡ εἰς εὐρεῖαν κλίμακα ρευστοποιήσις ἀποθεμάτων κυρίως πρώτων ὑλῶν, δευτερευόντως δὲ ἐτοίμων προϊόντων, δημιουργηθέντων πέραν τῶν ἰσχυρῶν ἀναγκῶν τῆς οἰκονομίας κατὰ τὰ δύο προηγούμενα ἔτη καὶ τ ε τ α ρ ο ν, ἡ σημειωθείσα ἀπὸ τοῦ 1958 χαλάρωσις τοῦ αὐξητικῶν ρυθμοῦ τῆς παραγωγῆς καὶ τοῦ εἰσοδήματος, ἡ ὁποία ἤσκησεν ἀνασταλατικὴν ἐπίδρασιν καὶ ἐπὶ τῆς αὐξήσεως τῆς ζητήσεως δι' εἰσαγωγὰς.

Ἡ ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῶν ἀνωτέρω παραγόντων κάμψις τῶν πληρωμῶν δι' εἰσαγωγὰς συνεδυάσθη μὲ παράλληλον πτώσιν τῆς ἀξίας τῶν ἐξαγωγῶν ἀπὸ 243 ἑκατ. δολλάρια τὸ 1958 εἰς 212 ἑκατ. δολλάρια τὸ 1959 — ἡ

τοι κατά 30 εκατ. δολάρια ή 12,5%, με άποτέλεσμα την μικράν σχετικώς βελτίωσιν του έμπορικου ισοζυγίου τής Χώρας έντός του λήξαντος έτους. Πρέπει πάντως νά σημειωθή ότι αι έξαγωγαι κατά τὸ 1959 έμφανίζονται ήλαττωμέναι ιδίως έξ ατίας τής πτώσεως τής αξίας τών έξαγωγών καπνοῦ καί οίνων. Καί ὅσον άφορᾷ τὰς έξαγωγὰς οίνων, ή κατά 17 εκατ. δολάρια περίπου μείωσις τών έξαγωγών κατά τὸ 1959 ὀφείλεται κατά τὸ πλείστον εἰς τὴν έκτακτον κατά τὸ 1958 έξαγωγὴν οίνων εἰς τὴν Γαλλίαν. Καθ' ὅσον άφορᾷ έξ άλλου τὸν καπνόν, αἱ έξαγωγαι έμφανίζονται μειωμέναι κατά τὸ λήξαν έτος, έν μέρει διότι κατὰ τοὺς τελευταίους μήνας τοῦ 1958 έσημειώθη έπίσπευσις τών εἰσπράξεων, με άποτέλεσμα νά παρουσιασθοῦν αντίστοιχως μειωμένα τὰ έσοδα τών πρώτων μηνών τοῦ 1959. Τέλος, πρέπει νά άναφερθῆ ότι ή μειωμένη παραγωγή έλαιολάδου κατά τὸ 1958 καί ή διαμόρφωσις εἰς τὸ έσωτερικόν τιμῆς άνωτέρας τής διεθνούς κατέστησαν κατ' οὐσίαν άδύνατον τὴν πραγματοποιήσιν έξαγωγών τοῦ προϊόντος τούτου κατά τὸ λήξαν έτος. Άνεξαρτήτως, έν τούτοις, τών άνωτέρω δυσμενῶν έκτάκτων συνθηκῶν εἶναι βέβαιον ότι άπό τριετίας ή προώθησις τών έξαγωγών τών βασικῶν έξαγωγίμων μας εἰδῶν συναπτά δυσχερείας, αἱ ὅποαι έκδηλοῦνται εἰς τὴν άπό τοῦ 1957 συνεχῆ πτώσιν τών τιμῶν καί δέν φαίνονται νά εἶναι παροδικῆς φύσεως.

* Άδηλοι τρέχουσαι συναλλαγαι

Οἱ άδηλοι πόροι, μετὰ τὴν σημαντικὴν κάμψιν αὐτῶν μετὰ τῶν έτῶν 1957 καί 1958, έσημείωσαν έκ νέου αύξησιν καί διεμορφώθησαν τελικῶς έντός τοῦ 1959 εἰς τὸ έπίπεδον τῶν 237 εκατ. δολλαρίων, έναντι 218 εκατ. δολλαρίων τοῦ 1958 — ήτοι έσημείωσαν αύξησιν μετὰ τῶν δύο τελευταίων έτῶν κατά 19 εκατ. δολλάρια ή 8,6% καί ύπερέβησαν έλαφρῶς τὸ έπίπεδον τοῦ 1957. Η αύξησις αὕτη προήλθε κατά τὸ πλείστον άπό τὰ μεταναστευτικά έμβάσματα καί τὸ τουριστικόν συνάλλαγμα, ένῶ τὸ ναυτιλιακόν συνάλλαγμα παρουσίασε στασιμότητα, λόγω τής συνεχισθείσης καί κατά τὸ παρελθόν έτος ύφέσεως εἰς τὴν παγκόσμιον ναυτιλιακὴν δραστηριότητα.

Εἶναι άξιοσημείωτον ότι τὰ μεταναστευτικά έμβάσματα εἶναι ή μόνη έκ τῶν άνωτέρω κατηγοριῶν άδήλων πόρων εἰς τὴν ὁποίαν δέν πα-

ρητηρήθη πτώσις μετὰ τῶν έτῶν 1957 καί 1958, άκολούθως δέ έσημείωσαν τὴν μεγαλυτέραν αύξησιν — κατά 12 εκατ. δολλάρια ή 15,6% — μετὰ τῶν δύο τελευταίων έτῶν, ήτοι άπό 77 εκατ. δολλάρια τὸ 1958 έφθασαν τὰ 89 εκατ. δολλάρια τὸ 1959. Η βελτίωσις αὕτη δέν εἶναι άσχετος πρὸς τὴν σημειωθείσαν άνάκαμψιν τής οικονομικῆς δραστηριότητος εἰς τὰς Ηνωμένας Πολιτείας. Τούτο προκύπτει έκ τοῦ γεγονότος ότι ή αύξησις προήλθεν έξ ὀλοκλήρου έκ τής περιοχῆς τοῦ δολλαρίου, ένῶ εἰς τὰ μεταναστευτικά έμβάσματα έκ τῶν λοιπῶν περιοχῶν παρετηρήθη στασιμότης ή καί μικρά κάμψις. Τὰ έκ τοῦ τουρισμοῦ έσοδα ηῤῥήθησαν άπό 36 εκατ. δολλάρια τὸ 1958 εἰς 42 εκατ. δολλάρια τὸ 1959 — ήτοι κατά 16,7% — καί έφθασαν τὸ έπίπεδον τοῦ 1957. Άντιθέτως, αἱ εἰσπράξεις έκ τής ναυτιλίας διτηρήθησαν καί κατά τὸ λήξαν έτος εἰς τὸ έπίπεδον τοῦ 1958 — ήτοι 60 εκατ. δολλάρια — καί έξακολουθοῦν νά εἶναι κατά 6 εκατ. δολλάρια ή 9% κατώτεραι τῶν αντίστοιχῶν εἰσπράξεων τοῦ 1957. Η κατὰ τοὺς τελευταίους μήνας αύξησις τής άπασχολήσεως έλλήνων ναυτεργατῶν, κατόπιν τής άθρόας μεταφορᾶς ὑπὸ έλληνικὴν σημαίαν πλοίων έλλήνων έφοπιστῶν, τὰ ὅποια ήσαν πρότερον ὑπὸ σημαίας εὐκαιρίας, άναμένεται ότι θὰ έκδηλωθῆ εἰς τὰς συναλλαγματικὰς εἰσπράξεις τοῦ τρέχοντος έτους.

Παραλλήλως πρὸς τὴν άνωτέρω αύξησιν τῶν άδήλων συναλλαγματικῶν εἰσπράξεων, έσημειώθη αύξησις καί τῶν άδήλων πληρωμῶν κατά 7 εκατ. δολλάρια (ή 14,7%), ήτοι άπό 48 εκατ. δολλάρια τὸ 1958 εἰς 55 εκατ. δολλάρια τὸ 1959, με άποτέλεσμα ή βελτίωσις τοῦ ισοζυγίου τῶν άδήλων νά περιορισθῆ εἰς 12 εκατ. δολλάρια. Η αύξησις τῶν άδήλων πληρωμῶν προήλθε κυρίως έξ αύξήσεως τῶν πληρωμῶν δι' εἰσιτήρια καί δι' άνεφοδιασμόν καί έπισκευὰς πλοίων, ὡς καί δι' ὑπηρεσίας τοῦ Δημοσίου, ένῶ αντίθέτως αἱ δαπάναι 'Ελλήνων εἰς τὸ έξωτερικόν διεμορφώθησαν καί έντός τοῦ 1959 εἰς τὸ αὐτὸ περίπου έπίπεδον ὡς καί κατά τὸ 1958.

Κίνησις κεφαλαίων καί Άμερικανικὴ βοήθεια

Η συνολικὴ καθαρὰ εἰσροὴ κεφαλαίων, περιλαμβανομένης καί τής καθαρᾶς μεταβολῆς τῶν ὑπολοίπων τῶν συμψηφιστικῶν ἀνταλλαγῶν, άνήλθεν εἰς 57 εκατ. δολλάρια τὸ 1959, έναντι

35 έκ.ατ. δολλαρίων του 1958, ήτοι έσημείωσαν αύξησιν κατά 22 έκ.ατ. δολλάρια.

Αί μακροπρόθεσμοί νέαι τοποθετήσεις βάσει του Ν. 2687 περιωρίσθησαν από 8,5 έκ.ατ. δολλάρια περίπου το 1958 εις 4,4 έκ.ατ. δολλάρια το 1959, ενώ αί νέαι βραχυπρόθεσμοί καταθέσεις βάσει του ίδιου νόμου διεμορφώθησαν εις τὰ αὐτὰ περίπου επίπεδα καί κατά τὰ δύο τελευταία ἔτη (13,8 έκ.ατ. δολλάρια το 1958 καί 13,3 έκ.ατ. δολλάρια το 1959). Ἀντιθέτως, ἔλαβε χώραν αύξησις τῶν ἀναλήψεων καταθέσεων από 7,5 έκ.ατ. δολλάρια το 1958 εις 12,1 έκ.ατ. δολλάρια το 1959, κυρίως ὑπό τήν επίδρασιν τῆς μείωσης τῆς διαφορᾶς ἐπιτοκίων μεταξύ του ἐξωτερικοῦ καί του ἐσωτερικοῦ, μέ ἀποτέλεσμα ἡ καθαρά αύξησις τῶν ἐν λόγω καταθέσεων νά περιορισθῆ από 6,3 έκ.ατ. δολλάρια το 1958 εις 1,2 έκ.ατ. δολλάρια το 1959.

Ἡ καθαρά εἰσροή λοιπῶν ἰδιωτικῶν κεφαλαίων, μή ὑπαγομένων δηλαδὴ εις τὰς διατάξεις του Ν. 2687, ἔσημείωσαν αύξησιν κατά 19 έκ.ατ. δολλάρια, ἢ 65%, μεταξύ τῶν δύο τελευταίων ἐτῶν ἤτοι από 29,1% έκ.ατ. δολλάρια το 1958 ἔφθασεν εις 48,1 έκ.ατ.ομύρια δολλάρια το 1959. Ἡ αύξησις αὕτη προέρχεται ἀφ' ἐνὸς από τὸν ἐπαναπατρισμὸν κεφαλαίων ὁμογενῶν του ἐξωτερικοῦ καί ἐφ' ἑτέρου από τήν εις εὐρύτεραν κλίμακα εἰσαγωγῆν κεφαλαίων ὑπὸ ἐπιχειρήσεων. Κατὰ τὰς ὑπαρχούσας ἐνδείξεις ὑψηλὸν ποσοστὸν τῶν ὑπὸ τῶν ἰδιωτῶν εἰσαγομένων κεφαλαίων ἐπενδύεται εις οἰκοδομὰς καί ὡς ἐκ τούτου συμβάλλει μὲν εις τήν ἐξισορρόπησιν τῶν ἐξωτερικῶν πληρωμῶν τῆς Χώρας (ἐφ' ὅσον πρόκειται κατ' ἀρχὴν περὶ μὴ ἐπανεξαγωγίμων κεφαλαίων), δὲν συμβάλλει ὁμοίως εις τὴν οἰκονομικὴν ἀνάπτυξιν αὐτῆς. Ἐξ ἄλλου, ἡ ἠύξημένη εἰσροή κεφαλαίων ἐπιχειρήσεων κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος εἶναι εις σημαντικὸν βαθμὸν ἐκτάκτου χαρακτήρος, ὀφείλεται δὲ κυρίως εις τήν εἰσαγωγῆν κεφαλαίων ὑπὸ τῶν ἐν Ἑλλάδι λειτουργουσῶν ξένων ἐταιριῶν πετρελαϊοειδῶν πρὸς κάλυψιν ἠύξημένων ἀναγκῶν τῶν εἰς κεφάλαια κινήσεως.

Μεγάλη αύξησις ἔσημειώθη ἐπίσης μεταξύ τῶν δύο τελευταίων ἐτῶν εις τήν εἰσαγωγῆν κεφαλαίων ὑπὸ του Δημοσίου, προελθόντων ἰδίως ἐκ τῆς εἰσπράξεως 12,7 έκ.ατ. δολλαρίων του γερμανικοῦ δανείου, ἐκ τῆς ρευστοποιήσεως 5,6 έκ.ατ. δολλαρίων κατόπιν τῆς ἐκκαθαρίσεως τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐνώσεως Πληρωμῶν καί ἐκ

τῆς εἰσπράξεως τῆς πρώτης δόσεως 4,3 έκ.ατ. δολλαρίων του παγιοποιηθέντος ὑπολοίπου κληρικῶν Αἰγύπτου, ὡς καί ἐκ τῆς εἰσπράξεως ὀφειλῆς 1,9 έκ.ατ. δολλαρίων τῆς Βρετανικῆς Κυβερνήσεως δι' ἀποζημίωσιν ἐπιταχθέντων φορτίων πλοίων κατὰ τὸν τελευταῖον πόλεμον.

Ἡ κατὰ τὰ ἀνωτέρω μεγάλη αύξησις τῆς εἰσροῆς κεφαλαίων, ὑπὸ τήν ἐπίδρασιν ἐκτάκτων κυρίως παραγόντων, συνέβαλεν οὐσιαστικῶς εις τήν σημειωθείσαν ἐντὸς του 1959 αύξησιν τῶν συναλλαγματικῶν διαθεσίμων, παρὰ τήν καταβολὴν τῆς ἐκ 15 έκ.ατ. δολλαρίων εἰσφορᾶς εις χρυσὸν εις τὸ Διεθνὲς Νομισματικὸν Ταμεῖον. Θὰ πρέπει πάντως νά σημειωθῆ ὅτι σχετικῶς μικρὸν τμήμα τῶν εἰσρεόντων κεφαλαίων διατίθεται εις καθαρώς παραγωγικὰς ἐπενδύσεις. Εἶναι ἰδιαιτέρως ἀνεπαρκῆς ἡ εἰσροή ἐπιχειρηματικῶν κυρίως κεφαλαίων διὰ τήν ἴδρυσιν νέων ἢ τήν συμμετοχὴν εις ὑφισταμένας ἐπιχειρήσεις. Τὰ κεφάλαια τῆς κατηγορίας αὐτῆς εἶναι ἀποφασιστικῆς σημασίας, ὅχι μόνον από ἀπόψεως ἰσοζυγίου πληρωμῶν, ἀλλὰ κυρίως διὰ τήν προώθησιν τῆς βιομηχανικῆς ἀναπτύξεως, δεδομένου ὅτι ἀναλαμβάνουν ἐπιχειρηματικούς κινδύνους καί εἰσάγουν εις τήν χώραν τὰς τελευταίας τεχνολογικὰς καί ὀργανωτικὰς μεθόδους.

Ἡ ἠύξημένη χρησιμοποίησις κεφαλαίων τῆς ἀμερικανικῆς βοηθείας κατὰ τὸ ἔτος 1959 ἐν συγκρίσει πρὸς τὰ δύο προηγούμενα ἔτη ὀφείλεται εις δύο κυρίως λόγους: Π ρ ὶ τ ο ν, τήν ταχύτεραν ἀπορρόφησιν τῆς ἀμυντικῆς βοηθείας, κατόπιν τῆς χορηγήσεως αὐτῆς ἐξ ὀλοκλήρου εἴτε ὑπὸ μορφήν συνολικῶν ἐξουσιοδοτήσεων πληρωμῶν, ἐπιδεκτικῶν εὐρύτερας χρησιμοποίησεως, εἴτε ὑπὸ μορφήν διαθεσίμων ἐκ τριγωνικῶν σχέσεων μετ' εὐρωπαϊκῶν χωρῶν. Δ ε ὕ τ ε ρ ο ν, εις τήν ἐντὸς του 1959 χρησιμοποίησιν 8,4 έκ.ατ. δολλαρίων ἐκ του δανείου του Ταμείου Δανείων Ἀναπτύξεως διὰ τὰς εἰς συνάλλαγμα δαπάνας του ἐργοστασίου ἀζώτου.

Αἱ ἀντιμετωπιζόμεναι διαθροωτικῆς κατὰ βάσιν φύσεως δυσχερεῖαι εις τὸ ἰσοζύγιον πληρωμῶν, ἐν συνδυασμῶ πρὸς τήν ἀνάγκην στηρίξεως ἐνὸς ἱκανοποιητικοῦ ρυθμοῦ ἀνόδου τῆς ἑλληνικῆς οἰκονομίας, καθιστοῦν ἀναπόφευκτον τήν ἐξάρτησιν τῆς Χώρας ἐκ τῆς ἀμερικανικῆς βοηθείας. Ἡ βοήθεια του ἐξωτερικοῦ ἐξακολουθεῖ νά εἶναι ἐπίσης ἀναγκαία, λόγω τῆς μεγάλης καί δυσαναλόγου, ἐν σχέσει πρὸς

τους ἐγχώριους πόρους, ἐπιβαρύνσεως τῆς ἐλληνικῆς οἰκονομίας δι' ἀμυντικὰς δαπάνας καὶ τῆς ἐξ αὐτῆς σοβαρᾶς πιέσεως ἐπὶ τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν. Ἡ ἀμυντικὴ δόθηεια εἶναι ἀπαραίτητον καὶ δίκαιον νὰ καλύπτῃ μεγαλύτερον τμήμα τῶν στρατιωτικῶν δαπανῶν, ἐπὶ πλεόν δὲ νὰ παρέχεται ὑπὸ μορφῆν δωρεᾶς, ἐφ' ὅσον ἀποτελεῖ ἀντιστάθμισμα καθαρῶς καταλωτικῶν δαπανῶν.

Πολιτικὴ ἀναπτύξεως τῶν ἐξαγωγῶν

Ἐπὶ τὸν ἔδαφον τῆς ἀναπτύξεως τῶν ἐξαγωγῶν ἔτι μᾶλλον ἀπαιτοῦνται ῥιζικαὶ μεταβολαὶ εἰς τὴν διάρθρωσιν καὶ τὰς συνθήκας προσφορᾶς τῶν ἐξαγωγίμων προϊόντων. Ἐφ' ὅσον δέ, ὑπὸ τὰς ἐλληνικὰς συνθήκας, ἡ αὔξησις τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος συνδέεται μὲ ταχύτερον ρυθμὸν αὐξήσεως τῶν εἰσαγωγῶν, ἢ ἐξασφάλισις μονιμωτέρας ἰσορροπίας εἰς τὸ ἰσοζύγιον πληρωμῶν καθιστᾷ ἀναγκαίαν τὴν ταχεῖαν αὔξησιν τῶν ἐξαγωγῶν. Κατὰ τὴν προσεχῆ πενταετίαν θὰ ἦτο δυνατόν, ὑπὸ τὴν προϋπόθεσιν ὠρισμένων βαθυτέρων προσαρμογῶν εἰς τὴν παραγωγὴν καὶ τὰς συνθήκας προσφορᾶς τῶν γεωργικῶν ἐξαγωγίμων προϊόντων, νὰ προέλθῃ ἐξ αὐτῶν τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς ἀπαιτουμένης αὐξήσεως τῶν ἐξαγωγῶν. Εἶναι ἐν τούτοις ἀναγκαῖον νὰ ἐπιδιωχθῇ παραλλήλως ἡ προώθησις τῶν ἐξαγωγῶν βιομηχανικῶν καὶ βιοτεχνικῶν προϊόντων, διότι ἡ ἐξ αὐτῶν ἐξάρτησις θὰ καθίσταται ὁλοκλήρως μεγαλύτερα σὺν τῇ παρόδῳ τοῦ χρόνου καὶ ἰδίως κατὰ τὸ δεύτερον ἡμισυ τῆς ἀρξαμένης δεκαετίας.

Ἐφ' ὅσον, ὡς ἤδη ἐτονίσθη, θεωρεῖται κατὰ βάσιν ἐπιωφελεῖς ἡ ἐπιδιώξις τοῦ προσανατολισμοῦ τῆς ἐλληνικῆς οἰκονομίας καὶ τῶν ἐλληνικῶν ἐξαγωγῶν πρὸς τὸ εὐρύτερον σύστημα τῶν πολυμερῶν ἀνταγωνιστικῶν συναλλαγῶν, εἶναι σκόπιμον νὰ προσαρμοσθοῦν ἀναλόγως αἱ μέθοδοι καὶ αἱ κατευθύνσεις τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου. Εἰδικώτερον, μολονότι ἡ ἀνάπτυξις τῶν ἐξαγωγῶν καὶ τοῦ ἐμπορίου μετὰ τῶν χωρῶν διμερῶν συμφωνιῶν εἶναι ἀναγκαῖα καὶ

ἐπιθυμητὴ, εἶναι οὐσιώδεις νὰ κατανοηθῇ ὅτι πέραν ὠρισμένων ὁρίων δύναται νὰ ἀποβῇ ἐπιβλαβὴς διὰ τὰ συμμέρονα τῆς Χώρας. Τοῦτο δὲ διότι ἡ ὑπέρβασις τῶν ὁρίων αὐτῶν, τόσον διὰ τὸ σύνολον τῶν ἐξαγωγῶν ὅσον καὶ διὰ τὰ ἐπὶ μέρους ἐξαγόμενα προϊόντα, ὀδηγεῖ εἰς ἀλλοιώσεις τῶν τιμῶν καὶ τῆς παραγωγῆς, μὲ συνέπειαν τὴν μείωσιν τῆς ἀνταγωνιστικότητος καὶ τὴν ἀδυναμίαν ἀναπτύξεως, τὴν στασιμότητα ἢ καὶ τὴν πτώσιν τῶν ἐξαγωγῶν πρὸς τὰς περιοχὰς πολυμερῶν ἐμπορικῶν συναλλαγῶν. Ἐπὶ τὰς συνθήκας αὐτάς, ἡ ἐπέκτασις τῶν ἐξαγωγῶν πρὸς χώρας διμερῶν συμβάσεων δὲν ὀδηγεῖ εἰς αὔξησιν, τελικῶς δὲ ἐνδέχεται νὰ ἔχη ὡς συνέπειαν καὶ μείωσιν τοῦ συνόλου τῶν ἐξαγωγῶν καὶ τὴν δημιουργίαν προσθέτων δυσχερειῶν εἰς τὴν ἀντιμετώπισιν τοῦ ἐξαγωγικοῦ προβλήματος τῆς Χώρας. Ἐὰν οἱ ἀνωτέρω κίνδυνοι ὑπάρχουν διὰ τὰς ἐν γένει συναλλαγὰς μέσῳ διμερῶν συμφωνιῶν, εἶναι ἔτι μεγαλύτερον προκειμένου περὶ εἰδικῶν ἐμπορικῶν ἀναλλαγῶν. Αἱ διὰ τῆς τελευταίας ταύτης μεθόδου ἐξαγωγῆς, πλὴν τῶν ἀλλοιώσεων τὰς ὁποίας προκαλοῦν εἰς τὴν διαμόρφωσιν τῆς παραγωγῆς καὶ τῶν τιμῶν, ὀδηγοῦν πολλὰκις καὶ εἰς ἐπανεξαγωγὴν τῶν ἐξαγομένων προϊόντων καὶ εἰς μείωσιν τῶν κανονικῶν ἐξαγωγῶν πρὸς χώρας πολυμερῶν συναλλαγῶν, ὡς ἤδη συνέβη εἰς ὠρισμένας περιπτώσεις ἐλληνικῶν ἐξαγωγῶν.

Βασικῆς ἐπίσης σημασίας διὰ τὴν ἐξαγωγικὴν πολιτικὴν εἶναι ὅτι αἱ ἐπιδοτήσεις τῶν ἐξαγομένων προϊόντων ὀδηγοῦν πάντοτε εἰς διατάραξιν τῆς νομισματικῆς ἰσορροπίας καὶ εἰς ὑπονόμευσιν τοῦ ἐθνικοῦ νομισματός. Τοῦτο ἰσχύει ἰδιαίτερος εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς Ἑλλάδος, λόγῳ τῆς διαρθρώσεως τῆς οἰκονομίας τῆς. Αἱ ἐπιδοτήσεις, ὅσονδήποτε καὶ ἐὰν ἐφαρμοσθοῦν εἰς περιορισμένην κλίμακα, ἀποτελοῦν ἐπ' ἀνάγκην εἰς συστήματα καὶ μεθόδους, αἱ ὁποῖαι ὀδηγοῦν μετὰ βεβαιότητος εἰς ἐξάρθρωσιν τῆς οἰκονομίας, μὲ δυσμενεῖς, τελικῶς συνεπτεῖαι καὶ ἐπὶ τῶν ἐξαγωγῶν καὶ γενικώτερον τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν καὶ τῆς ἀναπτύξεως τῆς Χώρας.

Ἐντὸς τοῦ πλαισίου τῶν ἀνωτέρω βασικῶν κατευθύνσεων καὶ ἀρχῶν τῆς ἐξωτερικῆς ἐμπορικῆς πολιτικῆς, ἡ προσπάθεια διὰ τὴν ἐπέκτασιν τῶν ἐλληνικῶν ἐξαγωγῶν πρέπει νὰ συγκεντρωθῇ ἀφ' ἐνὸς μὲν εἰς τὴν αὔξησιν τῆς παραγωγῆς, ἰδίως διὰ τῆς βελτιώσεως τῶν ἀ-

ποδόσεων τῶν ἐξαγωγίμων γεωργικῶν προϊόντων, ὥστε νὰ καταστούν ταῦτα περισσότερο ἀνταγωνιστικά, καθὼς καὶ εἰς τὴν προσαρμογὴν τῆς προφορᾶς πρὸς τὰς ἀπαιτήσεις τῶν ἀγορῶν τοῦ ἐξωτερικοῦ, ἀφ' ἑτέρου δὲ πρὸς τὴν πληρεστέραν καὶ πλεόν συγχρονισμένην ὀργάνωσιν τοῦ ἐξαγωγικοῦ ἐμπορίου διὰ νὰ δύναται τοῦτο νὰ ἀνταποκριθῆ εἰς τὰς διεθνεῖς ἀνταγωνιστικὰς συνθήκας. Καὶ ὁ μὲν πρῶτος ἀντικειμενικὸς σκοπὸς καλύπτεται διὰ τῶν ἤδη προγραμματισθεῖσάν ἐπιδιώξεων εἰς τὸ πλαίσιον τοῦ πενταετοῦ προγράμματος, καθὼς καὶ διὰ τῆς ἐξαγγελθείσης ἐκ μέρους τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας ἀναδιρθώσεως τῶν καλλιεργείων, διὰ τὴν πραγματοποίησιν τῶν ὁποίων καταβάλλεται σημαντικὴ προσπάθεια. Εἶναι ἐν τούτοις ἀναγκαῖον νὰ παρατηρηθῆ ὅτι διὰ τὴν ἐπίτευξιν τῶν ἐπιδιώξεων αὐτῶν ἀπαιτεῖται κινητοποίησις καὶ συντονισμὸς προσπαθειῶν εἰς ἔκτασιν πολὺ μεγαλύτεραν παρ' ὅσον ἐπιτρέπουν σήμερον ὁ ὑπάρχων μηχανισμὸς καὶ αἱ χρησιμοποιούμεναι μέθοδοι. Δύο εἰδικότεραι κατευθύνσεις πρὸς τὰς ὁποίας εἶναι ἀναγκαῖα ἡ ἀνάπτυξις δραστηριότητος οὐσιασδῶς μεγαλύτερας καὶ πλεόν συστηματικῆς τῆς σήμερον καταβαλλομένης εἶναι: Π ρ ὠ τ ο ν, ἡ ὀργανικὴ σύνδεσις τῆς ἀγροτικῆς πίστεως πρὸς τὴν ἐκ μέρους τῶν χρηματοδοτουμένων ἀγροτῶν (ἢ τῶν συνεταιρισμῶν των) συμμόρφωσιν πρὸς συγκεκριμένας ὑποδείξεις καλλιεργείων καὶ καλλιεργητικῶν μεθόδων καὶ δ ε ὑ τ ε ρ ο ν, ἡ εἰς εὐρύτατην ἔκτασιν τεχνικὴ ἐκπαίδευσις τοῦ πληθυσμοῦ εἰς τὰς νεωτέρας καλλιεργητικὰς μεθόδους. Αἱ ἀνωτέρω προσπάθειαι, συνδυαζόμεναι πρὸς συστήματα ἀλληλοσυμπληρουμένων μεθόδων καὶ μέτρων διὰ τὴν προστασίαν τοῦ ἀγροτικοῦ εισοδήματος καὶ διὰ τὴν ἀνάπτυξιν προσπαθειῶν ὑγινοῦς συνεταιριστικῆς ὀργανώσεως τῶν ἀγροτῶν, ὡς καὶ συνεταιριστικῆς ἐπιχειρηματικῆς δράσεως ἐπὶ ἀνταγωνιστικῆς βάσεως, δύναται νὰ ὀδηγήσουν εἰς τὰ καλύτερα ἀποτελέσματα ἀπὸ ἀόψμως αὐξήσεως τῆς παραγωγῆς καὶ τῶν ἀποδόσεων, βελτιώσεως τῶν ποιοτήτων καὶ τυποποιήσεως τῶν γεωργικῶν προϊόντων, τελικῶς δὲ εἰς τὴν μεγαλύτεραν δυνατὴν μόνιμον καὶ ὑγιὰ προστασίαν τοῦ ἀγροτικοῦ πληθυσμοῦ.

Διὰ τὴν ὀργάνωσιν τῆς ἐξαγωγικῆς δραστηριότητος εἶναι πρῶτίστως ἀναγκαῖα ἡ ταχεῖα ἐφαρμογὴ τῆς ἤδη ἀποφασισθείσης ἐπανδρώσεως τῶν ὕφισταμένων ὑπηρεσιῶν καὶ αὐξήσε-

ως τῶν θέσεων ἐμπορικῶν συμβούλων καὶ ἀκούθων εἰς τὸ ἐξωτερικὸν διὰ τῆς προσλήψεως ἱκανῶν καὶ δραστηρίων προσώπων. Ἐὰν ἐπὶ τῇ βάσει ἀντικειμενικῶν καὶ αὐστηρῶν κριτηρίων δὲν εὐρίσκονται ἀμέσως τὰ κατάλληλα πρόσωπα, εἶναι ἀνάγκη νὰ ὀργανωθῆ ταχέως πλήρες πρόγραμμα μετεκπαιδεύσεως ἢ καὶ ἐκπαιδεύσεως αὐτῶν. Τὸ ἔργον τῶν ἀρμοδίων ὑπηρεσιῶν τοῦ κέντρου καὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ τῆς Γενικῆς Διευθύνσεως Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου πρέπει νὰ συμπληρωθῆ καὶ νὰ ἐνισχυθῆ διὰ τῆς δημιουργίας ἐξειδικευμένης ὀργανώσεως κατὰ τὸ πρότυπον ἀναλόγων συστημάτων, τὰ ὁποῖα ἐπιτυχῶς ἐφηρμόθησαν εἰς ἄλλας χώρας. Ἐντελῶς ἰδιαιτέρα σημασία πρέπει νὰ δοθῆ κυρίως εἰς τὸν ἔλεγχον τῆς ποιότητος καὶ τῆς συσκευασίας τῶν ἐξαγομένων προϊόντων, ἐν συσχετίσει πρὸς τὰς διεθνῶς διαμορφουμένας τάσεις καὶ ἐξελίξεις, εἰς τὴν διαφήμισιν τῶν ἐξαγωγίμων προϊόντων καὶ τὴν συστηματικὴν καὶ μέχρι λεπτομεριῶν προετοιμασίαν καὶ προώθησιν τῆς ἀξιοποιήσεως νέων ἐξαγωγικῶν δυνατοτήτων.

Παραλλήλως πρὸς τὴν κατὰ τὰ ἀνωτέρω προτεινόμενῶν ἀναδιοργάνωσιν τοῦ μηχανισμοῦ προώθησεως τῶν ἐξαγωγῶν, ἀπαιτεῖται σειρά συμπληρωματικῶν μέτρων πρὸς ἐκκαθάρισιν τοῦ ἐξαγωγικοῦ ἐπαγγέλματος, καθιέρωσιν αὐστηρῶν προϋποθέσεων διὰ τὴν ἄσκησιν αὐτοῦ καὶ δημιουργίαν ἐξαγωγικῶν ἐπιχειρήσεων μεγαλύτερας ἐπιφάνειας. Περαιτέρω, εἶναι δυνατόν καὶ σκόπιμον νὰ ἀντιμετωπισθῆ ἡ ὀργανωσις συστήματος ἀσφαλίσεως ἐξαγωγικῶν κινδύνων κατὰ τὰ εὐρύτατα ἰσχύοντα εἰς τὸ ἐξωτερικόν, προσηρμοσμένου βεβαίως πρὸς τὴν φύσιν καὶ τοὺς κινδύνους τῶν ἑλληνικῶν ἐξαγωγῶν. Πέραν τῶν ἀνωτέρω ὀργανωτικῆς φύσεως ἰδίως διαρρυθμίσεων, θὰ ἠδύνατο νὰ ἀντιμετωπισθοῦν καὶ ὀρισμένοι εἰδικαὶ φορολογικαὶ καὶ πιστωτικαὶ εὐνοιαὶ πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς ἐξαγωγικῆς προσπάθειας.

Τὰ ἀνωτέρω ἢ ἄλλα συναφῆ μέτρα δὲν δύναται βεβαίως νὰ ἐξουδετερώσουν τὰς δημιουργηθείσας δυσχερεῖας ἐκ τῆς διεθνούς κάμψεως τῶν τιμῶν τῶν βασικῶν ἐξαγωγίμων ἑλληνικῶν προϊόντων. Ἄλλα καὶ πολλὰ ἐκ τῶν ἀνευθύνως προτεινομένων λύσεων, ὄχι μόνον εἰς ἀντιμετώπισιν τῶν δυσχερειῶν αὐτῶν δὲν δύναται νὰ ὀδηγήσουν, ἀλλ' ἀντιθέτως εἶναι βέβαιον ὅτι, διὰ τῆς διαταράξεως τῆς νομισματικῆς σταθερότητος τὴν ὁποῖαν συνεπάγονται,

θα προεκάλουν επιδείνωσιν αὐτῶν μὲ τὴν πάροδον τοῦ χρόνου. Ἡ πολιτικὴ διὰ τὴν προώθησιν τῶν ἐξαγωγῶν εἶναι διὰ τοῦτο ἀνάγκη νὰ στηριχθῆ ἐπὶ σειρᾶς ἀλληλοσυμπληρουμένων μέτρων, ἢ σύγχρονος λήψις τῶν ὁποίων θὰ εἶναι δυνατόν νὰ μεταστρέψῃ τὴν ἐπιχειρηματικὴν καὶ ἐμπορικὴν προσπάθειαν ἀπὸ τὴν προστατευομένην ἐσωτερικὴν ἀγορὰν πρὸς τὰς ἀνταγωνιστικὰς ἀγορὰς τοῦ ἐξωτερικοῦ. Πέραν τῶν ἀνωτέρω εἶναι βεβαίως ἀναγκαῖον νὰ ληφθοῦν καὶ μέτρα μειώσεως τῶν ἐπιβαρύνσεων,

ιδίως κατὰ τὴν μεταφορὰν καὶ ἐν γένει κατὰ τὴν διακίνησιν τῶν προϊόντων. Πρέπει νὰ παρατηρηθῆ, πάντως, ὅτι αἱ συναφεῖς φορολογικαὶ ἐπιβαρύνσεις καίτοι οὐχὶ ἀσήμαντοι, δὲν εἶναι ἀπαγορευτικά. Εἶναι δὲ σκόπιμον νὰ τοις σκεπθῆ ὅτι σημαντικὴ ἐλάφρυνσις ἔχει ἤδη ἐπέλθει κατόπιν τῆς ἀποφασισθεῖσης μειώσεως τοῦ ἐπιτοκίου τῶν χορηγήσεων πρὸς τὸ ἐξαγωγικὸν ἐμπόριον κατὰ τρεῖς μονάδας, ἐν συγκρίσει πρὸς τὰ πρὸ ἔτους ἰσχύοντα.